

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების

სამინისტრო

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF GEORGIA

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ И НАУКИ ГРУЗИИ

ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა

NATIONAL SCIENTIFIC LIBRARY

НАЦИОНАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

ბიობიბლიოგრაფიული სერია «ქართველი მეცნიერები»

Biobibliographical Series «Georgian Scholars»

Биобиблиографическая серия «Грузинские ученые»

Giorgi Chitaia

(1890-1986)

Biobibliography

Георгий Спиридонович Читая

(1890-1986)

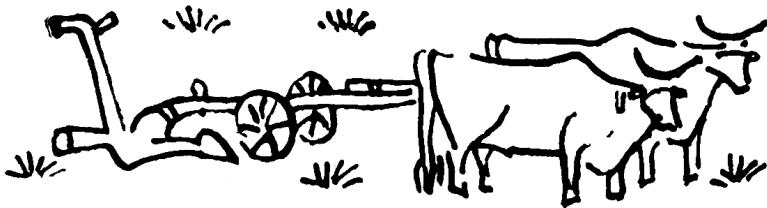
Биобиблиография

Tbilisi
2010

გიორგი ჩიტაია

(1890-1986)

ბიობიბლიოგრაფია

თბილისი
2010

012 (ჩიტაია გ.) + 016 : 9(479.22)
ჩ-671

გამოჩენილი ქართველი ეთნოლოგის, აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას ბიობიბლიოგრაფიაში თავმოყრილია 1924-2008 წლების მასალა: სამეცნიერო შრომები, სამეცნიერო პოპულარული სტატიები, მისი რედაქციით გამოცემული შრომები და ლიტერატურა მის შესახებ.

მასალა განლაგებულია ქრონოლოგიურ-ანბანური რიგით. ბიობიბლიოგრაფიას წინ უძღვის გიორგი ჩიტაიას სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა, ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები. ერთვის სახელთა და გეოგრაფიულ სახელწოდებათა ანბანური საძიებელი.

В биобиблиографию выдающегося грузинского этнолога, академика Г. С. Читая включены материалы 1924-2008 годов: научные труды, научно-популярные статьи, труды, изданные под его редакцией, а также литература о нем.

Материал расположен в хронологическо-алфавитном порядке. Биобиблиография содержит краткий обзор научной и общественной деятельности и основные даты жизни и деятельности Г. С. Читая (в ведении). Прилагаются указатели: именной и географический (алфавитный).

The biobibliography of the distinguished Georgian ethnologist, academician Giorgi Chitaia contains the materials of 1924-2008 years: scientific works, scientific-popular articles, works published under his editorship and publications about him.

The material is arranged in chronological-alphabetical order. The biobibliography is prefaced by a shot review of scientific and public activities of G. Chitaia, dates of his life and activity. Indexes of names and geographical names are applied in alphabetical order.

შემდგენლები: ვ. გოგილაშვილი, ე. დოლიძე
რედაქტორები: ი. ღარიბაშვილი, თ. ცაგარეიშვილი
ბიბლიოგრაფიული რედაქტორი ნ. ბაღათურია
კომპიუტერული უზრუნველყოფა მ. ჟორჟოლიანი
დამკაზადონებელი თ. ხახუტაშვილი
გარეკანის დიზაინი ნ. ხოსრუაშვილი

ISBN 978-9941-0-2926-4

© ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა

შინაარსი – CONTENTS – СОДЕРЖАНИЕ

გიორგი ჩიტაია (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა).....	7
Giorgi Chitaia (A Brief Review of His Scholarly and Public Activities) 17	
Георгий Читая (Краткий обзор научной и общественной деятельности).....	25
გიორგი ჩიტაიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები.....	33
Key Dates in the Life of Giorgi Chitaia.....	36
Основные даты жизни и деятельности Г. Читая.....	39
გიორგი ჩიტაიას შრომები	42
Giorgi Chitaia's Works	42
Труды Георгия Читая	42
გიორგი ჩიტაიას რედაქციით გამოცემული შრომები.....	112
Works Edited by Giorgi Chitaia	112
Труды, изданные под редакцией Г. Читая.....	112
ლიტერატურა გიორგი ჩიტაიას შესახებ.....	130
Publications About Giorgi Citaia.....	130
Литература об Георгии Читая	130
საიუბილეო თარიღები	141
Jubilee Dates	141
Юбилейные даты	141
დაბადების 70 წლისთავი	141
70 Years Anniversary	141
70-летие со дня рождения.....	141
დაბადების 75 წლისთავი	143
75 Years Anniversary	143
75-летие со дня рождения.....	143

დაბადების 80 წლისთავი	143
80 Years Anniversary	143
80-летие со дня рождения.....	143
დაბადების 90 წლისთავი	146
90 Years Anniversary	146
90-летие со дня рождения.....	146
დაბადების 95 წლისთავი	151
95 Years Anniversary	151
95-летие со дня рождения.....	151
დაბადების 100 წლისთავი	153
100 Years Anniversary.....	153
100-летие со дня рождения.....	153
დაბადების 105 წლისთავი	154
105 Years Anniversary.....	154
105-летие со дня рождения.....	154
დაბადების 110 წლისთავი	155
110 Years Anniversary.....	155
110-летие со дня рождения.....	155
გარდაცვალება და დაკრძალვა	157
Death and Funeral	157
Смерть и похороны Г. Читая.....	157
სახელთა საძიებელი	159
Index of Names.....	159
Указатель имен	159
გეოგრაფიული საძიებელი.....	169
Index of Geographical Names.....	169
Географический указатель	169

გიორგი ჩიტაია

(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის
მოკლე მიმოხილვა)

გიორგი ჩიტაიას მოქალაქეობრივი ფორმირების დასაწყისი იმ დროს დაემთხვა, როდესაც ქვეყანა და დრო საუკუნის გზაჯვარედინზე იდგა, ხოლო მეცნიერული მოღვაწეობის პირველი ნაბიჯები ქართველი ხალხის ისტორიაში ახალი ეპოქის დასაწყისს მიესადაგა.

აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია მიეკუთვნება XX საუკუნის დასაწყისის იმ რჩეულ ქართველ მოღვაწეთა პლეადას, რომელთაც თავს იდეს დიდი მამულიშვილური მისია: სამშობლოს სიყვარული სულიერ კეთილშობილებასთან ერთად დაამტკიცონ თავისი მიზნებით, ქმედებით, ყოველი ცხოვრებისეული ნაბიჯით. ეს ის თაობაა, რომელიც დიდი ივანე ჯავახიშვილის ხელდებით ფუნდამენტურ მეცნიერებათა ეროვნული სკოლის სათავეში დადგნენ: დიმიტრი უზნაძე, შალვა ნუცუბიძე, კორნელი კეკელიძე, გიორგი ჩუბინაშვილი, გიორგი ახვლედიანი და სხვები. გიორგი ჩიტაიას წილად ხვდა ეთნოლოგიური მეცნიერების მოთავეობა საქართველოში.

გიორგი ჩიტაია დაიბადა ქალაქ ფოთში 1890 წ. 23 ნოემბერს, სპირიდონ ჩიტაიას ოჯახში. «ჩემი ცხოვრების სარბიელზე მრავალი ჭირი და ვარამი განმიცდია, სანამ დავდგებოდი საკუთარ ფეხზე. 1906 წელს დავამთავრე ფოთის საქალაქო სასწავლებელი და ჩემი სურვილი და ლტოლვა იყო გამეგრძელებინა სწავლა. მაგრამ ჩვენს ოჯახს ამის შესაძლებლობა არ ჰქონდა ხელმოკლეობის გამო, თუმცა დედაჩემი თავგამოდებით სწავლისაკენ მომიწოდებდა, ხოლო მამა კი ნოქრობასა და ხელოსნობაში გაწვრთნას მოითხოვდა. ასეთ ვითარებაში 1907-1909 წლების მანძილზე ლუკმაპურს ვმოულობდი საკუთარი შრომით – შავ მუშად (იმ ხანად ფოთში

დიდი მშენებლობა იყო კათედრალური ეკლესიის აგება), კონკის კონდუქტორად, მუშების კოოპერატიული სასადილოს მოლარედ (მაშინ მუშათა კოოპერატივების დაარსებას მეთაურობდა სოციალ-დემოკრატიული პარტია), ვიყავი დემოკრატიული პარტიის კომიტეტის მდივანი. ამავე დროს პავლე ინგოროყვა და მე ვმეცადინეობდით სიმწიფის მოწმობაზე გამოცდების ჩასაბარებლად».

მეცნიერის პიროვნების ფორმირებაზე დიდი გავლენა იქონიეს საუკუნის ცნობილმა საზოგადო მოღვაწეებმა: – «რა უნდა ყოფილიყო ჩემი ცხოვრება, რომ არ შევხვედროდი სერგი გიორგაძეს, ექვთიმე თაყაიშვილს, მაშინ ხომ სწავლასაც ვერ გავაგრძელებდი. ამ ადამიანების საშუალებით მომეცა შემწეობა, მიმელო სტიპენდია. დიდი როლი ითამაშა ნიკო ნიკოლაძემ. ის რომ არ შემხვედროდა ცხოვრებაში, მამაჩემი, ალბათ, საერთოდ სკოლაში არ მიმაბარებდა. მერე ფოთის ქალაქის თავად ამირჩია, თავისი ადგილი დამითმო, სრულიად ახალგაზრდას გვერდით ამომიდგა და ცხოვრების იმედი მომეცა».

1907 წ. ფოთის საქალაქო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ სწავლას განაგრძობს თბილისის ვაჟთა მეორე გიმნაზიაში. 1911 წელს ირიცხება პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის ქართულ-სომხურ განყოფილებაზე. მის ბიოგრაფიაში მნიშვნელოვანია პეტერბურგის უნივერსიტეტში სწავლის პერიოდი, როდესაც ნ. მარის მითითებით დაიწყო ირანული და გერმანული ენების შესწავლა, მოგვიანებით კი ფრანგულისა და სომხურის. სწავლის პარალელურად გ. ჩიტაია აქტიურად მონაწილეობს ივანე ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით შექმნილ ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრის მუშაობაში, რომელსაც ხელმძღვანელობდა 1912-1916 წლებში ჯერ კიდევ მეორე კურსზე სწავლის პერიოდში. 1913 წელს ნიკო მარის რეკომენდაციით მონაწილეობს ანისის ნაქალაქარის გათხრებში, რომელიც ნ. მარისათვის წარმოადგენდა კავკასიის – როგორც

ის ამბობდა – «რეალური ისტორიის» შესწავლის წყაროს, სადაც «ეთნოგრაფიულ დაკვირვებებს» მნიშვნელოვანი ადგილი ჰქონდა დათმობილი. სწორედ ამ ეთნოგრაფიულ მასალაზე მუშაობდა გ. ჩიტაია. 1913 წ. კენიგსბერგის უნივერსიტეტში ისმენს პროფესორ ბროკელმანის ლექციებს. 1914 წ. ი. ორბელის მიწვევით იგი შირაქის ექსპედიციის წევრია და მდ. ახურიანის აუზის მიკრორეგიონში ეწევა სომხეთის ეთნოგრაფიული ყოფის შესწავლას. ასეთ გარემოცვაში ყალიბდებოდა მომავალი მეცნიერი და მოღვაწე.

პეტერბურგის უნივერსიტეტში გიორგი ჩიტაია, ივანე ჯავახიშვილის მითითებით, ეცნობა ეთნოლოგიის საფუძვლებს, ევროპულ ლიტერატურას. სწორედ ივანე ჯავახიშვილთან ურთიერთობისას შეიგრძნო ამ დარგის მეცნიერული მნიშვნელობა.

გიორგი ჩიტაიას არაერთხელ აღუნიშნავს, რომ ივ. ჯავახიშვილმა სული ჩაუდგა ქართულ ეთნოგრაფიას, როდესაც ქართული ეთნოგრაფიული მასალის გარკვეული პროგრამით შეკრების იდეა წამოაყენა. მისი ხელმძღვანელობით შედგა ბიბლიოგრაფიაც, რომლის ეთნოგრაფიული ნაწილი გ. ჩიტაიას მიერ არის შესრულებული.

პეტერბურგში სწავლის პერიოდში გ. ჩიტაია, ჯანმრთელობის გაუარესების გამო, იძულებული გახდა დროებით შეეწყვიტა სწავლა. 1916 წ. დაამთავრა უნივერსიტეტი, დაბრუნდა სამშობლოში და ფოთის გიმნაზიაში დაიწყო პედაგოგად მუშაობა.

გიორგი ჩიტაიას სიცოცხლის პერიოდში მისი ბიოგრაფიიდან ამოღებული იყო 1918-1924 წლები. ეს ის წლებია, რომელსაც მხცოვანი მეცნიერი სიცოცხლის ბოლო წლებში ასე აფასებდა – «1918 წლის 26 მაისი, ყველაზე ნათელი დღეა საქართველოს ისტორიაში. მერე – იმედის გაცრუება, სულის დაცარიელება, თავდაპირველად სასოწარკვეთი-

ლებაშიც ჩავვარდით, მაგრამ საქართველოდან წასვლა მე არ შემეძლო, მიუხედავად იმისა, რომ ბედნიერი დღეები აქ არ მელოდა. შემდეგ ციხე, თვალთვალი, უნდობლობა. მართალია, ზოგმა ჩემმა კეთილისმსურველმა კომუნისტურ პარტიაში შესვლა შემომთავაზა, მაგრამ ეს არ შემეძლო. რწმენით გაორებული ადამიანი არც შინ ვარგა და არც გარეთ».

1918-1921 წ.წ. გ. ჩიტაია ფოთის ქალაქის საბჭოს თავმჯდომარეა. 1921 წელს მენშევიკურმა მთავრობამ მასაც საზღვარგარეთ წასვლა შესთავაზა, რაზეც გ. ჩიტაიამ თანხმობა არ მისცა და საქართველოში დარჩა. 1922 წ. ივანე ჯავახიშვილის მოწვევით მუშაობას იწყებს საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში, სადაც მას ეთნოგრაფიული მუშაობის აღორძინება დაევალა, მაგრამ როგორც პოლიტიკურად არასაიმედო 1923-დან 1924 წლის 15 იანვრამდე მეტეხის ციხეში იჯდა. ციხიდან განთავისუფლების შემდეგ, კვლავ განაგრძო მეცნიერული მუშაობა და 1924 წლის ზაფხულში მესხეთის ეთნოგრაფიულ ექსპედიციაში მიემგზავრება. ამ პერიოდს დაემთხვა აგვისტოს ცნობილი მოვლენები საქართველოში და აჯანყების ორგანიზების ბრალდებით გ. ჩიტაია არქიტექტორ მიხეილ შავიშვილთან ერთად დააპატიმრეს და დახვრეტა მიუსაჯეს. ახალციხის ციხის საკანში ორი დღე ელოდნენ განაჩენის ასრულებას, მაგრამ მოულოდნელად განთავისუფლება ამცნეს. სინამდვილე კი რამდენიმე წლის შემდეგ შეიტყო.

– «ჩვენდა საბედნიეროდ, სამეულის ერთ-ერთი წევრი, ახალციხის აღმასკომის თავმჯდომარე გაბუნია, ჩემი პეტერბურგელი ამხანაგი აღმოჩნდა. მას უთქვამს, ერთი დღით გადავდოთ დახვრეტაო; მეორე დღეს კი მოსულა სერგო ორჯონიკიძის ბრძანება დახვრეტების შეწყვეტაზე. ჩვენ კი სიკვდილი იმ ღამეს უკვე ვნახეთ». მიუხედავად იმისა, რომ გიორგი ჩიტაია შემდეგ მთლიანად ჩამოსცილდა პოლიტიკას, წარსულის ეს პერიოდი მძიმე ტვირთად გაჰყვა მთელ მის ცხოვრებას.

სწორედ გიორგი ჩიტაიას თავდაუზოგავი მუშაობის ნაყოფია ხუთკაციანი ჯგუფიდან ეთნოლოგთა მრავალრიცხოვანი კოლექტივის შექმნა. დარგის განვითარებასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში მას გვერდით ედგა ცნობილი ქართველი მეცნიერი ვერა ბარდაველიძე, რომელთა სანიმუშო მეგობრობამ დიდი ძალა მისცა ქართული ეროვნული მეცნიერების განვითარებას.

ეთნოლოგიის სათავეში დადგომისთანავე (30-იანი წლებიდან დარგს საბჭოთა კავშირში ეწოდება ეთნოგრაფია) გიორგი ჩიტაიას მოღვაწეობა ორი მიმართულებით წარიმართა: პირველი საორგანიზაციო – დარგის დაფუძნება-განვითარების ორგანიზაციულ და თეორიულ საფუძვლებს, სამუზეუმო, საველე და სასწავლო პროცესების ორგანიზება ეხებოდა; მეორე სამეცნიერო – ზოგად ეთნოგრაფიულ, საქართველოსა და კავკასიის ეთნოგრაფიის საკვანძო პრობლემების დასმასა და კვლევა-ძიებას. ამ ორი მიმართულებით სისტემატურმა და თავდაუზოგავმა მუშაობამ განაპირობა საქართველოში ეთნოგრაფიის, როგორც დამოუკიდებელი სამეცნიერო დისციპლინის ჩამოყალიბება-განვითარება.

გიორგი ჩიტაიამ საფუძველი ჩაუყარა ეთნოგრაფიულ კერებს სამეცნიერო ცენტრებშიც. 1936 წელს ეთნოგრაფიული სექცია ჩამოაყალიბა ენისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტში, რომელიც საფუძვლად დაედო 1938 წელს ეთნოგრაფიის განყოფილებას. 1961 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტში დააფუძნა საქართველოსა და კავკასიის ეთნოგრაფიის სექტორი, რომელიც საბჭოთა პერიოდში წარმოადგენდა საქართველოში ეთნოგრაფიული კვლევა-ძიების მთავარ ცენტრს. გიორგი ჩიტაიამ ეთნოგრაფიას მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, 1940 წელს ეთნოგრაფიის კათედრის დაარსებით (საბჭოთა კავშირში მეორე, მოსკოვის უნივერსიტეტის ეთნოგრაფიის კათედრის

შემდეგ). ამ დროიდან 1973 წლამდე იგი კათედრის უცვლელი ხელმძღვანელია.

გიორგი ჩიტაია ცნობილი იყო როგორც სამუზეუმო საქმის გამოჩენილი სპეციალისტი. საქართველოს მუზეუმში მისი კონსულტაციებითა და ხელმძღვანელობით გამოიფინა ხევსურეთისა და სვანეთის პრობლემურ-თემატური და რეგიონული ექსპოზიციები: XIX ს. ქართული ტანსაცმელი, კავკასიური ხალიჩები, ხის ჩუქურთმა, საბრძოლო და შრომის იარაღები და სხვ. 1951-1954 წ.წ. მოეწყო საქართველოს ერთიანი სანიმუშო გამოფენა. მისი თანადგომით ამუშავდა ებრაელთა ეთნოგრაფიული მუზეუმი თბილისში (1935-1939 წ.წ.). მისი ინიციატივით, საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ფონდები გამდიდრდა კავკასიისა და საქართველოს, აზიის ქვეყნების მნიშვნელოვანი ეთნოგრაფიული კოლექციებით. გ. ჩიტაიას თემატური გეგმებით, პროგრამებითა და კონსულტაციებით მოეწყო მხარეთმცოდნეობის მუზეუმები საქართველოს რიგ რეგიონებში.

1966 წ. თბილისში ეთნოგრაფიული მუზეუმის ღია ცის ქვეშ დაარსება გიორგი ჩიტაიას მრავალწლიანი ოცნების ასრულება იყო. XX ს. 40-იან წლებში გიორგი ჩიტაიამ თავისი იდეა პირველად, სიმონ ჯანაშიას გაუზიარა. 40-იან წლებში, ეს საკითხი ოფიციალურად სამეცნიერო და ხელმძღვანელი ორგანოების წინაშეც დასვა. ათეული წლების განმავლობაში იბრძოდა ამ იდეის განხორციელებისათვის და არა მარტო პრაქტი-

კულად ჩაუყარა საფუძველი ამ დიდ ეროვნულ საქმეს, არამედ მანვე შეიმუშავა მუზეუმის მოწყობის ძირითადი პრინციპებიც.

გიორგი ჩიტაიას სამეცნიერო-კვლევითი ინტერესების სფერო ფართო დიაპაზონისაა. იგი 200-ზე მეტი შრომის ავტორია. საქართველოში ეთნოგრაფიული აზრის განვითარებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ჰქონდა მის

მეთოდოლოგიურ და თეორიული ხასიათის ნაშრომებს. ამ ნაშრომებმა ჯერ კიდევ 20-იან წლებში განსაზღვრა ეთნოგრაფიული კვლევის ამოცანები, მეთოდი. ეს ფაქტიურად ნიშნავდა იმას, რომ ეთნოგრაფიულ ცოდნას, რომლის დაგროვება საქართველოში ასეული წლების განმავლობაში ხდებოდა, ახლა უკვე სამეცნიერო დისციპლინის ხასიათი მიეცა, საქართველოში საფუძველი ჩაეყარა მეცნიერების დამოუკიდებელ დარგს.

ყოველი მისი გამოკვლევა ემსახურება ქართველი ხალხის ეთნოგენეზის, კულტურულ-ისტორიული და გენეტიკური კავშირის ძიებას წინა აზიის უძველესი ცივილიზაციის სამყაროსთან.

გიორგი ჩიტაიას სამეცნიერო მოღვაწეობა მრავალპროფილიანია, მაგრამ მასში მაინც გამოიკვეთება ერთი და ძირითადი. ეს არის ქართველი ხალხის სამიწათმოქმედო კულტურა – მისი გენეზისი, ეთნოსპეციფიკა და კულტურულ-ისტორიული ღირებულება. ბუნებრივია, რომ საკითხთა ამ რთულ კომპლექსში უმთავრესი ყურადღება მიექცა შრომის იარაღებს, პირველყოვლისა სახვნელს. მრავალმხრივი შესწავლის, უნიკალური ეთნოგრაფიული დაკვირვებისა და ფართო ლიტერატურული მონაცემების შედარებითი ანალიზის შედეგად დადგინდა სახვნელი იარაღის ტიპოლოგიური კლასიფიკაცია, მათი პარალელები კავკასიისა და ძველ-აღმოსავლურ სამეურნეო-კულტურულ სამყაროში. მანვე დაასაბუთა ქართული სახვნელის იარაღის ძველთაგან მომდინარეობა, ადგილობრივი წარმოშობა და მაღალგანვითარებულობა.

ამ მიმართულებით მუშაობის პირველივე შედეგებმა მიიქციეს ივ. ჯავახიშვილის ყურადღება. სახვნელი იარაღის შემდგომი კვლევა დაუკავშირდა სამიწათმოქმედო სისტემებს. ჩამოყალიბდა მთური მიწათმოქმედების ძირითადი ტიპოლოგიური ნიშნების კომპლექსი, რომელსაც მნიშვნელობა

აქვს ზოგადი ეთნოგრაფიისათვისაც. გ. ჩიტაიას მრავალ-რიცხოვანი ნაშრომები ქართველი ხალხის სამიწათმოქმედო კულტურის შესახებ, რომელთა შორის რიგი გამოქვეყნებულია საზღვარგარეთ, საფუძვლად დაედო საქართველოში აგროეთნოგრაფიის ჩასახვავანვითარებას.

სამეცნიერო ინტერესების ფართო დიაპაზონის მკვლევარს ეთნოგრაფიული ძიების არცერთი უბანი არ დაუტოვებია ყურადღების გარეშე: ეთნოგრაფიის ისტორია და თეორია, ეთნოგრაფიული კვლევის მეთოდოლოგია, სამუზეუმო კოლექციები და გამოფენები, საველე მუშაობის ორგანიზაცია და კადრების მომზადება, ქართველი ხალხის კულტურის ტრადიციული ფორმების ანალიზი მათი ისტორიული განვითარების პროცესში. გ. ჩიტაიას შემოქმედებამ გამოავლინა ქართველი და სხვა კავკასიელ ხალხთა მდიდარი კულტურა, მაღალი მიღწევები სამეურნეო საქმიანობაში, ცხადყო რომ კავკასიის ხალხთა ყოფა და კულტურა შეიცავს თავისთავადი ხასიათის ნიშნებს, რომლებიც გამოყოფენ მას სხვა ცივილიზაციებისაგან. ამ მიმართულებით წარმოებული კვლევა-ძიების შედეგებმა სათანადო ადგილი დაიჭირეს კავკასიისმცოდნეობის ლიტერატურაში.

ნებისმიერი გამოჩენილი ადამიანის ბიოგრაფია გარკვეულ ნაწილში ისტორიულ მნიშვნელობას იძენს. ასეთ ბიოგრაფიას იმიტომაც ვუწოდებთ «გამოჩენილს», რომ გუშინდელში ბევრი რამ არის საგულისხმო სადღეისოდაც. ამ მხრივ არ შეიძლება ხაზი არ გაესვას გ. ჩიტაიას დამოკიდებულებას საველე-საექსპედიციო მუშაობისადმი. მან პრინციპულ სიმადლემდე აიყვანა ნ. მარისა და ივ. ჯავახიშვილის თვალსაზრისი ეთნოგრაფიული ფაქტის წყაროთმცოდნეობითი მნიშვნელობის მიმართ და თავისი სამეცნიერო კარიერის პირველი ნაბიჯებიდანვე ამ თეზისის დასაბუთებას შეუდგა. ეთნოგრაფიული ველი იყო გიორგი

ჩიტაიას სამეცნიერო კვლევის სათუთი უბანი. გ. ჩიტაიამ შეიმუშავა საველე-სამეცნიერო მუშაობის კომპლექსურ-ინტენსიური მეთოდი, რომელმაც უაღრესად პოზიტიური როლი შეასრულა დიდძალი და დღეს უკვე უნიკალური ეთნოგრაფიული ფაქტების შეკრებაში. მრავალი ათეული წლის მანძილზე საქართველოში საველე ეთნოგრაფიული მუშაობა გ. ჩიტაიას უშუალო ხელმძღვანელობით მიმდინარეობდა. იგი იყო 40-ზე მეტი სამეცნიერო ექსპედიციის ხელმძღვანელი როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთაც (აზერბაიჯანის, დაღესტნის, ჩეჩნეთ-ინგუშეთის, ადიღეს ექსპედიციები). დიდოეთის ექსპედიციაში უნიკალურ ეთნოგრაფიულ მასალასთან ერთად მოპოვებულ იქნა ბრწყინვალე სამუხეუმო კოლექციები და, რაც მთავარია, უნიკალური ხელნაწერები.

75 წლის განმავლობაში გ. ჩიტაია აქტიურ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეწეოდა. მისი თაოსნობით საქართველოს საისტორიო საზოგადოება იცავდა იმ სახელოვან ტრადიციებს, რაც მას, ცნობილი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის ექვთიმე თაყაიშვილის თაოსნობით დაარსებულმა საისტორიო საეთნოგრაფიო საზოგადოებამ უანდერძა. იგი იყო რამდენიმე სარედაქციო კოლეგიისა და სამეცნიერო საბჭოს წევრი, მრავალი აკადემიური ჟურნალის, გამოცემათა სერიების, მონოგრაფიების რედაქტორი, სასოფლო-სამეურნეო იარაღების შემსწავლელი საერთაშორისო კომიტეტის წევრი, მსოფლიო ეთნოგრაფიული და ფოლკლორული ბიობიბლიოგრაფიის რედაქციის წევრი და ა.შ. მიწვეული იყო ბერლინის, ფილადელფიის, პარიზის, დელის საერთაშორისო ეთნოგრაფიულ კონგრესებზე. ფართო სამეცნიერო და საზოგადოებრივ მოღვაწეობის გარდა, მას გამოკვეთილი ჰქონდა საუკეთესო ადამიანური თვისებები. დიდი შინაგანი კულტურა იყო მისი პიროვნულობის ძირითადი საფუძველი.

გიორგი ჩიტაიას ცხოვრება და მოღვაწეობა ერთ-ერთი ნიშანდობლივი ფურცელია XX საუკუნის 20-იანი წლების ჩვენი ეროვნული ინტელიგენციის თავგადასავალში: სამშობლოს სიყვარული და მისი ისტორიის პატივისცემა, ფანატიკური გატაცება საქმით, ძლიერი ნებისყოფა და მიღწეულით დაუკმაყოფილებლობის გრძნობა, რაც კვლავ ახალი მიღწევების საწინდარი ხდებოდა. «ჯერ კიდევ იმ საქმეში, რომელიც მე მევალება, თავი მამულისა და ერის წინაშე ვალმოხდილად არ მიმაჩნია» – აღნიშნავდა ამაგდარი მეცნიერი.

მისი ნათელი ცხოვრება მარად დარჩება პატრიოტიზმის, ერისკაცობის და მაღალზნეობის სამაგალითოდ.

თამილა ცაგარეიშვილი
ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

GIORGI CHITAIA

(A Brief Review of His Scholarly and Public Activities)

The beginning of Giorgi Chitaia's formation as a patriot and a public-minded personality coincided with the period when the country and the time stood at the crossroads of the century and his activities as a scholar started together with the beginning of a new epoch in the Georgian people's history.

Academician Giorgi Chitaia belongs to the ranks of the distinguished Georgian scholars who took upon themselves a great patriotic mission – to prove their love for their motherland combined with their spiritual nobleness by their goals, activities and every step they took in their lives. It is the generation who with the blessing of great Ivane Javakishvili headed the national school of fundamental sciences: Dimitri Uznadze, Shalva Nutsbidze, Korneli Kekelidze, Giorgi Chubinashvili, Giorgi Akhvlediani and many others. Giorgi Chitaia was destined to thread the science of ethnography in Georgia.

Giorgi Chitaia was born on November 23, 1890, in Spiridon Chitaia's family in Poti. "I had experienced many hardships in the course of my life until I was able to stand on my own feet. In 1905 I finished the town school of Poti; I was eager to continue my studies, but my family could not afford it, though my mother always encouraged me to go on with my education, but my father wanted me to become a salesman or learn some trade. In this way I earned my own living in the years 1907-1909 as an unskilled worker (at that time a large-scale construction work was going on in Poti – building an Episcopal cathedral), a conductor of the horse tram, a cashier of the workers' co-operative canteen (then the foundation of cooperatives was headed by the Social-Democratic Party), I was the Secretary of the Democratic Party Committee. At the same time

Pavle Ingoroqva and I were working for the school-leaving certificate exams.”

The scholar’s formation as a personality was greatly influenced by some renowned public figures: “What would my life have been if I had never met Sergi Giorgadze, Ekvtime Taqaishvili, I would not have been able to continue my studies. It was these people that rendered me assistance to get a scholarship. A great role was played by Niko Nikoladze. If he had not met me, I suppose my father would never have sent me to school at all. Then he elected me the Mayor of Poti, giving up his position for me, stood by my side – a quite young man and aroused in me hopes that I might succeed in life.”

After leaving the town school of Poti in 1907 he continued his education in Tbilisi, at Boys’ Gymnasium School N2. In 1911 he was enrolled at the Georgian-Armenian Department of the Faculty of Oriental Studies of St Petersburg University. The St Petersburg period is very significant in his life, as following N. Marr’s advice, he started studying the Iranian and German languages, subsequently he took up the Armenian and French languages. Parallel with it he took an active part in the work of the Students’ Research Society founded by Ivane Javakhishvili, which he headed in the years 1912-1916. When he was in his second year, by the recommendation of Niko Marr he took part in the archeological expedition on the site of the ruined city of Anis (1913), which, as he said himself, was a source of studying “the real history” of the Caucasus, where great attention was paid to “the ethnographic observation.” It was this ethnographic material Giorgi Chitaia worked on. In 1914, at the invitation of I. Orbeli, he participated in the Shiraki expedition and studied the Armenian ethnographic life in the microregion of the river Akhuriani basin. It was in this milieu that the character of the future scholar and activist was taking shape. In 1913 he attended the lectures of Professor Brockelmann in Könisberg.

At Petersburg University, upon Ivane Kavakishvili's advice, Giorgi Chitaia got acquainted with the foundations of ethnology and European literature. It was through his relationship with Ivane Javakhishvili that he came to fully comprehend the scientific significance of this sphere of scholarship.

G. Chitaia noted many a time that Ivane Javakhishvili breathed life into Georgian ethnography when suggesting the idea of collecting Georgian ethnographic material according to a definite programme. He also headed making up the bibliography whose ethnographic part was prepared by G. Chitaia.

When in Petersburg, G. Chitaia had to give up his studies for a while due to some problems with his health. In 1916 he graduated from the University, returned to his native land and began working as a teacher at the Gymnasium School in Poti.

During his lifetime the years 1918-1924 were removed from his biography. They were the years which the scholar, already advanced in years, evaluated in the following manner, "May 26, 1918, was the brightest day in the history of Georgia. After that all hopes were crushed, the souls were emptied. At the beginning we even fell into despair, but I could not leave Georgia in spite of the fact that there were no happy days in store for me. Afterwards-imprisonment, being watched, suspicion. Though some well-wishers advised me to join the Communist Party I could not and would not do it. A person, split in his faith, is not good at anything either within his home or without."

In the years 1918-21 G. Chitaia is the Chairman of the Poti City Council. In 1921 the Menshevik Government suggested to him that he should go abroad, which G. Chitaia did not agree with and stayed in Georgia. In 1922, at the invitation of Ivane Javakhishvili, he began working at the Georgian State Museum, where he was to revive ethnographic activities. But he was kept in the Metekhi prison as politically unreliable from 1921 until January 15, 1924. After being

released he continued his scholarly activities and in the summer of 1924 he joined an expedition to Meskheti. It was in this period that certain events occurred in Georgia and on a charge of organizing the uprising he was arrested together with the architect Mikeil Shavishvili and sentenced to death. They had been waiting for the fulfilment of the sentence in the Akhaltsikhe prison cell for two days, but suddenly they were informed that they had been freed. He learned the truth only some years later. "Luckily for us, one of the members of the Three-member Commission ("Troika"), Head of the Akhaltsikhe Executive Committee, happened to be a friend of mine of the Petersburg period. He suggested that our execution be postponed to the next day; and the next day Sergo Orjonikidze's order to stop shooting arrived." In spite of the fact that after this Chitaia never took part in the political activities again, this period of his past remained to be a heavy burden throughout all his life.

It is the result of Giorgi Chitaia's dedication and selfless work that on the basis of the group of five people a numerous staff of scholars was formed. In all his activities connected with the development of this branch of scholarship, he was supported by a renowned Georgian scholar Vera Bardavelidze, their unique friendship contributed a lot to the advance of this branch of research.

Immediately after Giorgi Chitaia's assuming the guidance of the work in ethnology (beginning from the 30s it was called ethnography) his activities were channelled into two directions: the first was organizational, concerning the issues of the organizational and theoretical foundations of the establishment and development of this branch of learning, also directing museum, field and educational processes; the other dealt with research, raising and studying major problems of general ethnography of Georgia and the Caucasus. The systematic and dedicated work in these two directions conditioned the formation and development of ethnography as an independent sphere of learning in Georgia.

Giorgi Chitaia founded seats of ethnography in other research centers as well. The ethnographic section, established at the Institute of the Caucasian Studies in the Transcaucasian Branch in 1936, subsequently laid a foundation of the Ethnographic Department in 1938, and beginning from 1961 – the Department of the Georgian and Transcaucasian Ethnography at the Ivane Javakishvili Institute of History and Ethnography, which in the Soviet period was the main centre of ethnographic research and studies in Georgia.

Giorgi Chitaia laid a firm foundation of ethnography by establishing the Department of Ethnography at Tbilisi State University in 1940 (the second in the Soviet Union, after the Department of Ethnography at Moscow State University). Since that time until the year 1973 he never left the position.

G. Chitaia was known as an outstanding expert on the museum activities. By his consultations and guidance at the Georgian Museum problematic-thematical and regional expositions of Khevsureti and Svaneti were held: nineteenth-century Georgian costumes, Caucasian rugs, carvings in wood, military weapons, working tools and many others. In 1951-54 an all Georgian model exhibition was put on. With his support a Jewish Ethnographic Museum was opened in Tbilisi (1935-1939). At his initiative significant ethnographic collections from the Caucasus and Asian countries were added to the museum funds; according to Giorgi Chitaia's thematic plans, programmers and consultations museums of regional studies were opened in a number of regions of Georgia.

The foundation of an Open-Air Museum of Ethnography in Tbilisi in 1966 was the fulfillment of Giorgi Chitaia's dreams of many years. In the 40s of the twentieth century Giorgi shared his idea about founding an open-air museum in Tbilisi with Simon Janashia. In the 40s he officially raised the question on the scientific and government level, continuing fighting for the implementation of the idea for decades. Not only did Giorgi Chitaia laid a foundation for

this great national deed in practice, it was he that worked out the basic principles of the organization of the museum as well.

The range of Giorgi Chitaia's academic-research interests is vast. He is the author of more than 200 works. A decisive role in the development of ethnography in Georgia was played by his theoretical and methodological works. These works defined the tasks and methodology of ethnographic research as early as the 20s of the last century. In fact it meant that all the ethnographic knowledge, that had been stocked up in Georgia for hundreds of years, took the form of a sphere of learning and founded an independent branch of scholarship.

Each of his researches facilitates searching for the Georgian people's ethnogenesis, their cultural-historical and genetic links with the ancient civilization of Nearer Asia.

Giorgi Chitaia's scholarly activities are diversified, though one and the most basic and distinguished subjects is the Georgian people's agriculture, its genesis, ethnospecificity and the cultural-historical value. It is natural that in this sophisticated complex of issues the greatest attention was paid to the working implements, first of all to those meant for ploughing. On the basis of the comparative analysis, comprehensive studies, unique ethnographic observation and vast literary material the typological classification of ploughing implements was determined, so were their parallels in the economic-cultural sphere of the Caucasus and the old East, he also proved the ancient origin of the Georgian ploughing implement, its local provenance and the high level of development.

The very first result of the research in this direction attracted Iv. Javakhishvili's attention. Further research in the ploughing implement was connected with the agricultural systems; a complex of the basic typological features of highland agriculture took shape, all this is very important for general ethnography as well. Giorgi Chitaia's numerous works on the Georgian people's farming culture,

many of which were published abroad, laid foundation for the inception and development of agroethnography in Georgia.

The scholar, whose sphere of interests was vast, did not leave any branches of ethnographic studies beyond his attention: history and theory of ethnography, methodology of ethnographic research, museum collections and exhibitions, organizing field work and preparing future researchers, the analysis of the traditional forms of Georgian people's culture in the process of their historical evolution. Giorgi Chitaia's scholarly activities revealed the rich culture of the Georgian and Caucasian peoples, their high agricultural achievements and working biography, they proved that the everyday life pattern and culture of the Caucasian peoples bear quite original features, distinguishing them from other civilizations. The results of research work carried out in this direction occupied a suitable place in the literature on Caucasian studies. A certain part of the biography of any outstanding person always acquires historical significance. That is why such a biography is called "outstanding" – in the past there are many events that still retain their importance. In this connection special emphasis should be laid on Giorgi Chitaia's attitude to the field-expeditional work. He raised to an essentially high level N. Marr's and Iv. Javakhishvili's viewpoints concerning the significance of studying the sources when researching in an ethnographic fact and at the very beginning of his academic career he dedicated himself to proving this thesis. The ethnographic field was a delicate issue of Giorgi Chitaia's researches. He worked out a composite-intensive method of the field-research work, which played a most positive role in collecting numerous ethnographic facts, already unique today. For many years in Georgia field-ethnographic work was carried out under the direct supervision of Giorgi Chitaia. He headed more than 40 research expeditions both in this country and beyond its borders – expeditions to Azerbaijan, Daghestan, Chechnia, Ingushetia and Adighei. The expedition to

Didoeti discovered not only rare ethnographic material but remarkable museum collections and what is the most important – unique manuscripts.

For 75 years Giorgi Chitaia was actively engaged in social life. Under his guidance Georgian Historical Society continued observing the famous traditions, bequeathed by the Historical-Ethnographic Society founded by the renowned scholar and public figure Ekvtime Taqaishvili. He was a member of several editorial boards and academic councils, an editor of a great number of learned journals, series of publications and monographs, a member of the International Commission on Studying Agricultural Implements, a member of the editorial board of the World Bibliographia, etc. He was invited to the International Ethnographic Congresses in Berlin, Philadelphia, Paris, Deli. Apart from wide-range research and public activities he was a man of distinguished human character, his great innate culture was the most significant basis his personality was founded on.

Giorgi Chitaia's life and activities are one of the most important pages in the experience of the intellectuals of this country in the 20s of the twentieth century: love of their motherland and respect for their history, fanatical dedication to their work, invincible willpower, sense of dissatisfaction with what they had achieved, which gave an impetus to further achievements. "I do not think that so far I have done my duty to my motherland and nation in the matter I have taken upon myself," said the honoured scholar.

His pure and bright life will always be an example of patriotism, devotion to his people and high morals.

Tamila Tsagareishvili
Professor, Doctor of History

ГЕОРГИЙ ЧИТАЯ

(Краткий обзор научной и общественной деятельности)

Начало формирования Георгия Читая как гражданина совпало с тем периодом, когда страна и само время находились на перепутье века, а первые его шаги в науке – с началом новой эпохи в истории грузинского народа.

Академик Георгий Читая принадлежит к плеяде тех избранных грузинских деятелей, которые возложили на себя почетную миссию – доказать любовь к отечеству, наряду с духовным благородством, своими целями, деяниями, каждым жизненным шагом. Это то поколение, которое рукоположением выдающегося Иване Джавахишвили возглавило национальную школу фундаментальных наук: Дмитрий Узнадзе, Шалва Нуцубидзе, Корнели Кекелидзе, Георгий Чубинашвили, Георгий Ахвледiani и др. На долю Георгия Читая выпала честь возглавить этнографическую науку в Грузии.

Георгий Читая родился в г. Поти 23 ноября 1890 г. в семье Спиридона Читая. «На протяжении моей жизни мне пришлось многое пережить, прежде чем я встал на ноги. 1906 г. я окончил городское училище в Поти и был полон желания продолжить учебу, не имела на это возможности, хотя мама призывала меня к этому, а отец хотел, чтобы я пошел в приказчики либо в ремесленники. Так я в 1907-1909 г.г. добывал себе хлеб насущный собственным трудом – чернорабочим (в то время в Поти строился кафедральный собор), кондуктором конки, кассиром в кооперативной столовой для рабочих (тогда основанием рабочих кооперативов руководила Социал-демократическая партия). Я был секретарём комитета Социал-демократической партии. Одновременно я и Павле Ингорква готовились к экзаменам на свидетельство зрелости».

На становление личности Георгия Читая большое внимание оказали общественные деятели того времени: «Чем была бы мая жизнь, не встреться Серги Георгадзе, Эквтиме Такашвили. Ведь тогда я не смог бы продолжить учебу. Именно при их содействии я получил стипендию. Большую роль в моей жизни сыграл Нико Николадзе. Не будь его, отец вовсе не отдал бы меня в школу. Потом он выбрал меня главой г. Поти, уступил мне свое место, поддержал меня, еще совсем молодого, внушив мне надежду в жизни».

По окончании Потинского городского училища Георгий Читая продолжил учебу во второй мужской гимназии г. Тбилиси. В 1911 г. его зачислили в Петербургский университет на грузинско-армянское отделение факультета востоковедения. Период обучения в Петербургском университете весьма значителен в биографии ученого. Здесь он по указанию Н. Марра начал изучать персидский и немецкий языки, позднее – французский и армянский, параллельно с этим активно участвовал в работе научного кружка грузинских студентов, созданного под руководством Иване Джавахишвили. Г. Читая руководил работой этого кружка в 1912-1916 гг. со второго курса. По рекомендации Н. Марра он принял участие в раскопках Анисского городища (1913 г.), которое для Н. Марра, по его же словам, являлось источником изучения «реальной истории», где этнографическим наблюдениям было уделено значительное место. Именно над этими этнографическими материалами работал Г. Читая. В 1914 г. по приглашению И. Орбели он в составе Ширакской экспедиции изучает этнографический быт Армении в бассейне р. Ахуриан. В такой обстановке шор формирование будущего ученого и деятеля. Следует отметить, что, помимо всего, он в 1913 г. слушал лекции проф. Брокельмана в Кенигсбергском университете.

В Петербургском университете по указанию И. Джавахишвили Г. Читая знакомится с основами этнологии,

европейской литературой. Именно тогда, общаясь с И. Джавахишвили, он познал значение этой отрасли.

Позднее Г. Читая неоднократно отмечал, что И. Джавахишвили вдохнул жизнь в грузинскую этнографию, когда высказал идею сбора этнографического материала по определенной программе. Под его же руководством была составлена библиография, этнографическая часть которой выполнена Георгием Читая.

Следует сказать, что, в связи с ухудшением здоровья, Г. Читая был вынужден временно прекратить занятия в Петербургском университете. Но в 1916 г., окончив университет, он вернулся на родину и стал работать педагогом в Потийской гимназии.

Период с 1918 по 1921 гг. можно считать «изъятым» из биографии ученого. Сам он в конце жизни оценивал эти годы следующим образом: «26 мая 1918 г. – самый светлый день в истории Грузии. Затем – обманутые надежды, опустошенная душа. Сначала мы впали в отчаяние, но покинуть Грузию я не мог, несмотря на то, что впереди меня ничего хорошего не ждало. Потом тюрьма, слезка, недоверие. Правда, некоторые мои доброжелатели предложили мне вступить в коммунистическую партию, но и этого я не мог. Человек с раздвоенной верой не годится ни дома, ни вне дома».

В 1918–1921 гг. Г. Читая был председателем Потийского городского совета. В 1921 г. меньшевитское правительство предложило ему уехать за границу, но он отказался покинуть Грузию.

В 1922 г. по приглашению И. Джавахишвили он начинает работать в Государственном музее Грузии, где ему было поручено возрождение этнографической работы. Однако, как политически ненадежный, он с 1923 г. по 15 января 1924 г. просидел в метехской тюрьме. По выходе из тюрьмы он продолжил научную работу и летом 1924 г. отправился с

этнографической экспедицией в Месхети. С этим периодом совпали известные августовские события в Грузии, в связи с этим он и архитектор Михаил Шавишвили были обвинены в организации восстания, заключены в тюрьму и приговорены к расстрелу. В камере Ахалцихской тюрьмы они два дня ждали исполнения приговора, но неожиданно их освободили. Правда узналась лишь спустя несколько лет:

«К нашему счастью, один из членов «тройки», председатель Ахалцихского исполкома Габуния оказался моим Петербургским знакомым. Оказывается он предложил на день отложить расстрел, а назавтра пришел приказ С. Орджоникидзе о прекращении расстрелов. А мы той ночью уже посмотрели смерти в глаза». Но, несмотря на то, что впоследствии Г. Читая полностью отошел от политики, прошлое тяжелым грузом давило на него всю оставшуюся жизнь.

Плодом самоотверженного труда ученого следует считать то обстоятельство, что именно его стараниями группа этнографов, состоящая из пяти человек, превратилась впоследствии в многочисленный коллектив. В деле развития отрасли большую поддержку оказывала ему проф. Вера Бардавелидзе. Их образованная дружба во многом обусловила развитие грузинской этнографии.

Г. Читая возглавил грузинскую этнологию (с 30-их годов XX в. отрасль стала называться этнографией). С самого же начала его деятельность развивалась в двух направлениях: первое касалось организационных и теоретических вопросов основания и развития отрасли, организации музеев, полевых работ, учебного процесса; второе направление было сугубо научным, а именно – постановка узловых проблем этнологии Грузии и Кавказа в целом и научно-исследовательская работа. Систематическая и упорная работа по этим двум направлениям обусловила формирование и развитие в Грузии этнологии как самостоятельной дисциплины.

Г. Читая заложил основы этнографических очагов и в других научных центрах. Секция этнографии, созданная в 1936 г. в институте кавказологии, в дальнейшем, в 1938 г. легла в основу создания отдела этнографии, а в 1961 г. – сектора этнографии Грузии и Кавказа в институте истории, археологии и этнографии им. И. Джавахишвили, который в советский период являлся главным центром этнографических исследований в Грузии.

Основанием в Тбилисском государственном университете кафедры этнографии (1940 г.) Г. Читая заложил твердые основы данной отрасли (в Союзе ССР эта была вторая кафедра после Московского университета). С этих пор и вплоть до 1973 г. ученый был бессменным руководителем этой кафедры.

Г. Читая был известен как выдающийся специалист музейного дела. В Музее Грузии под его руководством были выставлены проблемно-тематические и региональные экспозиции Сванеты и Хевсурети, грузинская одежда XIX в., кавказские ковры, образцы резьбы по дереву (орнамент), боевое оружие, орудия труда и т.д. В 1951-54 гг. была устроена единая образцовая выставка Грузии. При его содействии начал работать еврейский этнографический музей в Тбилиси (1935-1939 гг.). По его инициативе фонды Музея Грузии пополнились значительными этнографическими коллекциями Кавказа и Грузии, а также стран Азии. По тематическим планам и программам в различных регионах Грузии были созданы краеведческие музеи.

Основание в Тбилиси музея под открытым небом (1966 г.) было исполнением многолетней мечты Г. Читая. В первые годы ученый поделился идеей такого музея с Симоном Джанашиа в 40-их годах XX в. Этот вопрос был им официально поставлен перед научными и руководящими органами, и в течение десятков лет ученый боролся за осуществление своей идеи. Он не только практически заложил основу этому большому

национальному делу, но и выработал основные принципы устройства музея.

Сфера научно-исследовательских интересов Г. Читая довольно обширна. Он является автором более 200 трудов. В развитии этнографической мысли в Грузии решающую роль сыграли его методологические и теоретические труды, которые еще в 20-их годах прошлого века определили задачи и метод этнографических исследований. Это фактически означало, что этнографические знания, накопленные в Грузии в течение сотен лет, теперь уже приняли характер научной дисциплины – в Грузии была основана самостоятельная отрасль науки.

Каждое его исследование посвящено этногенеза грузинского народа, поиску его культурно-исторических и генетических связей с древнейшими цивилизациями Передней Азии.

Многообразна научная деятельность Г. Читая. Однако в ней ярко выражено одно и основное – это земледельческая культура грузинского народа: ее генезис, этноспецифика и культурно-историческая ценность. Естественно, что в этом сложном комплексе вопросов главное внимание уделено орудиям труда, в основном пахотным орудиям. В результате всестороннего изучения, уникального этнографического наблюдения и сравнительного анализа литературных данных установлены типологическая классификация пахотных орудий, их параллели в хозяйственно-культурном мире Кавказа и древнего Востока, обоснованы глубокая древность грузинского пахотного орудия, его местное происхождение и высокое развитие.

Первые же итоги работы в этом направлении обратили на себя внимание И. Джавахишвили. Дальнейшее исследование пахотного орудия было увязано с системами земледелия, сформировался комплекс основных типологических признаков горного земледелия, имеющий значение и для общей этнографии. Многочисленные труды Г. Читая, посвященные земледельческой культуре грузинского народа, из коих ряд работ

издан за границей, легли в основу зарождения и развития в Грузии агроэтнографии.

Ученый, научные интересы которого охватывали широкий диапазон, не оставил без внимания ни одну область этнографических исследований: историю и теорию этнографии, методику исследований, музейные коллекции и выставки, организацию полевых работ и подготовку кадров, анализ традиционных форм культуры грузинского народа в процессе их исторического развития. Благодаря его творчеству были выявлены богатая культура грузинского и других кавказских народов, их достижения в хозяйственной деятельности и трудовая биография, а также доказано, что быт и культура кавказских народов носят самобытный характер и признаки, которые отличают их от других цивилизаций. Результаты этих исследований заняли подобающее место в кавкасиоведенческой литературе.

Биография любого известного человека определенным образом принимает историческое значение. Потому и называют эту биографию «известной», что в прошлом есть многое, что важно сегодня. В этом смысле нельзя не отметить отношение Г. Читая к полевым экспедиционным работам. Он поднял на принципиальную высоту зрения И. Джавахишвили и Н. Марра на источниковедческую значимость этнографического факта и с самого же начала своей научной карьеры приступил к обоснованию этого тезиса. Этнографическое поле было самым деликатным участком его научной карьеры. Г. Читая разработала комплексно-интенсивный метод научно-полевой работы, сыгравший позитивную роль в сборе многочисленных и сегодня уже, можно сказать, уникальных этнографических фактов. В течение многих лет полевые этнографические работы в Грузии проходили под непосредственным руководством Г. Читая. Он был руководителем более сорока научных экспедиций как в Грузии, так и за ее пределами – Азербайджане, Дагестане,

Чечено-Ингушетии, Адыгее. Во время экспедиционных работ в Дидоети, наряду с уникальными этнографическими материалами, были добыты блестящие музейные коллекции и, что главное, уникальные рукописи.

В течении 75 лет Г. Читая вел активную общественную деятельность. Под его руководством историческое общество Грузии защищало те славные традиции, которые были завешаны историко-этнографическим обществом Грузии, созданным известным ученым и общественным деятелем Эквтиме Такаишвили. Г. Читая был членом нескольких редакционных коллегий и научных советов, редактором многих академических журналов и серийных изданий, монографий, членом редакции Всемирной этнографической и фольклорной библиографии и т.д.; являлся участником международных этнографических конгрессов в Берлине, Филадельфии, Париже, Дели. И, наконец, помимо всего вышесказанного, следует особо отметить, что Г. Читая был личностью, обладающей лучшими человеческими качествами, а главное – высокой внутренней культурой.

Жизнь и деятельность Г. Читая – одна из примечательных страниц из жизни национальной интеллигенции 20-их годов XX в.: любовь к отечеству и уважение его истории, фанатическое увлечение своим делом, сильная воля и чувство неудовлетворенности достигнутым, что становилось предпосылкой новых достижений. «В деле, которое мне поручено, я еще в долгу перед отечеством и народом», – отмечал ученый.

Его светлая жизнь навсегда остается примером патриотизма и высокой нравственности.

Тамила Цагареишвили
Доктор исторических наук, профессор

გიორგი ჩიტაიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები

- 1890 10 (23) ნოემბერს დაიბადა ქ. ფოთში.
- 1902 წ. შევიდა ფოთის საქალაქო სასწავლებელში.
- 1906 წ. დაამთავრა ფოთის საქალაქო სასწავლებელი.
- 1907-1909 წ.წ. მუშაობდა დაქირავებულ მუშად ფოთის პორტში, კოოპერატიულ სასადილოში, სტამბაში.
- 1908 წ. სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წევრია.
- 1910-1911 წ.წ. დაამთავრა თბილისის მე-2 ვაჟთა გიმნაზია.
- 1911 წ. ჩაირიცხა პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტზე.
- 1913 წ. გერმანიაში კენისბერგის უნივერსიტეტის თავისუფალი მსმენელია.
- 1916 წ. დაამთავრა პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი.
- 1917 წელს დაბრუნდა საქართველოში.
- 1917-1922 წ.წ. ეწევა პედაგოგიურ მოღვაწეობას ფოთის გიმნაზიაში.
- 1918-1921 წ.წ. ფოთის ქალაქის საბჭოს თავმჯდომარეა.
- 1922 წ. მუშაობა დაიწყო საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში უმცროს მეცნიერ-მუშაკად.
- 1923 წ. აგვისტო-1924 წ. 15 იანვარი მეტეხის ციხის პატიმარია.
- 1923 წელს დატოვა სოციალ-დემოკრატიული პარტიის რიგები.
- 1924 წ. აგვისტო, დაპატიმრებულია ახალციხეში.
- 1926-1929 წ.წ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტია.
- 1927 წლიდან უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელია საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.
- 1929-1931 წ.წ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგია-ეთნოლოგიის კათედრის ასისტენტი.

- 1931-1936 წ.წ. ეთნოგრაფიული განყოფილების გამგეა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.
- 1932 წ. დაინიშნა პედაგოგიური ინსტიტუტის ისტორიის ფაკულტეტის ლექტორად.
- 1933 წ. საქართველოს განათლების სახალხო კომისარიატის რესპუბლიკური საკვალიფიკაციო კომისიისაგან მიიღო დოცენტის წოდება.
- 1934 წ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქეოლოგია-ეთნოლოგიის კათედრის დოცენტი.
- 1936 წ. მისი თაოსნობით დაარსდა ებრაელთა ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი თბილისში.
- ეთნოგრაფიული სექციის ხელმძღვანელია ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტში.
- 1937 წლიდან ეთნოგრაფიული განყოფილების კონსულტანტია საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.
- 1938 წლიდან ეთნოგრაფიული განყოფილების გამგეა ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტში.
- 1940 წ. დააარსა ეთნოგრაფიის კათედრა სახელმწიფო უნივერსიტეტში.
- 1941 წლიდან ეთნოგრაფიული განყოფილების გამგეა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტში.
- 1944 წ. აირჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად.
- 1960 წ. მიენიჭა ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი (დაუცველად).
- 1961 წლიდან საქართველოსა და კავკასიის ეთნოგრაფიის სექტორის გამგეა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტში.
- მიენიჭა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის საპატიო წოდება.

- 1966 წ. არჩეულ იქნა სოფლის მეურნეობის აგრიკულტურული იარაღების ისტორიის შემსწავლელი საერთაშორისო კომიტეტის წევრად.
- 1966 წ. მისი თაოსნობით დაარსდა ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმი თბილისში.
- 1967 წ. აირჩიეს საქართველოს საისტორიო საზოგადოების თავმჯდომარედ.
- 1969 წ. აირჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსად.
- 1971 წ. დაჯილდოვდა შრომის წითელი დროშის ორდენით.
- 1973 წ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეთნოგრაფიის კათედრის პროფესორ-კონსულტანტია.
- აირჩიეს მსოფლიოს ეთნოგრაფიული და ფოლკლორული ბიბლიოგრაფიის საგამომცემლო საბჭოს წევრად.
- 1974 წ. აირჩიეს ფოთის სახალხო აკადემიის რექტორად.
- 1980 წ. დაჯილდოვდა ხალხთა მეგობრობის ორდენით.
- 1986 წ. 24 აგვისტოს გარდაიცვალა.
- 1987 წ. გ. ჩიტაიას სახელი მიენიჭა ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმს; ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეთნოლოგიის კათედრას; თბილისში – ყოფილი საბჭოს ქუჩის ნახევარს; ფოთში ყოფილ რაჭის ქუჩას.
- 2004 წ. გ. ჩიტაია «შრომების“ ხუთტომეულისათვის დაჯილდოვდა საქართველოს მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგის სახელმწიფო პრემიით (გარდაცვალების შემდეგ).

KEY DATES IN THE LIFE OF GIORGI CHITAIA

- 1890 Was born in the city of Poti on November 10 (23).
- 1902 Entered the city school of Poti.
- 1906 Finished the city school of Poti.
- 1907-1909 Worked as a hired worker at the port in Poti, a cooperative canteen, a printing house.
- 1908 Member of the Social-Democratic Party.
- 1910-1911 Finished Tbilisi Boys' Gymnasium School No2.
- 1911 Was enrolled at the Faculty of Oriental Studies of St Petersburg University (Russia).
- 1913 External student at Konigsberg University in Germany.
- 1916 Graduated from the Department of Orientalist at Petersburg University.
- 1917 Returned to Tbilisi.
- 1917-1922 Taught at the Gymnasium School of Poti.
- 1918-1921 Chair of the Poti City Council.
- 1922 Started working at the Georgian State Museum as a Junior Research Associate.
- 1923, August, an inmate of the Metekhi Prison – till 15 January 1924.
- 1923 Left the Social-Democratic Party.
- 1924, August, was arrested in the city of Akhaltsikhe.
- Since 1921 he is no longer associated with any political party.
- 1926-1929 Post-graduate student at Tbilisi State University.
- 1927 Senior Research Associate – Georgian State Museum.
- 1929-1931 Assistant lecturer at the Faculty of Archaeology and Ethnology of Tbilisi State University.
- 1931-1936 Head of the Ethnographic Department at the Georgian State Museum.

- 1932 Lecturer at the Faculty of History at the Pedagogical Institute.
- 1933 The Republican People's Qualification Committee of Georgia granted him the title of Docent (assistant professor).
- 1934 Lecturer at the Faculty of Archaeology and Ethnology at Tbilisi State University.
- 1936 By his initiative a Jewish Historical-Ethnographic Museum was founded in Tbilisi.
- Head of the Ethnographic Section at the Institute of the Language, History and Material Culture.
- Since 1937 Consultant at the Ethnographic Department of the Georgian State Museum.
- Since 1938 Head of the Department of Ethnography at the Institute of the Language, History and Material Culture.
- 1940 Founded a Department of Ethnography is at the State University.
- Since 1941 The Head of the Department of Ethnography at Ivane Javakhishvili Institute of History.
- 1944 Was elected as a corresponding member of the Academy of Sciences of the Georgian SSR.
- 1960 Was awarded his doctor's degree (without presenting a dissertation).
- Since 1961 The Head of the Ethnographic Department at the Ivane Javakhishvili Institute of History, Archaeology and Ethnography.
- 1961 Was awarded with the title of the Honorable Scientist.
- 1966 Was elected as a member of the International Committee for the Study of the History of Agricultural Tools.
- By his initiative a Museum of Georgian Folk Architecture and Everyday Life was founded in Tbilisi.
- 1967 Chairman of the Georgian Historical Society.
- 1969 Academician of the Georgian Academy of Sciences.

- 1971 Was awarded with the Order of the Red Banner of Labour.
- 1973 Consultant-professor at the Ethnographic Department of Tbilisi State University.
- Was elected as a member of the Editorial Board of the World Ethnographic and Folkloristic Bibliography.
- 1974 Was elected as a Rector of the People's Academy in Poti.
- 1980 Was awarded with the Order of People's Friendship.
- 1986 Died on August 24.
- 1987 The Museum of Georgian Folk Architecture and Everyday Life was named after Giorgi Chitaia; the Ethnologic Department of Ivane Javakhishvili State University and half of former Sabcho Street were also named after him, his name was given to the former Racha Street in Poti.
- 2004 Awarded the State Award of Georgia in Science and Technology for the five volumes of his "Works" (posthumously).

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Г. ЧИТАЯ

- 1890 10 (23) ноября родился в г. Поты.
- 1902 г. Поступил в Потийское городское училище.
- 1906 г. Окончил Потийское городское училище.
- 1907-1909 гг. Работал наемным рабочим в Потийском порту, кооперативной столовой, типографии.
- 1908 г. Стал членом социал-демократической партии.
- 1910-1911 гг. Окончил Тбилисскую II мужскую гимназию.
- 1911 г. Был зачислен в Петербургский университет на факультет востоковедения.
- 1913 г. Являлся вольнослушателем Кенигсбергского университета (Германия).
- 1916 г. Окончил факультет востоковедения Петербургского университета.
- 1917 г. Вернулся в Грузию.
- 1917-1922 гг. Вел педагогическую деятельность в Потийской гимназии.
- 1918-21 гг. Был председателем Потийского городского совета.
- 1922 г. Начал работать в Государственном музее Грузии младшим научным сотрудником.
- 1923 г., август-15 января 1924 г. Отбывал срок в Метехской тюрьме (Тбилиси).
- 1923 г. Покинул ряды социал-демократической партии.
- 1924 г. август – был арестован в Ахалцихе.
- 1926-1929 гг. Аспирант Тбилисского государственного университета.
- 1927 г. Старший научный сотрудник Государственного музея Грузии.

- 1929-1931 гг. Ассистент кафедры археологии-этнологии Тбилисского государственного университета.
- 1931-1936 гг. Заведующий отделом этнографии в Государственном музее Грузии.
- 1932 г. Лектор на историческом факультете Педагогического института.
- 1933 г. Получил звание доцента решением Республиканской квалификационной комиссии Народного Комиссариата просвещения Грузии.
- 1934 г. Был приглашен на должность лектора на кафедру археологии-этнологии Тбилисского государственного университета.
- 1936 г. Основал еврейский историко-этнографический музей в Тбилиси.
- Руководитель секции этнографии в Институте языка, истории и материальной Культуры.
- 1937 г. Консультант отдела этнографии в Государственном музее Грузии.
- 1938 г. Заведующий отделом этнографии в Институте языка, истории и материальной культуры.
- 1940 г. Основал кафедру этнографии в Тбилисском государственном университете.
- 1941 г. Заведующий отделом этнографии в Институте истории им. И. Джавахишвили.
- 1944 г. Был избран чл.-корр. Академии наук ГССР.
- 1960 г. Присуждена степень доктора исторических наук (без защиты диссертации).
- 1961 г. Заведующий сектором этнографии Грузии и Кавказа в Институте истории, археологии и этнографии им. И. Джавахишвили.

- Присуждено почетное звание Заслуженного деятеля науки ГССР.
- 1966 г. Избран членом Международного сельскохозяйственного комитета по изучению истории агрикультурных орудий.
- Основал Музей грузинского народного зодчества и быта в Тбилиси.
- 1967 г. Избран председателем Исторического общества Грузии.
- 1969 г. Был избран академиком Академии наук ГССР.
- 1971 г. Награжден орденом Трудового Красного Знамени.
- 1973 г. Профессор-консультант кафедры этнографии Тбилисского государственного университета.
- Избран членом Издательского совета мировой этнографической и фольклорной библиографии.
- 1974 г. Избран ректором Потийской народной академии.
- 1980 г. Награжден орденом Дружбы Народов.
- 1986 г., 24 августа – скончался.
- 1987 г. Имя Г. Читая присвоено Музею грузинского народного зодчества и быта; кафедра этнологии Тбилисского государственного университета им. И. Джавахишвили; часть бывшей улицы Советской в Тбилиси; бывшей улице Рачинской в Поти.
- 2004 г. Награжден Государственной премией в области науки и техники за пятитомник «Трудов» (посмертно).

გიორგი ჩიტაიას შრომები
GIORGI CHITAI'A'S WORKS
ТРУДЫ ГЕОРГИЯ ЧИТАЯ

1924

1. ჯვარის მონასტრისათვის // ქართული სიტყვა. – 1924 (N27). – 18 მაისი. – გვ. 2-3.

Джварский монастырь // Картули სიტკვა. – 1942 (№27). – 18 мая. – С. 2-3.

2. [რეცენზია] [ტექსტი] // ჩვენი მეცნიერება. – 1924. – N2. – გვ. 134-136. – რეც. წგ-ზე: Max Tilke. Orientalische Kostüme in Schnitt und Farbe. – Berlin: Verlag Ernst Wasmuth A.-G, 1923.

[Рецензия] [Текст] // Чвени მცნიერება. – 1924. – №2. – С.134-136. – Рец.на кн.: Max Tilke. Orientalische Kostüme in Schnitt und Farbe. – Berlin: Verlag Ernst Wasmuth A.-G, 1923.

1925

3. არქეოლოგიური გათხრა ზემო-ავჭალაში // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1925. – N3. – გვ. 10-11.

Ахеологические раскопки в Земо-Авчала // Мецნიერება და техника. – 1925. – №3. – С. 10- 11.

4. ეთნოლოგიური შენიშვნები: 1. სვანური «საკურცხილ» // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1925. – ტ. 2. – გვ. 87-110.

Этнологические заметки: 1. Сванский «Сакурцхил» // Вестник музея Грузии. – 1925. – Т. 2. – С. 87-110.

5. [რეცენზია] [ტექსტი] // წიგნის მეგობარი. – 1925. – N1-2. – გვ. 162-167. – რეც. წგ-ზე: წერეთელი მ. ხეთის ქვეყანა მისი ხალხები, ენები ისტორია და კულტურა. – კონსტანტინეპოლი, გამოცემა კონსტანტინეპოლის ქ. კ. სვანისა, 1924.

[Рецензия] [Текст] // Цигნის მეგობარი. – 1925. – №1-2. – С. 162-167. – Рец.: на кн.: Церетели М. Страна хеттов, ее народы, языки, история и культура. – Константинополь: 1924.

6. [რეცენზია] [ტექსტი] // ჩვენი მეცნიერება. – 1925. – №3-4. – გვ. 181-185. – რეც. წგ-ზე: Wesendonk O. G. Über georgisches Heidentum. – Leipzig: Verlag der „Asia Major“, 1924. – 102 s.

[Рецензия] [Текст] // Чвени მეცნიერება. – 1925. – №3-4. – С. 181-185. – Рец. на кн.: Wesendonk O. G. Über georgisches Heidentum. – Leipzig: Verlag der „Asia Major“, 1924. – 102 s.

7. ფარაონ ტუტანხამონის აკლდამა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1925. – №4. – გვ. 7-9.

Склеп параона Тутанхкамена // Мецნიერება და техника. – 1925. – №4. – С. 7-9.

8. Крестьянский дом «Дарбаз» в Месхии // Второй краеведческий съезд Черноморского побережья и Западного Кавказа. 25 IX – 5 X, 1925 г. Постановления и резолюции. – Батуми: 1925. – С. 36-37.

1926

9. გლეხის სახლი ქვაბლიანში: (დარბაზული ტიპი) // მიმომხილველი. – 1926. – ტ. 1. – გვ. 138-156. – რეზ. ინგლ.

Крестьянский дом в Кваблиани: (Дарбазный тип) // Мимомхилвели. – 1926. – Т. 1. – С. 138-156. – Рез. англ.

10. დავით ყიფშიძისა და სილიბისტრო ლომიას ხსოვნას // მიმომხილველი. – 1926. – ტ. 1. – გვ. 355-360.

Памяти Давида Кипшидзе и Силибистро Ломиа // Мимомхилвели. – 1926. – Т. 1. – С. 355-360.

11. [რეცენზია] [ტექსტი] // ჩვენი მეცნიერება. – 1926. – №17-18. – გვ. 98-100. – რეც. წგ-ზე: Caucasic. Zeitschrift für die Erforschung der Sprachen und Kaukasus. – Leipzig: Verlag der „Asia Major“, 1924. – 109+VII s.

[Рецензия] [Текст] // Чвени მეცნიერება. – 1926. – №17-18. – С. 98-100. – Рец. на кн.: Caucasic. Zeitschrift für die Erforschung der Sprachen und Kaukasus. – Leipzig: Verlag der „Asia Major“, 1924. – 109+VII s.

12. ქართული ეთნოლოგია: (1917-1926) // მიმომ-
ხილველი. – 1926. – ტ. 1. – გვ. 247-261.

Грузинская этнология: (1917-1926 гг.) // Мимомхилвели. –
1926. – Т. 1. – С. 247 – 261.

1927

13. პიტარეთისა და გუდარების საფლავის ქვები // საქ.
მუზეუმის მოამბე. – 1927. – ტ. 3. – გვ. 109-128.

Надгробные камни Питарети и Гударехи // Вестник музея
Грузии. – 1927. – Т. 3. – С. 109 – 128.

14. [რეცენზია] [ტექსტი] // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1927.
– ტ. 3. – გვ. 245-247. – Рец. на кн.: Сборник материалов для
описания местностей и племен Кавказа. Вып. 47-й. – Махач-
Кала, Изд. Ассоциации С. К. Горских Краеведческих
Организации и наркомпреса Даг. С. С. Республики, 1926. –
111+266 с.

[Рецензия] [Текст] // Вестник музея Грузии. – 1927. – Т.3. –
С. 245-247. – Рец. на кн.: Сборник материалов для описания
местностей и племен Кавказа. Вып. 47-й. – Махач-Кала, Изд.
Ассоциации С. К. Горских Краеведческих Организации и
наркомпреса Даг. С. С. Республики, 1926. – 111+266 с.

15. [რეცენზია] [ტექსტი] // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1927.
– ტ. 3. – გვ. 247-251. – Hans Pohlig (Universitäts Professor in Bonn).
Völkerkunde und Palethnologie. – Verlag von G. Stilke. – 1923. –
XXXII+504 s.

[Рецензия] [Текст] // Вестник музея Грузии. – 1927. – Т. 3.
– С. 247-251. – Hans Pohlig (Universitäts Professor in Bonn).
Völkerkunde und Palethnologie. – Verlag von G. Stilke. – 1923. –
XXXII+504 s.

1928

16. ეთნოგრაფიული მოგზაურობიდან აღბულაღის რაიონში // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1928. – ტ. 4. – გვ. 203-234. – რეზ. გერმ.

Из этнографического путешествия в районе Агбулаги // Вестник музея Грузии. – 1928.- Т. 4. – С. 203-234.

17. ხევსურული სტილი: [Miscellanea. წონის ერთეული] // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1928. – ტ. 4. – გვ. 285-288.

Хевсурский стили: [Miscellanea. Единица веса] // Вестник. музея Грузии. – 1928. – Т. 4. – С. 285-288.

1929

18. საქართველოს მუზეუმი: (ახალი შენობის დამთავრების გამო) // დროშა. – 1929. – №3. – გვ. 13-14.

Музей Грузии: (К закончению нового здания музея) // Дроша. – 1929. - №3. – С. 13-14.

19. საქართველოს მუზეუმის იშვიათი კოლექცია: მუმია და სარკოფაგი // დროშა. – 1929. – №4. – გვ. 11; ხეთური ბარელიეფი. – №5. – გვ. 11-12.

Редкая коллекция музея Грузии : Мумия и саркофаг // Дроша. – 1929. – №4. – С. 11; Хеттский барельеф. – №5. – С. 11-12.

20. საქართველოს მუზეუმის კოლექციები: ხალდური წარწერა // დროშა. – 1929. – №6. – გვ. 11-12; ხევსურული კოსტიუმი. – №7. – გვ. 12-13; კალაკენდის სარტყელი. – №11. – გვ. 15; ხევსურული და ფშავური აჩაჩი. – №12. – გვ. 15.

Коллекции музея Грузии: Халдская надпись // Дроша. – 1929. – №6. – С. 11-12; Хевсурский костюм. – №7. – С. 12-13; Пояс Калакенди. – №11. – С. 15; Хевсурский и пшавский Ачачи. – №12. – С. 15.

1930

21. მასალები საქართველოს სახვნელი იარაღების ისტორიისათვის: 1. მესხური ჯილდა; 2. მესხური არონაი არუნაი; 3. სახვნელი იარაღების ქუსლის ზოგიერთი ვარიაციისათვის // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1930. – ტ. 5. – გვ. 269-286.

Материалы по истории пахотных орудий Грузии: 1. Месхское пахотное орудие «джилга»; 2. Месхское «аронаи арунаи»; Некоторые вариации подошва пахотных орудий // Вестник музея Грузии. – 1930. – Т. 5. – С. 269-286.

22. სერგი გორგაძე: ნეკროლოგი // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1930. – ტ. 5. – გვ. 327-329.

Сергии Горгадзе: Некролог // Вестник музея Грузии. – 1930. – Т. 5. – С. 327-329.

23. ხევსურული საცერული: [Miscellanea] // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1930. – ტ. 5. – გვ. 293-299.

Хевсурский сацерули: [Miscellanea] // Вестник музея Грузии. – 1930. – Т. 5. – С. 293-299.

1931

24. კ. თათარიშვილი: [ნეკროლოგი] // საქ. მუზეუმის მოამბე. – 1931. – ტ. 6. – გვ. 494-495.

К. Татаришвили: [Некролог] // Вестник музея Грузии. – 1931. – Т. 6. – С. 494-495.

25. ხევსურეთის ეთნოგრაფიულ გამოფენა: საქ. მუზეუმში // კომუნისტი. – 1931. – 26 მარტი. – გვ. 3.

Этнографическая выставка Хевсуретии: В гос. Музей Грузии // Комунисти. – 1931. – 26 марта. – С. 3.

1933

26. სვანეთის ეთნოგრაფიული გამოფენა // დროშა. – 1933. – N5-6. – გვ. 18-19.

Этнографическая выставка Сванетии // Дроша. – 1933. – №5-6. – С. 18-19.

27. სვანეთის ეთნოგრაფიული გამოფენის ანტირელიგიური განყოფილება // მეზროლი უღმერთო. – 1933. – №8 (14). – 20 მარტი. – გვ. 2-3. – ხელმოწერა: ს-ნი.

Антирелигиозный отдел этнографической выставки Сванетии // Мебрдзоли угмерто. – 1933. – №8 (14). – 20 марта. – С. -3. – Подпись: С-ни.

1936

28. Народы Кавказа в национальных костюмах / Сост. Г. С. Читая; Художник М. Тильке. – М.: Гознак, 1936. – XXXVI цв. табл. – открытки.

29. The Svanian „Sakurtakhil” // *Georgica* (A journal of Georgian and Caucasian Studies). – London. – 1936. – Vol. 1, № 1. – P. 89-100.

1937

30. იმერეთის ექსპედიცია (ბაღდათის რაიონი): ანგარიშები 1937 წლის ეთნოგრაფიული ექსპედიციებისა // ენიმკის მოამბე. – 1937. – ტ. 2, ნაკვ. 3. – გვ. 334-342

Имеретинская экспедиция: (Багдадский район): [Отчеты этнографической экспедиции 1937 г.] // Известия ИЯИМК. – 1937. – Т. 2, вып. 3. – С. 334-342.

31. რაჭული სახვნელი // ენიმკის მოამბე. – 1937. – ტ. 1. – გვ. 247-294. – რეზ. ფრანგ.

Рачинское пахотное орудие // Известия ИЯИМК. – 1937. – Т. 1. – С. 247-294. – Рез. франц.

32. [რეცენზია] [ტექსტი] // ენიმკის მოამბე. – 1937. – ტ. 1. – გვ. 309-312. – რეც. წგ-ზე: Professor J. L. Myres. A modern „kernos” vessel from Tiflis // *Man*. – 1937. – February. – London. – N30, with plate.

[Рецензия] [Текст] // Известия ИЯИМК. – 1937. – Т.1. – С. 309-312. – Рец. на кн.: Professor J. L. Myres. A modern „kernos” vessel from Tiflis // Man. – 1937. – February. – London. – N30, with plate.

1938

33. [რეცენზია] [ტექსტი] // ენიმკის მოამბე. – 1938. – ტ. 2, ნაკვ. 2. – გვ. 267-271. – რეც. წგ-ზე: Prof. J. L. Myres. A figurine vase from Tiflis // Man. – 1937. – February. – London. – N31. – P. 27-28.

[Рецензия] [Текст] // Известия ИЯИМК. – 1938. – Т. 2, вып. 2. – С. 267-271. – Рец. на кн.: Prof. J. L. Myres. A figurine vase from Tiflis // Man. – 1937. – February. – London. – N31. – P. 27-28.

1939

34. საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის ეთნოგრაიის ინსტიტუტის მიერ ეთნოგრაფიისა და ფოლკლორის საკითხების შესახებ მოწვეულ პლენუმზე («სხდომაზე») მივლინების მოკლე ანგარიში // ენიმკის მოამბე. – 1939. – ტ. 4, ნაკვ. 3. – გვ. 339-344.

Краткий отчет командировки на пленуме по вопросам этнографии и фольклора в институте этнографии Академии наук СССР // Известия ИЯИМК. – 1939. – Т. 4, вып. 3. – С. 339-344.

35. «სიცოცხლის ხის» მოტივი ჭანურ (ლაზურ) ორნამენტში. – სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის სესია, 1939 წ. 27-30 სექტემბერი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1939. – გვ. 27-28. – ტექსტი პარალ. რუს.

Мотив «древо жизни» в чанском (лазском) ориamente. – Сессия Груз. филиала АН СССР 1939 г. 27-30 сентября. План работы и тезисы докладов. – Тб.: Изд-во Груз. филиала АН СССР, 1939. – С. 28-29. – Текст парал. груз.

36. ქართული ხალხური ორნამენტი: ნაწ. I. ხევსურული. / რედ. ს. ჯანაშია. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1939. – 130 გვ.; XXXIV ფ. ტაბ.

თანაავტ. ვ. ბარდაველიძე.

Грузинский Народный орнамент: Ч. I. Хевсурский орнамент / Ред. С. Джанашия. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1939. – 130 с.: XXXIV л. табл.

Соавт. В. Бардавелидзе.

37. ქსნის ხეობის ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მოკლე ანგარში // ენიკვის მოამბე. – 1939. – ტ. 4, ნაკვ. 3. – გვ. 281-290.

Краткий отчет об этнографической экспедиции в Ксанское ущелье // Известия ИЯИМК. – 1939. – Т. 4, вып. 3. – С. 281-290.

1940

38. აფხაზური სახვნელი იარაღების ისტორიიდან // სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამსვლელი სესია ქ. სოხუმში: 1940 წ. 26-29 სექტ. დღის წესრიგი და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1940. – გვ. 20.

Из истории абхазского пахотного орудия // Выездная сессия Груз. филиала АН СССР в г. Сухуми: 26-29 сент. 1940 г. Порядок дня и тезисы докладов. – Тб.: Изд-во Груз. филиала АН СССР, 1940. – С.20.

39. აჭარული დათვა-ბოყვა // საქ. სახელმწ. მუზეუმის მოამბე. – 1940. – ტ. 10-В. – გვ. 307-326.

Аджарский деревянный замок // Вестник Гос. музея Грузии. – 1940. – Т. 10-В. – С. 307-326.

40. დიდი მეცნიერის გზა: ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით // კომუნისტი. – 1940. – 22 ნოემბ. – გვ. 2.

თანაავტ.: ვ. ბარდაველიძე, ვ. ფუთურძე.

Путь крупного ученого: К кончине Ив. Джавахишвили // Коммунисти. – 1940. – 22 ноября. – С. 2.

Соавт.: В. Бардавелидзе, В. Путуридзе. G

41. ეთნოგრაფიული პარალელები: 1. ქართული ჭვინტიანი ფეხსაცმელი // სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილილის მოამბე. – 1940. – ტ. 1, №4. – გვ. 309-316. – რეზ. რუს.

Этнографические параллели: 1. Грузинская обувь с «носком» // Сообщ. Груз. филиала АН СССР. – 1940. – Т. 1, № 4. – С. 309-316. – Рез. рус.

42. რაჭული სახვნელის ფარფლიანი ქუსლი // თბილ. უნ-ტის სამეცნ. სესია. 1940 წ. 7-11 მაისი. – თბ., 1940. – გვ. 108.

Овальная подошва рачинского пахотного орудия // Научная сессия Тбил. ун-та, 7-11 мая, 1940 г. – Тб., 1940. – С. 108.

43. ქვის კუბო ქვემო აღმედან // ენმიკის მოამბე. – 1940. – ტ. 8. – გვ. 1-10.

Каменный гроб из Квемо-Алме // Известия ИЯИМК. – 1940. – Т. 8. – С. 1-10.

44. ქსნური მთის გუთანა // ენმიკის მოამბე. – 1940. – ტ. 5-6. – გვ. 479-508. – რეზ. რუს., ფრანგ. Ксанское горное пахотное орудие // Известия ИЯИМК. – 1940. – Т. 5-6. – С. 479-508. – Рез. рус., франц.

45. წინასიტყვაობა // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. ნაკვ. 3. – თბ.: სსრკ მეცნ. აკად. ფილიალის გამ-ბა, 1940. – გვ. 7-15.

Предисловие // Материалы по этнографии Кавказа. Вып.3. – Тб.: Изд-во Груз. филиала АН СССР, 1940. – С. 7-15.

46. წინასიტყვაობა // ხიზანიშვილი ნ. (ურბნელი) ეთნოგრაფიული ნაწერები. – თბ.: სსრკ მეცნ. აკად. ფილიალის გამ-ბა, 1940. – გვ. VII-XV. (მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. ნაკვ. 2).

Предисловие // Хизанишвили Н. Т. (Урбнели). Этнографические письма. – Тб.: Изд-во Груз. филиала АН СССР, 1940. – С. VII-XV. (Материалы по этнографии Кавказа. Вып. 2).

47. Этнография Грузии за советский период // Советская этнография. – 1940. – №3. – С. 207-213.

1941

48. თიანეთის ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მოკლე ანგარიში // ენმიკის მოამბე. – 1941. – ტ. 11. – გვ. 57-66.

Краткий отчет о работе Тианетской этнографической экспедиции // Известия ИЯИМК. – 1941. – Т. 11. – С. 57-66.

49. პატარა ლიახვისა და მეჯუდის ხეობაში მივლინებული ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მოკლე ანგარიში // ენმიკის მოამბე. – 1941. – ტ. 11. – გვ. 49-56.

Краткий отчет о работе этнографической экспедиции, командированной в ущелья Малой Лиахви и Меджуды // Известия ИЯИМК. – 1941. – Т. 11. – С. 49-56.

50. რაჭული სახვნელის ფარფლიანი ქუსლი // თბილ. უნ-ტის შრომები. – 1941. – ტ. 18. – გვ. 185-196. – რეზ. რუს., გერმ.

Овальная подошва рачинского пахотного орудия // Труды Тбил. ун-та. – 1941. – Т.18. – С.185-196. – Рез. рус., нем.

51. სიცოცხლის ხის მოტივი ლაზურ ორნამენტში // ენმიკის მოამბე. – 1941. – ტ. 10. – გვ. 303-322. – რეზ. რუს., გერმ.

Мотив «древо жизни» в лазском орнаменте // Известия ИЯИМК. – 1941. – Т. 10. – С. 303-322. – Рез. рус., нем.

52. ქართული და წინააზიური სახვნელი იარაღები // საქ. სსრ მეცნ. აკად. სესია: I. 1941 წ. 27 თებ. – 2 მარტი: მუშაობის გეგმა. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. – გვ. 3.

Грузинское переднеазиатское пахотное орудие // Первая научная сессия Акад. наук Груз. ССР, 27 февр. – 2 марта 1941 г. План работы. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1941. – С. 3.

53. К вопросу о происхождении абхазских пахотных орудий: Сообщение 1-е // Сообщ. АН ГССР. – 1941. – Т. 2, №3. – С. 293-299: ил; Сообщение 2-ое // [тамже]. – Т. 2, №4. – С. 373-378. – Рез. нем.

1942

54. ოქრომჭედლობს საკითხისათვის საქართველოში // საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზ-რივ მეცნ. განყ-ზის მე-5 სესია. 1942წ. 26-27 თებ.: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ., 1942. – გვ. 7-9.

К вопросу златокузнечного дела в Грузии // Пятая научная сессия Отд-ния общ. наук АН ГССР, 26-27 февр. 1942 г.: План работы и тезисы докладов. – Тб., 1942. – С. 7-9.

1943

55. სიტყვა აკად. ი. ა. ჯავახიშვილის გარდაცვალების პირველი წლისთავისათვის: (1941 წლის 18 ნოემბერი. სხდომა-სალამო განსვენებული აკადემიკოსის ხსოვნის აღსანიშნავად) // ენიმკის მოამბე. – 1943. – ტ. 13. – გვ. 279-282.

Слово, произнесенное к первой годовщине кончины акад. И. А. Джавахишвили: (Вечер заседание в память академика 18 ноября 1941 года) // Известия ИЯИМК. – 1943. – Т. 13. – С. 279-282.

1944

56. ლეჩუმის ექსპედიციის მოკლე ანგარიში // საქ. სახელმწ. მუზეუმის მოამბე. – 1944. – ტ. 12-В. – გვ. 259-268.

Краткий отчет о Лечхумской экспедиции // Вестник Гос. музея Грузии. – 1944. – Т. 12-В. – С. 259-268.

1947

57. სუმერთა ცივილიზაცია: (კულტურის ისტორიის საკითხები) // ლიტერატურა და ხელოვნება. – 1947. – 23 ნოემბ. – გვ. 2.

Цивилизация шумеров: (Вопросы истории культуры) // Литература да хеловнеба. – 1947. – 23 ноябрь. – С. 2.

58. ხევსურული სახლის «სენე» // ანალები. – 1947. – ტ. 1. – გვ. 145-162.

“Сене” (кладовая) хевсурского дома // Аналы. – 1947. – Т. 1. – С. 145-162.

1948

59. ეთნოგრაფიული ექსპედიცია ქართლში 1948 წ. // საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზ-რივ მეცნ. განყ-ბის 28-ე სამეცნ. სესია, მიძღვნილი აკად. ს. ჯანაშიას ხსოვნისადმი, 1948 წ. 10-11 დეკემბერი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად გამ-ბა, 1948. – გვ. 7.

Этнографическая экспедиция в Картли 1984 г. // 28-я научная сессия Отд-ния общ. наук АН ГССР, посвящ. памяти акад. С. Н. Джанашия. 10-11 декабря 1948 г.: План работы и тезиси докладов. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1948. – С. 7.

60. ზოგიერთი ეთნონიმიკური ცნობა ხალხურ გადმოცემებში // აკად. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტ. ინ-ტისა და აკად. ს. ჯანაშიას სახ. საქ. სახელმწ. მუზეუმის გაერთ. სამეცნ. სესია, მიძღვნილი აკად. ს. ჯანაშიას გარდაცვალების წლისთავისადმი. 1948 წ. 22-24 ნოემბერი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: საქ. სსრ აკად. გამ-ბა, 1948. – გვ. 8-9.

Некоторые этнонимические реалии в народных преданиях // Объединенная научная сессия Ин-та истории им. акад. Ив. Джавахишвили и Гос. музея Грузии, посвящ. годовщине смерти акад. С. Н. Джанашия 22-24 ноября 1948 г. План работы и тезисы докладов. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1948. – С. 8-9.

61. ქართული თორნე // თბილ. უნ-ტის სამეცნ. სესია, 1948 წ. 31 მაისი – 5 ივნისი. – თბ., 1948. – გვ. 19-20.

Грузинская торня // Научная сессия Тбил. ун-та, 31 мая – 5 июня, 1948 г. – Тб., 1948. – С. 19-20.

62. Крупнейший ученый и педагог Советской Грузии: [Памяти акад. С. Джанашия] // Вестник высшей школы. – 1948. –

№6. – С. 31-34. – Подписи: И. А. Бердзенишвили, Н. Н. Кецохели, А. Г. Шанидзе, Г. С. Читая.

63. Памяти академика С. Н. Джанашия: [К годовщине смерти] // Вестник АН СССР. – 1948. – №12. – С. 20-27.

Соавт.: А. Г. Шанидзе, Н. А. Бердзенишвили.

64. Этнографические исследования в Грузинской ССР // Советская этнография. – 1948. – №4. – С. 176-188.

1949

65. აკად სიმონ ჯანაშია და ქართველი ხალხის წარმოშობის პრობლემა // მიმომხილველი. – 1949. – ტ. 1. – გვ. 1-13

Академик Симон Джанашиа и проблема происхождения грузинского народа // Мимомхилвели. – 1949. – Т. 1. – С.1-13.

66. დიადი გარდაქმნა: [საბჭოთა საქართველოს სახალხო მეურნეობა და ქართველი ხალხის ეთნოგრაფიული ყოფა] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1949. – №12. – გვ. 30-32.

Большая перестройка: [Народное хозяйство Советской Грузии и этнографический быт грузинского народа] // Мецниереба და техника. – 1949. – №12. – С. 30-32.

67. ეთნოგრაფიის განყოფილების მუშაობა 1945-1947 წ.წ. // მიმომხილველი. – 1949. – ტ. 1. – გვ. 479-484.

Работа Отдела этнографии за 1945-1947 гг. // Мимомхилвели. – 1949. – Т.1. – С. 479-484.

68. [რეცენზია] [ტექსტი] // მიმომხილველი. – 1949. – ტ. 1. – გვ. 419-423. – რეც. წგ-ზე: Dr. Arif Mansel. Trakya-Kirklareli Kubeli mezarlari ve sahte kubbe ve kemer problemi: Türk tarih Kurumi vavinlarindan, VI seri .-N2, Ankara, 1943.

[Рецензия] [Текст] // Мимомхилвели. – 1949. – Т.1. – С. 419-423. – Рец. на кн.: Dr. Arif Mansel. Trakya-Kirklareli Kubeli mezarlari ve sahte kubbe ve kemer problemi: Türk tarih Kurumi vavinlarindan, VI seri. – N2, Ankara, 1943.

69. ქართლის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია 1948 წლისა // მიმომხილველი. – 1949. – ტ. 1. – გვ. 361-388.

Предварительный отчет о картлийской этнографической экспедиции 1948 г. // Мимомхилвели . – 1949. – Т. 1. – С. 361-388.

70. Землевладельческие системы и пахотные орудия Грузии // Сессия ученого Совета Ин-та истории АН ГССР, посвящ. вопросам этнографии Кавказа. 15-19 ноября 1949 г. – Тб., 1949. – С. 8-9.

1950

71. რედაქტორისაგან // ჯავახიშვილი ივ. ქართველი ერის ისტორიის შესავალი: წგ. I. საქართველოს, კავკასიისა და მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული პრობლემები. – თბ., 1950. – გვ. VII-VIII.

От редактора // Джавахишвили Ив. Введение в историю грузинского народа: Кн.1. Историко-этнографические проблемы Грузии, Кавказа и Ближнего Востока. – Тб., 1950. – С. VII-VIII.

72. რედაქტორისაგან // სახოკია თ. მოგზაურობანი. გურია, აჭარა, სამურზაყანო, აფხაზეთი. – თბ., 1950. – გვ. 3-6.

От редактора // Сахокиа Т. Путешествия в Гурию, в Аджарию, в Самурзакано и в Абхазию. – Тб., 1950. – С. 3-6.

73. საქართველოს მევენახეობა-მეღვინეობის ისტორიიდან // საქ. სსრ მეცნ. აკად. ისტორიის ინ-ტის სამეცნ. სესია, მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვაბის 10 წლისთავისადმი, 1950 წ. 6-7 დეკემბერი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: 1950. – გვ. 12-13.

Из истории виноградарства и виноделия Грузии // Научная сессия ин-та истории АН ГССР, посвящ. 10-летию со дня смерти Ив. Джавахишвили, 6-7 дек. 1950 г.: План работы и тезисы докладов. – Тб., 1950. – С. 12-13.

74. О происхождении нации: Вопрос читателей Г. Никогосяна и М. Пхакадзе // Заря Востока. – 1950. – 3 сент. – С. 2.

1951

75. ახალი ყოფა გორის რაიონის სოფ. თორტიზის კოლმეურნეობაში // მიმომხილველი. – 1951. – ტ. 2. – გვ. 349-368. – რეზ. რუს.

თანაავტ.: მ. გეგეშიძე, ი. ჭყონია.

Новый быт в колхозе с.Тортиза Горийнского района // Мимомхилвели. – 1951. – Т. 2. – С. 349-368. – Рез. рус.

Соавт.: М. Гегешидзе, И. Чкония.

76. ეთნოგრაფიის განყოფილების მუშაობა 1945-1947 წ.წ. // მიმომხილველი. – 1951. – ტ. 2. – გვ. 479-484.

Работа отдела этнографии за 1945-1947 гг. // Мимомхилвели. – 1951. – Т. 2. – С. 479-484.

77. ისტორიის განყოფილების მუშაობა 1945-1947 წ.წ. // მიმომხილველი. – 1951. – ტ. 2. – გვ. 463-477.

Работа отдела истории за 1945-1947 гг. // Мимомхилвели. – 1951. – Т. 2. – С. 463-477.

78. ქართული თორნე // მიმომხილველი. – 1951. – ტ. 2. – გვ. 368-385. – რეზ. რუს.

Грузинская тория // Мимомхилвели. – 1951. – Т. 2. – С. 368-385. – Рез. рус.

1952

79. ქართულ-აფხაზური ეთნოგრაფიული პარალელები // საქ. სსრ. მეცნ. აკად. საზოგად. მეცნ. განყ-ბის 32-ე სამეცნ. სესია, მიძღვნილი აკად. ს. ჯანაშიას ხსოვნისადმი. სოხუმი, 1952 წ. 13-15 დეკემბერი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1952. – გვ. 11. – ტექსტი პარალ. რუს. – გვ. 33-34.

Грузино-абхазские этнографические параллели // 32-я научная сессия Отд-ния общ. наук АН ГССР, посвящ. памяти акад. С. Н. Джанашиа. Сухуми, 13-15 декабря, 1952 г. План работы и тезисы докладов. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1952. – С. 11. – Текст парал. груз. – С. 33-34. U

80. Грузинская советская этнография за годы послевоенной пятилетки // Советская этнография. – 1952. – №3. – С. 181-186.

81. Грузины // Большая советская энциклопедия. – М., 1952. 2-е изд. – Т. 13. – С. 107-109.

82. Землевладельческие системы и пахотные орудия Грузии // Вопросы этнографии Кавказа. – 1952. – С. 99-111: 1 л. табл.

1953

83. დასახლების ტიპი მთიულეთში // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1953. – ტ. 6. – გვ. 201-216; ისტორიის ინ-ტის მეოთხე სამეცნ. სესია, 1953 წ. 30 ნოემბ. – 1 დეკ. – თბ., 1953. – გვ. 9-10. – ტექსტი პარალ. რუს.

Тип поселения в Мтиულети // Матриалы по этнографии Грузии. – 1953. – Т.6. – С. 201-216 ; Четвертая научная сессия ин-та истории, 30 ноября – 1 дек., 1953 г. – Тб., 1953. – С.9-10. – Текст парал. рус.

84. От редактора // Рчеулишвили М. Д. К истории овцеводства Грузии. – Тб.: Госиздат ГССР, 1963. – С. IV-VIII.

1954

85. უკრაინული გუთნის ისტორიიდან // თბილ. უნ-ტის სამეცნ. სესია, მიძღვნილი დიდი ოქტომბრის სოც. რევოლუციის 37-ე წლისთავისადმი. 1945 წ. 22-27 ნოემბერი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ., 1945. – გვ. 96-97.

Из истории украинского плуга // Научная сессия Тбилисского университета, посвящ. 37-й годовщине Великой Октябрьской Социалистической революции: 22-27 ноября, 1954 г.: План работы и тезисы докладов. – Тб., 1954. – С. 96-97.

86. წინასიტყვაობა // ციციშვილი გ. მასალები ქართული ჩაცმულობის ისტორიისათვის. – თბ., 1954. – გვ. 3-15.

Предисловие // Цицишвили Г. Материалы к истории грузинской одежды. – Тб., 1954. – С. 3-15.

87. Лазы // Большая советская энциклопедия. Т. 24: 1-е изд. – М., 1954. – С. 229.

1955

88. ბოლოსიტყვაობა // სახოკია თ. ქართული ხატოვანი სიტყვა-თქმანი: ტ. 3. ქ-ჯ. – თბ.: 1955. – გვ. 241-242.

Послесловие // Сахокия Т. Грузинские образные выражения: Т. 3. – Тб., 1955. – С. 241-242.

89. დიდი ქართველი მეცნიერი: ივ ჯავახიშვილის გარდაცვალების 15 წლითავისათვის // კომუნისტი. – 1955. – 22 ნოემბ. – გვ. 3.

Крупный грузинский ученый: К 15-летию кончины И. А. Джавахишвили // Комунისტი. – 1955. – 22 ноября. – С. 3.

90. დიმიტრი არაყიშვილი: ნეკროლოგი // ისტორიის ინ-ტის შრომები. – 1955. – ტ. 1. – გვ. 516-524.

Дмитрий Аракишвили: Некролог // Труды ин-та истории. – 1955. – Т. 1. – С. 516-524.

91. ეთნონიმიკური ხალხური გადმოცემები // ისტორიის ინ-ტის შრომები. – 1955. – ტ. 1. – გვ. 387-394. – რეზ. რუს.

Этнонимические народные предания // Труды ин-та истории. – 1955. – Т. 1. – С. 387-394. – Рез. рус.

92. შენიშვნები ზოგადი ეთნოგრაფიის საკითხებზე: 1. ცნება «კულტურა» // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1955. – ნაკვ. 7. – გვ. 75-83.

Заметки по вопросам общей этнографии: 1. Понятие «Культура» // Материалы по этнографии Грузии. – 1955. – Вып. 7. – С. 75-83.

93. О задачах кавказской советской этнографии // Труды ин-та истории. – 1955. – Т. 1. – С. 375-385.

94. Этнографическая выставка Грузии // Заря Востока. – 1955. – 20 мая. – С. 3.

1956

95. რედაქტორისაგან // სახოკია თ. ეთნოგრაფიული ნაწერები. – თბ., 1956. – გვ. 5-6.

От редактора // Сахокия Т. Этнографические письма. – Тб., 1956. – С. 5-6.

96. [რეცენზია] [ტექსტი] // დროშა. – 1956. – №5. – გვ. 17-18. – რეც. წგ-ზე: მცხეთა. არქეოლოგიური კვლევა-ძიების შედეგები. ტ. 1: არმაზისხევის არქეოლოგიური ძეგლები / ა. აფაქიძე, გ. გობეჯიშვილი, ა. კალანდაძე, გ. ლომთათიძე; რედ. გ. ჩუბინაშვილი. – თბ., 1955. – IX, 255 გვ.

[Рецензия] [Текст] // Дроша. – 1956. - №5. – С.17-18. – Рец.на кн.: Мцхета. Итоги археологических исследований. Т. 1: Археологические памятники Армазисхеви / А. Апакидзе, Г. Гобеджишви, А. Каландадзе, Г. Ломтатидзе; Ред. Г. Чубинашвили. – Тб., 1955. – IX, 255 с.

97. Новая этнографическая выставка Грузии // Вестник Гос. музея Грузии. – 1956. – Т. 19-В. – С. 233-241: рис.

98. Принципы и методы полевой этнографической работы // Этнографическое совещание 1956 г.: Тезисы докладов и пленарных заседаний. – М.-Л. – 1956. – С. 32-33.

99. Этнографическая выставка Грузии: В Гос. музей Грузии // Советская этнография. – 1956. – №2. – С. 106-110.

1957

100. მთიულური «ქიბორჯი»: [სახნავი იარაღების ისტორია] // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1957. – ნაკვ. 9. – გვ. 35-42. – რეზ. რუს.

Мтиульский „Киборджи“: [История пахотных орудий] // Материалы по этнографии Грузии. – 1957. – Вып. 9. – С. 35-42. – Рез. рус.

101. Адыгейская этнографическая экспедиция // Адыгейская правда (Майкоп). – 1957. – 15 сент.

102. Некоторые итоги полевой работы в Грузии за 1954 г. // Материалы по этнографии Грузии. – 1957. – Вып. 9. – С. 211-222.

103. Принципы и методы полевой этнографической работы: [Доклад на этногр. совещании. Май, 1956 г.] // Советская этнография. – 1957. – №4. – С. 24-30.

104. Хевсуры // Большая советская энциклопедия. – М., 1957. – Т. 46. 2-е изд. – С. 107.

105. A grúz szölömüveles és bortérmelés történetéből (Régí mondák – „Ethnographia”, A Magyar nepraizi társasag folyóráta, LXVIII. Evfolyam, 4. – Budapest, 1957. – P. 588-598.

106. Hackbau im westilchen Georgien (Kolchis) // Agrarethnographie. – Bd. 13, vol. 29. – 1957. – S. 82-99. (Veröffentlichungen des Instituts für deutsche Volkskunde B. 13).

1958

107. ქართული საბჭოთა ისტორიული მეცნიერება დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 40 წლისთავზე // ისტორიის ინ-ტის შრომები. – 1958. – ტ. 3. – გვ. 7-43.

თანაავტ.: ა. აფაქიძე, ე. ხომტარია.

Грузинская советская историческая наука к 40-летию Великой Октябрьской социалистической революции // Труды ин-та истории. – 1958. – Т. 3. – С. 7-43.

Соавт.: А. Апакидзе, Э. Хоштария.

108. ძველი თბილისური სანახაობანი: 2. ცხენბურთი // თბილისი. – 1958. – 25 ოქტ. – გვ. 3.

Древнетбилисские зрелища: 2. Конное поло // Тбилиси. – 1958. – 25 окт. – С. 3.

109. Некоторые итоги экспедиционной работы отдела этнографии института истории Академии наук Грузинской ССР в 1957 г. // Сессия ученого совета ин-та этнографии им. Н. И. Миклухо-Маклая, посвящ. итогам экспедиционных исследований 1957 г. – М., 1958. – С. 19-20.

1959

110. თოხის კულტურა დასავლეთ საქართველოში (კოლხეთში) // ისტორიის ინ-ტის შრომები. – 1959. – ტ. 4, ნაკვ. 2. – გვ. 147-162. – რეზ. რუს.

Мотыжная культура в Западной Грузии (в Колхети) // Труды ин-та истории. – 1959. – Т. 4, вып. 2. – С.147-162. – Рез. рус .

111. რობერტ ბლაიხშტაინერი: ავსტრიელი კავკასიოლოგი [გარდაცვალების 5 წლისთავი] // ლიტ. გაზეთი. – 1959. – 3 ივლ. – გვ. 3.

Роберт Блайхштайнер: Австрийский кавказолог [К 5-летию со дня смерти] // Литератури газети. – 1959. – 3 июля. – С. 3.

112. ქარგლის «ხელდასხმა»: [ხელოსნად დალოცვის წესი საქართველოში] // თბილისი. – 1959. – 27 თებ. – გვ. 3.

Посвящение подмастерья: [Обряд наречения мастером] // Тбилиси. – 1959. – 27 фев. – С. 3.

113. Всесоюзная археолого-этнографическая сессия: [Посвящ. итогам и перспективам экспедиционных работ по археологии и этнографии. Москва]. – Веч. Тбилиси. – 1959. – 13 мая. – С. 1.

1960

114. მასალები ქართული ეთნოგრაფიული ატლასის სამეცნიერო სესიისათვის: მიწათმოქმედება. პროგრამა-კითხვარი. – თბ., 1960. – გვ. 3-8, 11, 13, 15.

Материалы научной сессии по грузинскому этнографическому атласу: Земледелие. Программа-вопросник. – Тб., 1960 . – С.3-8, 11,13,15 .

115. [რეცენზია] [ტექსტი] // საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზ-რივ მეცნ. განყ-ბის მოამბე. – 1960. – №3. – გვ. 272-273. – რეც. წგ-ზე: ეთნოგრაფია. უნგრეთის ეთნოგრაფიული საზოგადოების

ორგანო. – ბუდაპეშტი: აკად. გამ-ბა, 1959. – ტ. 69, ნაკვ. 4. (გერმ. ენ.)

[Рецензия] [Текст] // Сообщ. Отд-ния общ. наук АН ГССР. – 1960. – №3. – С. 272-273. – Рец. на кн.: Этнография . Орган Венгерского этнографического общества. - Будапешт: Изд-во акад. наук, 1959 – Т. 69, вып. 4. (На нем. яз.)

116. ქართული ეთნოგრაფიული ატლასი: (მიზანი პრინციპები და მეთოდები) // საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზ-რივ მეცნ. განყ-ბის მოამბე. – 1960. – №1. – გვ. 207-216; საქ. სსრ მეცნ. აკად. სამეცნ. სესია, მიძღვნილი ქართული ეთნოგრაფიული ატლასის საკითხებისადმი. 1960 წ. 27-28 აპრ.: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: 1960. – გვ. 5-7. – ტექსტი პარალ. რუს.

Грузинский этнографический атлас: (Цель, принципы и методы) // Вестник Отд-ния общ. наук АН ГССР. – 1960. – №1. – С. 207-216; Научная сессия АН ГССР, посвящ. вопросам грузинского атласа: 27-28 апр. 1960 г.: План работы и тезисы докладов. – Тб.: 1960. – С. 5-7. – Текст парал. рус.

117. ქართული ხალხური ორნამენტი // დროშა. – 1960. – №3. – გვ. 14.

Грузинский народный орнамент // Дроша . – 1960. – №3. – С. 14.

118. Горное земледелие на Кавказе: предварительное сообщение // Материалы по этнографии Грузии. – 1960. – Вып. 11. – С. 53-64.

119. Некоторые итоги экспедиционной работы 1957 г. отдела этнографии Ин-та истории АН Груз. ССР // Материалы по этнографии Грузии. – 1960. – Вып. 11. – С. 189-196.

120. Ackerbaugeräte und Arten der Bodenbestellung in Georgioen. – Moskau, Verlag für orientalische Literatur, 1960. – 18 s. (XXV Internationaler Orientalisten-Kongress. Vorträge der Delegation der USSR).

121. Hegyi földüvéles a Kaukázusban. – Müveltseg es Hagiomány. Studia ethnologica Hungaricae et centralis ac orientalis Europae. – Budapest, 1960. – T. 1-2. – S. 9-329.

122. Sur L'agriculture de montagne en Géorgie. (Communications de la delegation sovietiques au VI-e congres international des sciences anthropologiques et ethnologiques. – M., 1960. – 14 s.

1961

123. ეთნოგრაფია // მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 40 წლის მანძილზე. – თბ., 1961. – გვ. 519-527.

Этнография // Наука в советской Грузии за 40 лет. – Тб., 1961. – С. 519-527.

124. ეთნოგრაფიული ექსპედიცია წითელწყაროს რაიონში // ახალი შირაქი (წითელწყარო). – 1961. – 2 აგვ. – გვ. 3

Этнографическая экспедиция в Цителцкаройском районе // Ахали Шираки (Цителцкаро). – 1961. – 8 авг. – С. 3.

125. საქართველოს მუზეუმის ეთნოგრაფიული განყოფილება 40 წლის მანძილზე // საქ. სახელმწ. მუზეუმის სესია მიძღვნილი საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 40 წლისთავისადმი. 1961წ. 27-28 აპრილი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ., 1961. – გვ. 5-6. – ტექსტი პარალ. რუს. – გვ. 11.

Работа отдела этнографии музея Грузии за 40 лет // Научная сессия Гос. музея Грузии, посвящ. 40-летию установления Советской власти в Грузии: 27-28 апр. 1961 г. / План работы и тезисы докладов. – Тб., 1961. – С. 11. – Текст парал. груз.

1962

126. მარადიული ძეგლი: [ქართული ზეპირსიტყვაობის კრებულის გამოცემის შესახებ] // კომუნისტი. – 1962. – 27 იანვ. – გვ. 4.

Вечный памятник: [О необходимости издания сборника грузинской словесности] // Комунисти. – 1962. – 27 янв. – С.4.

127. სხვა თვალთ ხედავს, სხვა გულით განიცდის: [დ. კლდიაშვილის დაბადების 100 წლისთავის გამო] // კომუნისტი. – 1962. – 25 სექტ.

Своеобразное видение и восприятие писателем действительности: [К 100 летию со дня рождения Давида Клдиашвили] // Комунисти. – 1962. – 25 сент.

128. ძველი კოლხეთის კულტურა ეთნოგრაფიის მონაცემების შუქზე // საქ. სსრ მეცნ. აკად ისტორიის ინ-ტის, საქ. ეთნოგრაფიის განყ-ბისა და გეგეჭკორის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის გაერთ.სესია. 1962 წ. 30 ოქტომბერი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – ცხაკაია: 1962. – გვ. 3.

Древнекопхская культура на свете этнографических данных // Объединенная научная сессия отдела этнографии ин-та истории АН ГССР и Гегечкорского краеведческого музея: 30 окт. 1962 г.: План работы и тезисы докладов. – Цхакая: 1962. – С. 3.

129. Грузины. Общие сведения. – С. 207-213 с ил; Сельское хозяйство в дореволюционный период. – С. 232-256 с ил. – Соавт.: А. И. Робакидзе, А. С. Лекиашвили, М. К. Гегешидзе; Поселения и жилища. – С. 281-296 с ил. – Соавт. А. И. Робакидзе; Одежда и пища. – С. 300-307, 2 вкл. л. ил. – Соавт.: Л. И. Бочоришвили, Г. А. Чачашвили, Н. П. Браиладшвили; Общественный и семейный быт. – С. 308-333. – Соавт.: И. В. Чкония, В. В. Бардавелидзе, Р. Л. Харадзе, А. И. Робакидзе // В кн.: Народы Кавказа. Этнографические очерки. Т. II. (Раздел

«Народы Грузинской ССР». – С. 207-432). – М.: Изд-во АН СССР, 1962. – 683 с.

130. Цель, принципы и методы составления Кавказского этнографического атласа // Труды Ин-та истории им. И. А. Джавахишвили. – 1962. – Т. 6, вып. 2. – С. 5-14.

1963

131. Грузинские ученые готовится к всемирному форуму: VII Международному конгрессу этнографов и антропологов в Москве в 1963 году // Веч. Тбилиси. – 1963. – 17 апр. – С. 3.

1964

132. აი, რისკენ უნდა ვისწრაფოდეთ [სტუდენტ ეთნოგრაფთა III საკავშირო კონფერენცია] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1964. – 24 მარტი. – გვ. 2.

Вот к чему должны стремиться [III Всесоюзная конференция студентов этнографов] // Тбилисис университети. – 1964. – 24 марта. – С.2.

133. დაწყებულ საქმეს დაგვირგვინება უნდა: წერილი რედაქციას (გაზეთ «თბილისის» რუბრიკაზე «მწუხარებას სისადავე უბდება») // თბილისი. – 1964. – 21 დეკ. – გვ. 2. – ხელმოწერა: . . . გ. ჩიტაია [და სხვ.].

Начатое дело надо увенчать успехом : Письмо в редакцию (о рубрике газеты «Тбилиси» «Горю подходит простота») // Тбилиси. – 1964. – 21 дек. – С.2. – Подписи: . . . Г. Читая [и др.].

134. Еთედო სახოკიას სამეცნიერო მოღვაწეობა // თედო სახოკია: კრებული. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – გვ. 3-24.

Научная деятельность Тедо Сахокия // Тедо Сахокия: Сборник. – Тб.: Мецниереба, 1964. – С. 3-24.

135. საქართველო ვაზის კულტურის ისტორიიდან // ქართველი ხალხის სამეურნეო ყოფა და კულტურა. – თბ., 1964. – გვ. 121-133. – რეზ. რუს.

Из истории виноградарства и виноделия в Грузии // Хозяйственный быт и материальная культура грузинского народа. – Тб., 1964. – С. 121-133. – Рез. рус.

136. ხალხური არქიტექტურისა და ყოფის მუზეუმი // ძეგლის მეგობარი. – 1964. – №1. – გვ. 18-21. – რეზ. რუს. – გვ. 44.

Музей народной архитектуры и быта // Дзеглис мегобари. – 1964. – №1. – С. 18-21. – Рез. рус. – С. 44.

137. О некоторых чертах древнеколхидской культуры: Доклад на междунар. конгрессе антропол. и этнограф. наук. (Москва, август, 1964 г.). – М.: Наука, 1964. – 9 с.

138. Этнография: О развитии этнографии в Грузии // Грузинская советская историография. – Тб., 1964. – С. 86-94.

1965

139. ანთროპოლოგთა და ეთნოგრაფიულ მეცნიერებათა VII საერთაშორისო კონგრესი: (მოსკოვი, 1964 წ. 3-10 აგვისტო) // მაცნე. საქ. სსრ მეცნ. აკად. საზ-ივ მეცნ. განყ-ბა. – 1965. – №2. – გვ. 212-223.

VII Всемирный конгресс антропологических и этнографических наук: (Москва, 1964 г. 3-10 августа) // Мацне. Отд-ние общ. наук АН ГССР. – 1965. – №2. – С. 212-223.

140. ნიკო მარი – ეთნოგრაფი: დაბადების 100 წლისთავის გამო // ლიტ. საქართველო. – 1965. – 29 იანვ. – გვ. 3.

Николай Марр – этнограф: К 100 летию со дня рождения // Литератури Сакартველო. – 1965. – 29 янв. – С. 3.

141. სახელოვანი ისტორიკოსის ნ. ბერძენიშვილის გარდაცვალების გამო // ლიტ. საქართველო. – 1965. – 23 ივლ. – გვ. 2.

თანავტ. ვ. ბარდაველიძე.

Знаменитый ученый: К кончине Н. И. Бердзенишвили // Литератури Сакартველო. – 1965. – 23 июля. – С. 2.

Соавт. В. Бардавелидзе.

142. Новый год – праздник древних // Веч. Тбилиси. – 1965. – 31 дек. – С. 4.

143. О некоторых основных чертах древне-колхской культуры // *Europa et Hungaria. Congressus Ethnographicus in Hungaria.* 16-20. X. 1963. Budapest. – Akademiai Kiado, Budapest. – 1965. – S. 355-365.

1966

144. «გადაჭრილი გორა» და მისი საიდუმლოება: ბედენის ზეგანზე აღმოჩენილი აკლდამის შესახებ [მანგლისის რ-ნი] // ნორჩი ლენინელი. – 1966. – 16 დეკ. – გვ. 4; დროშა (წყალტუბო). – 1966. – 24 დეკ. – გვ. 4.

«Гадачрили гора» и её тайна: О склепе найденном на Беденском плоскогорье [Манглийский р-н] // Норчи ленинели. – 1966. – 16 дек. – С. 4; Дроша (Цкалтуბო). – 1966. – 24 дек. – С. 4.

145. ექვთიმე თაყაიშვილი და ქართული ეთნოგრაფია // აკადემიკოსი ექვთიმე თაყაიშვილი. – თბ., 1966. – გვ. 131-138.

Евфимий Такайшвили и грузинская этнография // Академик Евфимий Такайшвили. – Тб., 1966. – С. 131 -138.

146. ისტორიოგრაფთა ფორუმი: / ჩვენი ინტერვიუ პროფ. გ. ჩიტაიასთან საქ. სსრ. მეცნ. აკად. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ფოლკლორის სამეცნ. საზ-ბის II რესპ. ყრილობის დაწყების წინ // კომუნისტ. – 1966. – 27 აპრ. – გვ. 4.

Форум историографов: / Интервью с проф. Г.Читая перед открытием II респ. съезда науч. об-ва ист., арх., этногр. и фольклора АН ГССР // Комунисти. – 1966. – 27 апр. – С. 4.

147. საქართველოს ეთნოგრაფია // ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში. – 1966. – №2. – გვ. 31-34.

Грузинская этнография // История, сазогадоебат-мцოდნეობა, география сколаши. – 1966. – №2. – С. 31-34.

148. ქართველი ხალხის ეთნიკური ისტორიის პრობლემა ივ. ჯავახიშვილის ნაშრომებში // ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტ.,

არქეოლ. და ეთნოგრაფიის ინ-ტის სამეცნ. სესია, მიძღვნილი ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 90 წლისთავისადმი. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – გვ. 67.

О проблеме этнической истории грузинского народа в трудах Ив. Джавахишвили // Научная сессия ин-та истории, археологии и этнографии им И. А. Джавахишвили, посвящ. 90 – летию со дня рождения Ив. Джавахишвили. – Тб.: Мецниереба, 1966. – С. 67.

149. ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმი ღია ცის ქვეშ // მეგლის მეგობარი. – 1966. – №7. – გვ. 3-8. – რეზ. რუს.

Музей под открытым небом грузинской народной архитектуры и быта // Дзеглис მეგობარი. – 1966. – №7. – С. 3-8. – Рез. рус.

150. Гордость грузинской науки: К 90-лтию со дня рождения И. А. Джавахишвили // Заря Востока. – 1966. – 21 апр. – С. 3.

151. Съезд исследователей прошлого: К открытию съезда Груз. науч. о-ва истории, археологии и фольклора в Тбилиси // Веч. Тбилиси. – 1966. – 27 апр. – С. 1.

1967

152. აკაკი შანიძე: (დაბადების 80 წლისთავის გამო) // მაცნე. საქ. სსრ მეცნ. საზ-რივ მეცნ. განყ-ბა. – 1967. – №6. – გვ. 394-400.

Акакий Шанидзе: (К 80-летию со дня рождения) // Мацне. Отд-ние общ. наук АН ГССР. – 1967. – №6. – С. 394-400.

153. გვირგვინიანი ნაგებობა სოფ. ლიკანთან: (მცირე შენიშვნა) // ბორჯომი. – 1967. – 22 აგვ. – გვ. 3-4.

Купольное сооружение у с. Ликани: (Краткая заметка) // Борджоми. – 1967. – 22 авг. – С. 3-4.

154. ეროვნული კოლორიტი და მოდა: [ინტერვიუ პროფ. ჩიტაიასთან] // პირიმზე. – 1967. – №1. – გვ. 14-15.

Национальный колорит и мода: [Интервью с проф. Г. Читая] // Пиримзе . – 1967. – №1. – С.14-15.

155. ლაზური ორნამენტი // ძეგლის მეგობარი. – 1967. – №12. – გვ. 71-79. – რეზ. რუს. – გვ. 119-120.

Лазский орнамент // Дзеглис მეგობარი. – 1967. – №12. – С. 71-79. – Рез.рус. – С. 119-120.

156. რედაქტორისაგან // სახოკია თ. ქართული ანდაზები. – თბ.: განათლება, 1967. – გვ. 3-9.

От редактора // Сахокия Т. Грузинские пословицы. – Тб.: Ганатлеба, 1967. – С. 3-9.

157. სახელოვანი ისტორიკოსი: [ნ. ბერძენიშვილი]. – კომუნიზმის განთიადი (ჩოხატაური). – 1967. – 25 მაისი. – გვ. 2.

Знаменитый историк: [Н. Бердзенишвили] // Комунизмის განთიადი (Чохатаური). – 1967. – 25 მაისი. – С. 2.

158. სოფელს უყვარს ლაზათი // სოფლის ცხოვრება. – 1967. – 13 დეკ. – გვ. 3.

Деревня любит аккуратность // Соплис ცხოვრება. – 1967. – 13 дек. – С.3.

159. Проникая в глубь веков: К 60-летию грузинского общества истории и этнографии // Веч. Тбилиси. – 1967. – 6 окт. – С. 4.

160. Сокровищница грузинской культуры: Государственному музею Грузии – 100 лет // Заря Востока. – 1967. – 11 мая. – С. 3.

1968

161. ერთობლიობა, სიმტკიცე: [ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტურ რესპუბლიკაში კონტრევოლუციური გამოსვლების გამო] // კომუნისტი. – 1968. – 28 აგვ. – გვ. 1.

Совокупность, твердость: [О контрреволюционном выступлении в Чехословацкой социалистической республике] // Комунисти. – 1968. – 28 авг. – С. 1.

162. ერის თავკაცთა მემკვიდრე [თედო სახოკიას დაბადების 100 წლისთავი] // კომუნისტი. – 1968. – 16 ივნ. – გვ. 4.

Наследник главарей нации: [К 100-летию со дня рождения Тедо Сахокия] // Комунисти. – 1968. – 16 июня. – С. 4.

163. ისტორიის ბრწყინვალე ფურცელი: ნ. ნიკოლაძის დაბადების 125 წლისთავისათვის // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1968. – 28 დეკ. – გვ. 3-4.

Блестящий листок истории : К 125 летию со дня рождения Н. Николадзе // Ахали Колхети (Поти). – 1968. – 28 дек. – С. 3-4.

164. კოლხეთი ზეიმობს ქართული უნივერსიტეტის 50 წლისთავს: ხეთის დაფნისა და ციტრუსების საბჭოთა მეურნეობის კლუბში ჩატარებული საზეიმო სხდომა / პროფ. გ. ჩიტაიას სიტყვიდან // კომუნიზმის მშენებელი (ხობი). – 1968. – 9 ივლ. – გვ. 3.

Колхида торжествует 50 летие грузинского университета: На торжественном заседании Хетском совхозе лаврового листа и цитрусов / из выступления Георгия Читая // Комунизмис მშენებელი (Хობი). – 1968. – 9 июля. – С. 3.

165. კონსტანტინე გამსახურდიას რვატომეულის გამოცემის გამო // მნათობი. – 1968. – №7. – გვ. 126-127.

Об издании восьмитомника Константина Гамсахурдиа // Мნათობი. – 1968. – №7. – С. 126-127.

166. საქართველოს ეთნოგრაფია დიდი ოქტომბრის სოცალისტური რევოლუციის 50 წლისთავზე // საისტორიო წერილები. – 1968. – ნაკვ. 1. – გვ. 71-88.

Этнография Грузии к 50 –й годовщине Октябрьской Социалистической революции // Исторические записки. – 1968. – Вып.1. – С. 71-88.

167. საყოფაცხოვრებო რეალიები «ვეფხისტყაოსანში» // შოთა რუსთაველი. – თბ., 1968. – გვ. 89-98.

Бытовые реалии в «Витязе в тигровой шкуре» // Шота руставели. – Тб., 1968. – С. 89-98.

168. ქართული უღელი // საქ. სსრ მეცნ. აკად ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტ., არქეოლ. და ეთნოგრაფიის ინ-ტის მე-17 სამეცნ. სესია, 1968 წ. 8-11 აპრილი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: მეცნიერება, 1968. – გვ. 3-4.

Грузинское ярмо // 17-я научная сессия института истории археологии и этнографии им Ив. Джавахишвили. 8-11 апр. 1968 г.: План работы и тезисы докладов . – Тб.: Мецниереба, 1968. – С. 3-4.

169. ქართული ხალხური სამიწათმოქმედო სისტემის შესახებ // ეკონომიკისა და სამართლის ინ-ტის შრომები. – 1968. – ტ. 15. – გვ. 251- 259.

О грузинской народной земледельческой системе // Труды Ин-та экономики и права. – 1968 . – Т. 15 . – С.251-259 .

170. ძველი ლეგენდები ვაზი კულტურის წარმოშობის შესახებ // ძეგლის მეგობარი. – 1968. – N16. – გვ. 9-11. – რეზ. რუს. გვ. 83.

Древнейшие легенды о происхождении культуры виноградной лозы // Дзеглис მეგობარი. – 1968. – N16. – С. 9-11. – Рез. рус. с. 83.

171. Грузинская этнография вчера и сегодня // Веч. Тбилиси. – 1968. – 4 марта. – С. 3.

172. Краткий отчет Колхидской третьей этнографической экспедиции (1960 г.) // Материалы по этнографии Грузии. – 1968. – Вып. 14. – С. 144-149.

173. Мцхета-город-музей // Веч. Тбилиси. – 1968. – 13 июля. – С. 2.

174. Ancient harvesting implements and their role in the progress of agriculture // VIII International Congress of Anthropological and Ethnographic Sciences. Tokio, September, 1968. – Moscow, 1968. – 11 p.

1969

175. ვარლამ დონდუას ხსოვნას // ლიტ. საქართველო. – 1969. – 28 თებ. – გვ. 4.

К памяти Варлама Дондуа // Литературиლი საქართველო. – 1969. – 28 ფებრ. – С. 4 .

176. თედო სახოკიას სამეცნიერო მოღვაწეობა // თედო სახოკია. – თბ., 1969. – გვ. 3-24.

Научная деятельность Тедо Сахокиа // Тедо Сахокия. – Тб., 1969. – С. 3 – 24.

177. კეთილი საქმე: [ქართული ხალხური შინამრეწველობის აღორძინების საკითხისათვის: (წერილი რედაქციას)] // კომუნისტი. – 1969. – 18 მაისი. – გვ. 3.

თანაავტ.: ვ. ბარდაველიძე, ლ. ფრუიძე.

Доброе дело: [К вопросу возрождения грузинской народной кустарной промышленности: (Письмо в редакцию)] // Комунисти . – 1969. – 18 мая. – С. 3.

Соавт.: В. Бардавелидзе, Л. Пруидзе .

178. კვლავ შატილი: [გამოხმაურება გაზ. «ლიტერატურულ საქართველოში» გამოქვეყნებულ მ. გეგეშიძის წერილზე «მივხედოთ შატილს» თუ «გადავარჩინოთ შატილი»] // ლიტ. საქართველო. – 1969. – 20 ივნ. – გვ. 3.

Опять Шатели: [Отзыв на статью М. Гегешидзе «Спасем Шатели» опубл. в газ. «Литературиლი საქართველო»] // Литературиლი საქართველო. – 1969. – 20 ივნია. – С. 3.

179. კოლხური სამკალი იარაღი «მწაკვი» // აღმოსავლური ფილოლოგია. – თბ., 1969. – გვ. 15-20.

Колхидское жатвенное орудие «Шнаквы» // Восточная филология. – Тб., 1969. – С. 15-20 .

180. მეგობრობა გრძელდება [ლენინგრადის უნივერსიტეტის დღეები თბილისში, მიძღვნილი უნ-ტის დაარსების 150 წლისთავისადმი // თბილისი. – 1969. – 17 ოქტ. – გვ. 3.

Дружба продолжается: [Дни Ленинградского ун-та в Тбилиси посвящ. 150-летию со дня основания ун-та] // Тбилиси. – 1969. – 17 окт. – С. 3.

181. მოგონების ფურცელი [ლენინგრადის უნივერსიტეტის დაარსების 150 წლისთავთან დაკავშირებით] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1969. – 17 ოქტ. – გვ. 2.

Страница воспоминаний: [К 150-летию со дня основания Ленинградского ун-та] // Тбилисис университети . – 1969. – 17 окт. – С. 2.

182. Вспоминая минувшие годы: Воспоминания о Петроградском ун-те: Г. С. Ахвледиани, Г. С. Читая и С. Г. Каухчишвили: Записал Э. Гаспаров // Молодежь Грузии. – 1969. – 16 окт. – С. 4.

183. Колыбель русской науки: Ко дням Ленинградского ун-та в Тбилиси // Веч. Тбилиси. – 1969. – 3 окт. – С. 3.

184. Памятики старины – наша гордость // Веч. Тбилиси. – 1969. – 3 окт. – С.3.

185. Пламенный трибун: [Памяти ученого Ш. Нуцубидзе] // Заря Востока. – 1969. – 9 янв. – С. 3.

1970

186. გელაზი: [საქართველოში არსებული ზეთის სახდელი ქვის შესახებ] // ძეგლის მეგობარი. – 1970. – №20. – გვ. 19-21. – რეზ. რუს.

Гелази: [О маслбойном круге существ. в Грузии] // Дзеглис мегобари . – 1970. – №20. – С.19-21. – рез. рус.

187. დრო და კალენდარი: [პასუხი მკითხველთა შეკითხვებზე] // კომუნისტი. – 1970. – 21 ივლ. – გვ. 4.

Время и календарь: [Ответ на вопросы читателей] // Комунисти. – 1970. – 21 июля. – С.4.

188. ეთნოგრაფიული პარალელები: 2. «სილა» და «ლაღა» [საწყაოს აღმნიშვნელი ტერმინები აღმოსავლეთ და დასავლეთ

საქართველოში] // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფი-ისათვის. – 1970. – ტ. 15. – გვ. 69-73.

Этнографические параллели:2.«сила»и «лага» [термины единиц измерения в Западной и Восточной Грузии] // Материалы по этнографии Грузии. – 1970. – Т. 15. – С. 69-73.

189. ერთი ფურცელი ქართველოლოგიის ისტორიიდან დასავლეთ ევროპაში // საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის, საქ. კულტურის სამინისტროს, საქ. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ფოლკლორის სამეცნ. საზ-ბის და გეგეჰკორის მხარეთმც. მუზეუმის გაერთ. სამეცნ. სესია, მიძღვნილი ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლითავისადმი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ., 1970. – გვ. 44.

Из истории картвелологии в Западной Европе // Объединенная научная сессия АН ГССР, Мин-во культуры ГССР, Груз. науч. общ-ва археологии, этнографии и фольклора и Гегечкороского краеведческого музея, посвящ. 100-летию со дня рождения В. И. Ленина: План работы и тезисы докладов. – Тб., 1970. – С. 44.

190. სანამ გვიანი არ არის: [ქართველი ხალხური შინამრეწველობის კერების გამოვლინების შესახებ] // კომუნისტი. – 1970. – 6 იანვ. – გვ. 3.

თანაავტ. ლ. ფრუიძე.

Пока не поздно: [О выявлении очагов грузинской народной кустарной промышленности] // Комунисти. – 1970. – 6 янв. – С.3 .

Соавт. Л. Пруидзе.

191. საქართველო თვალის ერთი გადავლებით: [ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმის მშენებლობის შესახებ: საუბარი ჩაიწერა ლ. მიქაძემ] //სამშობლო. – 1970. – 27 ნოემბ. – გვ. 4.

Грузия одним взглядом: [О строительстве музея грузинской народной архитектуры и быта: Беседу записала Л. Микадзе] // Самшобло. – 1970. – 27 ноября. – С. 4.

192. [Рецензия] [Текст] Мегрелидзе К. Р. Основные проблемы социологии мышления. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1965. – 468 с. // Материалы по этнографии Грузии. – 1970. – Т. 5. – С. 114-116.

193. [Рецензия] [Текст] Подъячик П. Г. Население СССР. – М.: Госполитиздат, 1961. – 191 с. // Материалы по этнографии Грузии. – 1970. – Т. 15. – С. 117-121.

194. Этнография сегодня и завтра: [Беседа с акад. АН Г. Читая] // Веч. Тбилиси. – 1970. – 6 янв. – С. 3.

1971

195. აღვნიშნოთ დიდგორის ომის 850 წლისთავი // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 19 თებ. – გვ. 1; ლენინერი გზა (თეთრიწყარო). – 1971. – 4 მარტი. – გვ. 4. – ხელმოწერა: კ. გამსახურდია, გ. აბაშიძე, გ. ჩიტაია [და სხვ.].

850-летие Дидгорской битавы // Лититературиლი Сакартвело. – 1971. – 19 февр. С.1; Лениური გზა (Тетрицკარო). – 1971. – 4 марта. С.4. – Подписи: К. Гамсахурдиа, Г. Абашидзе, Г. Читаия [и др.].

196. ბარაქალა თქვენ, ქალებო! [ქართველი ალპინისტი ქალების ასვლის შესახებ არაგაწის მწვერვალზე] // ლელო. – 1971. – 27 მარტი. – გვ. 3.

Будьте благословенны, женщины! [По поводу восхождения женщин-алпинистов на Арагацкую вершину] // Лело. – 1971. – 27 марта. – С. 3.

197. კვერთხი ზემო სვანეთიდან // მესტიის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის პირველი სამეცნ. სესია, მიძღვნილი საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვებისა და საქ. კომუნისტური პარტიის 50 წლისთავისადმი. მესტია, 7-8 მაისი, 1971 წ.: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – მესტია, 1971. – გვ. 10.

Инсигния из Верхней Сванетии // Первая научная сессия местийского краеведческого музея, посвященная 50-летию

установления советской власти в Грузии и Грузинской компартии. Местия, 7-8 мая, 1971 г.: План работы и тезисы докладов. – Местия, 1971. – С. 10.

198. კოლხები კოლხების შესახებ: გიორგი ჩიტაია [და სხვ.] // საქართველოს ბუნება. – 1971. – №9. – გვ. 21.

Колхи о колхах: Георгий Читая [и др.] // Сакартвелოს ბუნება. – 1971. – №9. – С. 21.

199. ღია ცის ქვეშ მუზეუმის მოწყობის ძირითადი პრინციპები // ძეგლის მეგობარი. – 1971. – №25. – გვ. 40-51. – რეზ. რუს. გვ. 92

Основные принципы устройства музея под открытым небом // Дзеглис მეგობარი. – 1971. – №25. – С. 40-51. – Рез. рус. с. 92

200. ღია წერილი რესპუბლიკის პროკურორს ა. ტაკიძეს: დავიცვათ ისტორიული ძეგლები // ძეგლის მეგობარი. – 1971. – №27-28. – გვ. 79-82. – ხელმოწერა: გ. ჩუბინაშვილი, კ. გამსახურდია, შ. ამირანაშვილი, გ. ჩიტაია [და სხვ.].

Открытое письмо прокурору Республики А.Такидзе: Защитим исторические памятники // Дзеглис მეგობარი. – 1971. – №27-28. – Подписи: Г. Чубинашвили, К. Гамсахурдия, Ш. Амиранашаили, Г. Читая [и др.].

201. ჩვენი ცხოვრებისა და შრომის კეთილი თანამგზავრი: [ქართული ჩაის კვირეულის გამო] / ინტერვიუ // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 21 მარტი. – გვ. 3.

Добрый спутник нашей жизни и труда: [К недели грузинского чая] / Интервью // Соплис цховრება. – 1971. – 21 марта. – С. 3.

202. 50 лет советской этнографии Грузии // Всесоюзная научная сессия, посвящ. итогам полевых-археологических и этнографических исследований в 1970 г. Тбилиси, 14-15 апр. 1971 г.: Тезисы докладов сессионных и пленарных заседаний (АН СССР. АН ГССР). – Тб.: Мецниереба, 1971. – С. 15-16.

203. Сообщение о работе над историко-этнографическом атласом Грузии // Всесоюзная сессия, посвящ. итогам полевых-археологических и этнографических исследований в 1970 г. Тбилиси, 14-15 апр. 1971 г.: Программа работы секций этнографов, фольклористов и археологов (АН СССР. АН ГССР). – Тб.: Мецниереба, 1971. – С. 2.

Соовт. Г. Джавахишвили.

1972

204. დიდი დანაკლისი: [შ. მესხიას გარდაცვალებს გამო] // ლიტ. საქართველო. – 1972. – 19 მაისი. – გვ. 4.

Большая утрата: [К кончине Ш. Месхиа] // Литературиლი Сакартველო. – 1972. – 19 мая. – С.4.

205. ერის დიდების საუნჯე: საქართველოს უძველესი სამეცნიერო საზოგადოება: [საუბარი საქ. ისტ., არქეოლ., ეთნოგრ. და ფოლკლორის საზ-ბის თავ-რესთან აკად. გ. ჩიტაიასთან III ყრილობის წინ] // კომუნისტი. – 1972. – 13 იანვ. – გვ. 4; სახალხო განათლება. – 1972. – 14 იანვ. – გვ. 1.

Сокровищница славы народа: Древнее научное общество Грузии: [Беседа с председателем научного об-ва истории, археологии и этнографии Грузии с акад. Г. С. Читая перед III съездом] // Комунисти. – 1972. – 13 янв. – С. 4; Сахалхо ганатლება. – 1972. – 14 янв. – С. 1.

206. თამბაქოს უარი // სოფლის ცხოვრება. – 1972. – 19 თებ. – გვ. 4.

Отказ к табаку // Соплис цховრება. – 1972. – 19 февр. – С. 4.

207. მუზეუმი ღია ცის ქვეშ // საქართველოს ბუნება. – 1972. – №6. – გვ. 16-17.

Музей под открытым небом // Сакарტველოს ბუნება. – 1972. – №6. – С. 16-17.

208. ნახევარი საუკუნე მეცნიერებისა და ხელოვნებისათვის: (ს. ყაუხჩიშვილი, გ. ჩიტაია, შ. მესხია [და

სხვ.] აკად. შ. ამირანაშვილის მოღვაწეობის შესახებ) / მასალა მოამზადა ბ. ჩაკნელიძემ // მნათობი. – 1972. – №1. – გვ. 182-187.

Полвека для науки и искусства: (С. Каухчишвили, Г. Читая, Ш. Месхиа [и др.] о деятельности акад. Ш. Амиранашвили) / Материалы подготовил Б. Чакнелидзе // Мнатоби. – 1972. – №1. – С. 182-187.

209. პროფ. ვ. ბარდაველიძის კონცეფცია ლიფანალის მხატვრობის შესახებ // საქ. სსრ მეცნ. აკად. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტ., არქეოლ. და ეთნოგრაფიის ინ-ტისა და თბილ. უნ-ტის ისტ. ფაკ-ტის სამეცნ. სესია, მიძღვნილი ვ. ბარდაველიძის ხსოვნისადმი, 1972 წ. 26-27 იანვარი. მოხსენებათა თეზისები. – თბ.: მეცნიერება, 1972. – გვ. 23-24.

Концепция проф. В. В. Бардавелидзе о живописи Липанали // Научная сессия ин-та истории, археологии и этнографии им. Ив. Джпвахишвили АН ГССР и фак-та истории Тбил. ун-та, посвящ. памяти В. В. Бардавелидзе. 26-27 янв. 1972 г.: Тезисы доклада. – Тб.: Мецниреба, 1972. – С. 23-24.

210. საინტერესო, მიმზიდველი: ჩვენი ქალაქის ცხოვრების მატანე: [გაზ. «ახალი კოლხეთის» დაარსების გამო] // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1972. – 8 აპრ. – გვ. 2-3.

Интересная, привлекательная: Летописец нашего города: [К 50-летию со дня основания газ. «Ахали Колхети»] // Ахали Колхети (Поти). – 1972. – 8 апр. – С. 2-3.

211. სამი ინსიგნია: (წარჩინების ნიშანი) ამიერ-კავკასიიდან [ხვეისბურის ყავარჯენი, ერისთავის კვერთხი ზემო სვანეთიდან, კედაბეკის სამარხის ბელადის კვერთხის შესახებ] // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1972. – ტ. 16-17. – გვ. 51-55.

Три инсигнии: (Знаки отличия) из Закавказья [палица хевисбери, посох Эристави из Земо Свнети, посох вождя из Кедабекского погребения] // Материалы по этнографии Грузии. – 1972. – Т. 16-17. – С. 51-55.

212. წიგნი ჩვენს მედიცინაზე // კომუნისტი. – 1972. – 7 ივნ. – გვ. 3. – რეც. წგ-ზე: ჟღენტო ვლ., გელბახიანი პ., ტატიშვილი ი. მედიცინის განვითარება საქართველოში და ქართველი ექიმები. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 734 გვ.

Книга о нашей медицине // Комунисти. – 1972. – 7 июня. – С. 3. – Рец. на кн.: Жгенти Вл., Гелбахиани П., Татишвили И. Развитие медицины в Грузии и грузинские врачи. – Тб.: Мецნიереба, 1971. – 734 с.

1973

213. მამულიშვილი: [გ. ჩუბინაშვილის გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1973. – 18 იანვ. – გვ. 3.

Патриот : [К кончине Г. Чубинашвили] // Комунисти. 1973. – 18 янв. – С.3.

214. მივხედოთ ხალხურ მუსიკას! // საბჭოთა ხელოვნება. – 1973. – №1. – გვ. 40-42. – ხელმოწერა: ა. შანიძე, შ. ამირანაშვილი, გ. ჩიტაია [და სხვ.].

Больше внимания народной музыке // Сабчота хеловნება. – 1973. – №1. – С. 40-42. – Подписи: А. Шанидзе, Ш. Амиранашвили, Г. Читая [и др.].

215. [რეცენზია] [ტექსტი] // პიონერი. – 1973. – №1. – გვ. 30. – რეც. წგ-ზე: ლეკიაშვილი ა. შენ ხარ ვენახი. – თბ.: ნაკადული, 1972. – 124 გვ.

[Рецнзия] [Текст] // Пионер. – 1973. – №1. – С. 30. – Рец. на кн.: Лекиашвили А. В стране виноградной лозы. – Тб., Накадули, 1972. – 124 с.

216. წინასიტყვაობა // ეთნოგრაფიული წერილები სვანეთზე / შემდგ.: გ. ავალიანი, გ. ზურაბიანი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973. – გვ. 3-4.

Предисловие // Этнографические записки о Сванетии / Сост.: Г. Авалиани, Г. Зурабиани. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1973. – С. 3-4.

217. Им создана научная школа...: [К кончине Г. Чубинашвили] – Веч. Тбилиси. – 1973. – 18 янв. – С. 4.

1974

218. კოლხური ცხვარი // სოფლის ცხოვრება. – 1974. – 9 ოქტ. – გვ. 3.

Колхская овца // Соплис цховреба. – 1974. – 9 окт. – С. 3.

219. სასარგებლო მონოგრაფია // კომუნისტი. – 1974. – 22 აგვ. – გვ. 2. – რეც. წგ-ზე: ბაკურაძე ბ. სახალხო უნივერსიტეტები. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1973. – 399 გვ.

Полезная монография // Комунисти. – 1974. – 22 авг. – С. 2. – Рец. на кн.: Бакурадзе Б. Народные Университеты. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1973. – 399 с.

220. საყვარელი სერგი: [სერგი მაკალათიას გარდაცვალების გამო] // გამარჯვება (გორი). – 1974. – 6 ივნ. – გვ. 3.

Любимый Сергей: [К кончине С. Макалатия] // Гамарджвеба (Гори). – 1974. – 6 июля. – С. 3.

221. სიყვარულით დაწერილი და გამაფრთხილებელი // სოფლის ცხოვრება. – 1974. – 15 ოქტ. – გვ. 4. – რეც. წგ-ზე: კეცხოველი ნ. მომავლისკენაც გავიხედოთ. – თბ.: ცოდნა, 1974. – 63 გვ.

Написанная с любовью // Соплис цховреба. – 1974. – 15 окт. – С. 4. – Рец. на кн.: Кецховели Н. Заглянем в будущее. – Тб.: Цодна, 1974. – 63 с.

222. ქართული ისტორიოგრაფიის მნიშვნელოვანი შენაძენი // ცისკარი. – 1974. – №5. – გვ. 149-155. – რეც. წგ-ზე: გასვიანი გ. დასავლეთ საქართველოს მთიანეთის ისტორიიდან. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1973. – 362 გვ.

თანავტ. ლ. ფრუიძე.

Значительное приобретение грузинской историографии // Цискари. – 1974. - №5. – С. 149-155. – Рец. на кн.: Гасвиани Г. Из

истории горцев Западной Грузии. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1973. – 362 с.

Соавт. Л. Пруидзе .

223. ყველას საზრუნავი: კულტურის ძეგლთა დაცვის საზოგადოების ყრილობის წინ // კომუნისტი. – 1974. – 14 ნოემბ. – გვ.4.

Забота всех: Перед съездом об-ва защиты памятников // Комуниსნი. – 1974. – 14 ноября. – С. 4.

224. Колхское жатвенное орудие – Шнавки // Вестник Гос. музея Грузии. – 1974. – Т. 30-В. – С. 34-38.

1975

225. აგუნა – გვ. 76; აკვანი. – გვ. 249; ალავი. – გვ. 262 // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – თბ., 1975. – ტ. 1.

Агуна – С. 76; Колыбель. – С. 249; Алави. – С. 262 // Грузинская советская энциклопедия. – Тб., 1975. – Т. 1.

226. ფართო ასპარეზი: [ქ. ქუთაისში ახალგაზრდა მეცნიერთა და სპეციალისტთა რესპ. კონფერენციის გახსნასთან დაკავშირებით] // ქუთაისი. – 1975. – 30 ოქტ. – გვ. 3.

Широкое поприще: [К открытию республиканской конференции молодых ученых и специалистов в г. Кутаиси] // Кутаиси. – 1975. – 30 окт. – С.3.

1976

227. თანამედროვეობის კარნახით: [ინტერვიუ საისტორიო საზ-ბის ხელმძღვანელ აკად. გ. ჩიტაიასთან] // ბორჯომი. – 1976. – 5 ოქტ. – გვ. 4.

С подсказом современности: [Интервью с рук. исторического об-ва акад. Г. Читая. Записал Р. Цуцкиридзе] // Борджоми. – 1976. – 5 окт. – С. 4.

228. ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრე: (პეტერბურგში მცხოვრები ქართველი სტუდენტების – ივ. ჯავახიშვილის, ლ. ანდრონიკაშვილის, ზ. ავალიშვილის [და

სხვ.] სამეცნ. მოღვაწეობის შესახებ) // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1976. – 7 ოქტ. – გვ. 4.

Научный кружок грузинских студентов: (О научной деятельности студентов прожив. в Петербурге: Ив. Джавахишвили, Л. Андроникашвили, З. Авалишвили [и др.]) // Тбилисис университети. – 1976. – 7 окт. – С. 4.

229. ქართული მეცნიერების დიდი ლალა: [ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისათვის] // ნორჩი ლენინელი. – 1976. – 15 ოქტ. – გვ. 3.

Великий Служитель грузинской наук: [К 100-летию со дня рождения Ив. Джавахишвили] // Норчи ленинели. – 1976. – 15 окт. – С. 3.

230. Почетный долг этнографов: [О постановлении ЦК КП Грузии «О мерах по усилению борьбы с вредными традициями и обычаями»] / Беседу вела Е. Хитаришвили // Веч. Тбилиси. – 1976. – 24 янв. – С. 3.

231. Учитель, друг: [К 100-летию со дня рождения выдающегося грузинского ученого и общественного деятеля И. Джавахишвили] // Молодежь Грузии. – 1976. – 9 окт. – С. 4.

1977

232. არქეოლოგიის მოჭირნახულე: [ალ. კალანდაძის გარდაცვალების გამო] // ლიტ. საქართველო. – 1977. – 28 იანვ. – გვ. 4. – ხელმოწერა: გ. ჩიტაია და სხვ.

Попочитель археологии: [К кончине Ал. Каландадзе] // Литературиლი Сакарთველო. – 1977. – 28 янв. – С. 4. – Подписи: Г. Читая и др.

233. გესალმებათ აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია: [ახალი სასწავლო წლის დაწყებასთან დაკავშირებით] // ნორჩი ლენინელი. – 1977. – 2 სექტ. – გვ. 2.

Поздравляет академик Георгий Читая: [К началу нового учебного года] // Норчи ленинели. – 1977. – 2 сент. – С. 2.

234. ივანე ჯავახიშვილი და საქართველოს ეთნოგრაფია // თბილ. უნ-ტის შრომები. – 1977. – ტ. 184. – გვ. 102-133.

თანავტ. გ. ჩაჩაშვილი.

Иване Джавахишвили и этнография Грузии // Труды Тбил. ун-та. – 1977. – Т. 184. – С. 102-133.

Соавт. Г. Чачашвили.

235. ივ. ჯავახიშვილი და ქართული ეთნოგენეზის საკითხები // კრებული, მიძღვნილი აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი. – თბ., 1977. – გვ. 20-28.

Ив. Джавахишвили и вопросы этногенеза Грузии // Сборник к 100-летию со дня рождения академика Ив. Джавахишвили. – Тб., 1977. – С. 20-28.

236. მოგონება ძ. ლოლუას დაბადების 100 წლისთავისათვის // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1977. – 26 მაისი. – გვ. 3.

Воспоминание к 100-летию Дз. Лолуа // Ахали Колхети (Поти). – 1977. – 26 мая. – С. 3.

237. ჯადოსნური სამყარო: [სიტყვა «არდადეგობის» მნიშვნელობის შესახებ] // ნორჩი ლენინელი. – 1977. – 17 ივნ. – გვ. 3.

Волшебный мир: [О значении слова «ардадеги»] // Норчи ленинели. – 1977. – 17 июня. – С. 3.

1978

238. ირაკლი ანთელავას ხსოვნას // ლიტ. საქართველო. – 1978. – 24 მარტი. – გვ. 4. – ხელმოწერა: . . . გ. ჩიტაია [და სხვ.].

К памяти Ираклия Антелава // Литературиლი საქართველო. – 1978. – 24 მარტი. – С. 4. – Подписи: . . . Г. Читая [и др.].

239. საუკუნეთა მიღმა // კომუნისტი. – 1978. – 4 აგვ. – გვ. 3; თბილისი. – 1978. – 4 აგვ. – გვ. 3; სოციალისტური რუსთავი. – 1978. – 1 სექტ. – გვ. 3. – რეც. წგ-ზე: კვირკველია გ. უცხოელი

მეცნიერები ქართველი ტომების მელითონეობის შესახებ.– თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1976. – 89 გვ.

თანაავტ.: ნ. ლომოური, ა. ჩოლოყაშვილი.

Вглубь веков // Комунисти. – 1978. – 4 авг. – С. 3; Тбилиси. – 1978. – 4 авг. – С. 3; Социалистури რუსთავი. – 1978. – 1 სენტ. – С. 3. – Рец. на кн.: Квирквелия Г. Иностранные ученые о вкладе грузинских племен в освоение металлов. – Тб.: Сабчота Сакартвелო, 1976. – 89 с.

Соавт.: Н. Ломоური, А. Чолокашвили.

240. ქართული უღელი: [ქართული ხალხური კულტურისა და ყოფის ერთ-ერთი ელემენტი] // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1978. – ტ. 19. – გვ. 45-49. – რეზ. რუს. – გვ. 49.

Грузинское ярмо: [Один из элементов грузинской народной культуры и быта] // Материалы по этнографии Грузии. – 1978. – Т. 19. – С. 45-49. – Рез. Рус. – С. 49.

241. ღია ცისქვეშა მუზეუმის ორგანიზაციის პრინციპები და მეთოდები // მეგლის მეგობარი. – 1978. – N48. – გვ. 10-16. – რეზ. რუს. გვ 65.

Принципы и методы организации музея под открытым небом // Дзегლის მეგობარი. – 1978. – N48. – С. 10-16. – Рез. рус. с. 65.

242. Principles and Methods of Organizing open-air Museum // X-th International Congress of Anthropological and Ethnological sciences. (India, Delhi, December, 1978). – Moscow, 1978. – 11 p.

1979

243. ბუნება დიდი წიგნია // ნორჩი ლენინელი. – 1979. – 8 ივნ. – გვ. 3.

Природа Большая книга // Норчи ленинели. – 1979. – 8 июня. – С. 3.

244. ეთნოგრაფია // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. ტ. 4. – თბ., 1979. – გვ. 54-58.

Этнография // Грузинская советская энциклопедия. Т. 4. – Тб., 1979. – С. 54-58.

245. თ. დავითაიას ხსოვნას // სოფლის ცხოვრება. – 1979. – № 8 ივლ. – გვ. 3.

Памяти Феофана Давитая // Соплис цховრება. – 1979. – 8 июня. – С. 3.

246. [რეცენზია] [ტექსტი] // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1979. – ტ. 20. – გვ. 129-132. – რეც. წგ-ზე: გიორგობიანი გ. წარმართული კალენდარი და ასტრალური რწმენა-წარმოდგენები ძველ საქართველოში. – თბ., 1973. – 193 გვ.

[Рецензия] [Текст] // Материалы по этнографии Грузии. – 1979. – Т. 20. – С. 129-132. – Рец. на кн.: Гиоргобиани Г. Язический календарь и астральные верования в Грузии. – Тб., 1973. – 193 с.

247. საქართველოს ისტორიის ლექსიკონი // ლიტ. საქართველო. – 1979. – 16 ნოემბ. – გვ. 4. – რეც. წგ-ზე: საქართველოს ისტორიის ლექსიკონი. ა-ვ. წგ. I. / შემდგ. რ. მეტრეველი. – თბ.: განათლება. – 1979. – 351 გვ.

თანაავტ.: გ. ბერიძე, გ. მელიქიშვილი, ს. ჯიქია.

Словарь истории Грузии // Литератури Сакартвело. – 1979. – 16 ноября. – С. 4. – Рец. на кн.: Словарь истории Грузии. А-В. Кн. 1. / Сост. Р. метревели. – Тб.: Ганатლება, 1979. – 351 с.

Соавт.: Г. Беридзе, Г. Меликишвили, С. Джикия.

248. შესავალი სიტყვა: [ი. ანთელავას ხსოვნისადმი მიძღვნილ სესიაზე] // ირაკლი ანთელავა: ცხოვრება და შემოქმედება. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – გვ. 5-7.

Вступительное слово: [На сессии, Посвящ. памяти И. Антелава] // Ираклий Антелава: Жизнь и творчество. – Тб.: Мецნიერება, 1979. – С. 5-7.

1980

249. გუთანი // საქართველოს ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ატლასი. – თბ., 1980. – გვ. 68-73.

Плуг // Историко-этнографический атлас Грузии. – Тб., 1980. – С. 68-73.

250. ლადო გუდიაშვილის ხსოვნას // სოფლის ცხოვრება. – 1980. – 25 ივლ. – გვ. 4.

Памяти Ладо Гудиашвили // Соплис цховреба. – 1980. – 25 июля. – С. 4.

251. ფართო ერუდიციის მკვლევარი და საზოგადო მოღვაწე: [აკად. ს. ჯანაშიას დაბადების მე-80 წლისთავი] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1980. – 15 ნოემბ. – გვ. 3.

Исследователь широкой эрудиции и общественный деятель: [К 80-летию со дня рождения С. Джанашия] // Тбилисис Университети. – 1980. – 15 ноября. – С. 3.

252. შესავალი // საქართველოს ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ატლასი. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – გვ. 3-10.

Введение // Историко-этнографический атлас Грузии. – Тб.: Мецниереба, 1980. – С. 3-10.

253. შნაკვი // საქართველოს ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ატლასი. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – გვ. 74-77.

Шнакви // Историко-этнографический атлас Грузии. – Тб.: Мецниереба, 1980. – С. 74-77.

254. „Впереди большая работа”: Разговор с интересным собеседником: / Беседа корр. „Заря Востока” с акад. Г. С. Читая // Заря Востока, 1980. – 27 ноября. – С. 4.

255. Die ältesten Erntegeräte und Einfluß auf die Entwicklung des Ackerbaus // Georgica. – Iena-Tbilissi. – S. 55-59.

256. Die Ethnographie Georgiens // Georgica. – Iena-Tbilissi. – 1980. – S. 14-16.

1981

257. ეთნოგრაფია და თანამედროვეობა // ლიტ. საქართველო. – 1981. – 27 ნოემბ. – გვ. 10-11.

Этнография и современность // Литературиლი საქართველო. – 1981. – 27 ნოემბ. – ს. 10-11.

258. კავკასიონზე, მეგობრობის გზით // კომუნისტი. – 1981. – 21 ოქტ. – გვ. 4. – რეც. წგ-ზე: რეხვიაშვილი სპ. ქართველ და ჩრდილოკავკასიელ მთიელთა სავაჭრო ურთიერთობის ისტორიიდან. – თბ.: საბჭ. საქართველო, 1981. – 96 გვ.

თანაავტ.: გ. თოგოშვილი, კ. ჩოლოყაშვილი.

На Кавказские горы, путем дружбы // Комунисти. – 1981. – 21 окт. – С. 4. – Рец. на кн.: Рехвишвили Сп. Из истории дружбы горцев Грузии и Северного Кавказа. – Тб.: Сабчота საქართველო, 1981. – 96 с.

Соавт.: Г. Тогошвили, К. Чолокашвили.

259. მისი სახელი უკვდავია: [აკადემიკოს ს. ყაუხჩიშვილის ხსოვნას] // სოფლის ცხოვრება. – 1981. – 17 მაისი. – გვ. 4.

Его имя бессмертно: [памяти С. Каухчишвили] // Соплис Цховრება. – 1981. – 17 мая. – С. 4.

1982

260. გამოსათხოვარი სიტყვა: [ლაშა ჯანაშიას გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1982. – 11 სექტ. – გვ. 3.

Прощальное слово: [По поводу кончины Лаша Джанашия] // Комунисти. – 1982. – 11 Сент. – С. 3.

261. ეთნოგრაფია // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. საქართველოს სსრ. – თბ., 1982. – გვ. 226-227.

Этнография // Грузинская Советская энциклопедия. Грузинская ССР. – Тб., 1982. – С. 226-227.

262. კრიტიკა: პროფესორ დოქტორ რობერტ ბლაიხშტაინერის შრომების მიმოხილვა: [ავსტრიელი ლინგვისტი და ეთნოგრაფი] // თბილ. უნ-ტის შრომები.

ისტორია, ხელოვნებათმცოდნეობა, ეთნოგრაფია. – 1982. – ტ. 227. – გვ. 282-286.

Критика: Обзор трудов профессора доктора Роберта Блаихштайнера [Австрийский лингвист и этнограф] // Труды Тбил. ун-та. История, искусствоведение, этнография. – 1982. – Т. 227. – С. 282-286.

263. მეგობრის ხსოვნას: [მოგონება ეთნოგრაფ გ. ჯავახიშვილზე] // სოფლის ცხოვრება. – 1982. – 5 ნოემბ. – გვ. 4.

К памяти друга: [Воспоминание об этнографе Г. Джавахишвили] // Соплис цховреба. – 1982. – 5 ноября. – С. 4.

1983

264. ერის საგანძურის მოამაგე: გამოსათხოვარი [მ. ჩიქოვანის გარდაცვალების გამო] // სოფლის ცხოვრება. – 1983. – 28 ოქტ. – გვ. 4.

Обогатитель сокровищницы народа: Прощание [К кончине М. Чиковани] // Соплис цховреба. – 1983. – 28 окт. – С. 4.

265. მიხეილ გეგეშიძის ხსოვნას // ლიტ. საქართველო. – 1983. – 7 იანვ. – გვ. 16.

К памяти Михайла Гегешидзе // Литературиლი Сакартвело. – 1983. – 7 янв. – С. 16.

266. Михаил Кириллович Гегешидзе: [Этнограф. 1918-1982. Некролог] // Советская этнография. – 1983. – №6. – С. 163-166.

1984

267. არგონავტების ნაკვალევზე: [ტიმ სევერინის ექსპედიციის შესახებ] // კომუნისტი. – 1984. – 6 ივლ. – გვ. 4.

На следах аргонавтов: [Об экспедиции Тима Северина] // Комунисти. – 1984. – 6 июля. – С. 4.

268. დარჩა კვლი ნათელი: ზ. ანჩაბაძის ხსოვნას // სოფლის ცხოვრება. – 1984. – 2 თებ. – გვ. 4.

Остался светлый след: К памяти З. Анчабадзе // Соплис цховреба. – 1984. – 2 февр. – С. 4.

269. კარგი მეგზური: ნაშრომი საბჭოთა ეთნოგრაფიის ძირითადი გზების შესახებ // კომუნისტი. – 1984. – 24 აპრ. – გვ. 4. – რეც. წგ-ზე: Робаркидзе А. Пути развития грузинской советской этнографии. (1922-1982 гг.). – Тб.: Мецниереба, 1983. – 159 с.

თანაავტ.: ჯ. რუხაძე.

Хороший путеводитель: Труд об основных путях развитии советской этнографии // Комуности. – 1984. – 24 апр. – С. 4. – Рец. на кн.: Робаркидзе А. Пути развития грузинской советской этнографии. (1922-1982 гг.). – Тб.: Мецниереба, 1983. – 159 с.

Соавт. Дж. Рухадзе .

270. მამულიშვილური ღვაწლით ამალღებული: [რესპ. დამს. არქიტექტორ. პროფ. ლ. სუმბაძის შესახებ] // სოფლის ცხოვრება. – 1984. – 24 ოქტ. – გვ. 3.

თანაავტ.: რ. თოდუა.

Возвещенный служением родине: [О заслуж. архитекторе респ. проф. Л. сумбадзе] // Соплис цховреба. – 1984. – 24 окт. – С. 3.

Соавт. Р. Тодуа .

271. მთავარი სასიცოცხლო არტერია რომ არ მოიშალოს: [ზემო სვანეთის თანამედროვე ყოფა-ცხოვრების შესახებ] // სოფლის ცხოვრება. – 1984. – 7 აგვ. – გვ. 3.

Чтобы сохранить главную жизненную артерию: [О современном быте Земо Сванети] // Соплис цховреба. – 1984. – 7 авг. – С. 3.

272. ღვაწლმოსილი მეცნიერი: [აკად. ა. ავაქიძეს 70 წელი შეუსრულდა] // სოფლის ცხოვრება. – 1984. – 11 სექტ. – გვ. 3.

Заслуженный ученый: [Академику А. Апакидзе 70 лет] // Соплис цховреба. – 1984. – 11 сент. – С. 3.

273. ჩვენი საამაყო ხელოვანი: [მხატვარ ზ. წერეთლის დაბადების 50 წლისთავის გამო] // თბილისი. – 1984. – 13 იანვ. – გვ. 3.

Наш славный художник: [К 50-летию художника З. Церетели] – Тбилиси. – 1984. – 13 янв. – С. 3.

1985

274. აკადემიკოს არნოლდ ჩიქობავას გამოსათხოვარი // სოფლის ცხოვრება. – 1985. – 12 ნოემბ. – გვ. 4.

Прощание с академиком Арнольдом Чикобава // Соплис цховреба. – 1985. – 12 ноября. – С. 4.

275. ვალი ქვეყნისა: ლ. გოთუას დაბადების 80 წლისთავი // სოფლის ცხოვრება. – 1985. – 24 მარტი. – გვ. 3.

თანაავტ.: რ. თოდუა, ვ. გოცირიძე.

Долг родины: К 80-летию со дня рождения Л. Готуа // Соплис цховреба. – 1985. – 24 марта. – С. 3.

Соавт.: Р. Тодуа, В. Гоциридзе.

276. [მოგონება ეთნოგრაფ რ. ხარაძეზე] // რუსუდან ხარაძე [კრებული]. – თბ.: მეცნიერება, 1985. – გვ. 92-97.

[Воспоминание о этнографе Р. Харадзе] // Русудан Харадзе. [Сборник]– Тб.: Мецниереба, 1985. – С. 92-97.

277. ხალხი და ტრადიცია: ერთი ქართველოლოგიური სამეცნიერო დისციპლინის შესახებ: წერილი რედაქციას [ქართული ხალხური ჩვულებითი სამართლის შესახებ] // კომუნისტი. – 1985. – 6 ივლ. – გვ. 4.

თანაავტ.: ალ. რობაქიძე, მ. კეკელია.

Народы и традиция: Об одной грузиноведческой дисциплине: Письмо в редакцию [о грузинском народном обычном праве] // Комунисти. – 1985. – 6 июля. – С. 4.

Соавт.: Ал. Робакидзе, М. Кекелия.

278. А. С. Чикобава: [Некролог] // Заря Востока. – 1985.- 10 ноября. – С. 3. – Подпись. Г. Читая и др.

279. Ценное приобретение: [Новая монография Н. Хазарадзе «Этнографические проблемы древней истории Грузии (мосхи)». – Тб., 1985] // Заря Востока. – 1985. – 18 окт. – С. 3.

1986

280. ეთნოგრაფიის მეცნიერული პრესტიჟისათვის // ლიტ. საქართველო. – 1986. – 18 ივლ. – გვ. 6-7.

თანაავტ.: ალ. რობაქიძე, ვ. შამილადე, გ. ჯალაბადე.

О научном престиже этнографии // Литературиლი Сакартველო. – 1986. – 18 იულია. – С. 6-7.

Соавт.: Ал. Робакидзе, В. Шамиладзе, Г. Джалабадзе.

1988

281. ბუნების მშვენიერი ჯილდო // ნორჩი ლენინელი. – 1988. – 1 ივლ. – გვ. 2.

Прекрасная награда природы // Норчи Ленинели. – 1988. – 1 იულია. – С. 2.

1991

282. ალბათ ბედიც მწყალობდა [საუბარი აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიასთან მისი ცხოვრების მნიშვნელოვანი პერიოდების შესახებ] // ძეგლის მეგობარი. – 1991. – №1. – გვ. 15-16.

Наверное, и судьба ко мне благоволила [Беседа с академиком Г. Читая о важных периодах его жизни] // Дзегლის მეგობარი. – 1991. – № 1. – С. 15-16.

283. შენიშვნა შ. ინალ-იფას წიგნზე «აფხაზები» [Инал-ипа Ш. Абхазы. Историко-этнографические очерки. – Сухуми, 1960] // აია. კრებული ეძღვნება აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას დაბადების მე-100 წლისთავს. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1991. – გვ. 205-209.

თანაავტ. გ. გეგეშიძე.

Заметка о книге Ш. Инал-иа «Абхазы» [Инал-ипа Ш. Абхазы. Историко-этнографические очерки. – Сухуми, 1960] // Аиа. Сборник посвящается 100-летию со дня рождения академика Георгий Читая. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1991. – С. 205-209 .

Соавт. Г. Гегешидзе.

284. ჩემი ცხოვრების გზებსა და ბილიკებზე / რედ.: თ. ცაგარეიშვილი, ბ. ჩიტაია. – თბ.: მეცნიერება, 1991. – 91 გვ.

Пути и тропы моей жизни / Ред.: Т. Цагареишвили, Б. Читая. – Тб.: Мецнереба, 1991. – 91 с.

1997

285. ქართული ეთნოლოგია // ეთნოლოგიის ქრესტომათია / შემდგ. ს. ჭანტურიშვილი. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1997. – გვ. 527-535.

Грузинская этнология // Хрестоматия этнологии / Сост. С. Чантуришвили. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1997. – С. 527-535.

286. შრომები. ხუთ ტომად. ტ. I. ქართველი ხალხის სამეურნეო ყოფა და მატერიალური კულტურა / შემდგ.-რედ. თ. ცაგარეიშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 1997. – 352 გვ.: სურ., 75 გვ. ტაბ.

შინაარსი: ცაგარეიშვილი თ. წინასიტყვაობა. – გვ. 5-8. **თავი I. ქართულ-კავკასიური სამიწათმოქმედო სისტემა:** საქართველოს სამიწათმოქმედო სისტემა და სახვნელი იარაღები. – გვ. 9-24; ახოს აღება დასავლეთ საქართველოში. – გვ. 25-33; ეთნოგრაფიული მასალები ტერასული მიწათმოქმედებისათვის ჯავახეთში. გვ. 34-42; მთური მიწათმოქმედება. – გვ. 43-55; საქართველოს აგროეთნოგრაფიის პრობლემები. გვ. 56-62. **თავი II. საქართველოსა და კავკასიის სამეურნეო იარაღების ისტორიისათვის:** მესხური ჯილღა. – გვ. 63-71; ქსნური მთის გუთანბი. – გვ. 72-88; რაჭული სახვნელი. – გვ. 89-118; რაჭული სახვნელის ფარფლიანი ქუსლი. – გვ. 119-126; კოლხური სამკალი იარაღი – შნაკვი. – გვ. 127-132; მთიულური ქიბორჯი. –

გვ. 133-140; გუთანო. – 141-145; ქართული უღელი. – გვ. 146-150; შუმერული კვერი. – გვ. 151-154; ოსური სახვნელი იარაღი – ძუგური. – გვ. 155-162; ინგუშეთისა და ჩეჩნეთის სახვნელი იარაღები. – გვ. 163-169. **თავი III. დასახლების ფორმები, საცხოვრებელი და სამეურნეო იარაღები:** დასახლების ტიპი მთიულეთში. – გვ. 170-183; გლეხის სახლი ქვაბლიანში (დარბაზული ტიპი). – გვ. 184-196; ხევსურული სახლი «სენე». – გვ. 197-207; ქართული თორნე. – გვ. 208-217; ხევსურული ვარია. ხევსურული ვარიის ფუნქცია. – გვ. 218-236. **თავი IV. ოქრომჭედლობის ისტორიისათვის საქართველოში:** ქართული და კავკასიური სამკაულები. – გვ. 237-243; ოქრომჭედლობა საქართველოში. – გვ. 244-280; Академик Г. С. Читая. – გვ. 281-288; Academician George Chitaya. – გვ. 289-297; ბიბლიოგრაფიული ცნობები; შემოკლებათა ახსნა; ეთნიკურ სახელთა საძიებელი; პირთა საძიებელი; указатель имен; საგანთა საძიებელი; გეოგრაფიულ სახელ-თა საძიებელი. – გვ. 298-316; ლექსიკონისათვის, მასალა ეთნოგრაფიულ ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონისათვის; შემოკლებათა განმარტება; ტაბულების აღწერილობა (ქართ., რუს., ინგლ. ენ.). – გვ. 317-352; ტაბულები (75 ტაბ.). – გვ. 353-422.

Труды в пяти томах. Т. I. Хозяйственный быт и материальная культура Грузинского народа / Ред.-сост. Т. Цагареишвили. – Тб.: Мецниереба, 1997. – 352 с.: портр., 75 с. табл.

Содержание: Цагареишвили Т. Предисловие. – С. 5-8. **Глава I. Грузинско-Кавказская земледельческая система:** Земледельческие системы и пахотные орудия Грузии. – С. 9-24; Подсечная система земледелия Зап. Грузии. – С. 25-33; Материалы террасового земледелия в Джавахети. – С. 34-42; Горное земледелие Кавказа. – С. 43-55; Проблемы агроэтнографии в Грузии. – С. 56-62. **Глава II. К истории земледельческих орудий Грузии и Кавказа:** Месхское пахотное

орудие «джилга». – С. 63-71; Ксанский горный плуг. – С. 72-88; Рачинское пахотное орудие. – С. 89-118; Овальная подошва рачинского пахотного орудия. – С. 119-126; Колхское жатвенное орудие «шнакви». С. 127-132; Мтиульский «киборджи». – С. 133-140; Плуг. – С. 141-145; Грузинское ярмо. – С. 146-150; Шумерская молотильная доска. – С. 151-154; Осетинское пахотное орудие «дзубури». – С. 155-162; Ингушское и Чеченское пахотные орудия. – С. 163-169. **Глава III. Типы поселения, жилища и хозяйственные орудия:** Тип поселения в Мтиулети. – С. 170-183; Крестьянский дом в Кваблиани (тип «дарбази»). – С. 184-196; «Сене» Хевсурского дома. – С. 197-207; Грузинская торня. – С. 208-217; Хевсурская «вариа». – С. 218-236. **Глава IV. К истории златокузнечества Грузии:** Грузинские и Кавказские украшения. – С. 237-243; Златокузнечество Грузии. – С. 244-280; Академик Г. С. Читая. – С. 281-288; Academician George Chitaya. – С. 289-297; Библиографические данные; Объяснение сокращений; Указатель этнических названий; Указатель имен; Указатель предметов; Указатель географических названий. – С.298-316; Для словаря; Сокращения указателя; Список таблиц (груз., рус., англ.). – С. 317-352; Таблицы (75 табл.). – С. 352-422.

1998

287. მიხეილ გეგეშიძე // კვალი ნათელი: [მიხეილ გეგეშიძის ხსოვნას]. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1998. – გვ. 130-133

Михаил Гегешидзе // Светлый путь: [Памяти Михаила Гегешидзе]. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1998. – С. 130-133.

2000

288. შრომები ხუთ ტომად. ტ. II. ქართველი ხალხის ეთნოგენეზი და კულტურულ-ისტორიული პრობლემები / ტექსტი გამოსაც. მოამზადა და ტომი შეადგინა, წინასიტყვ., შენიშვნები, ლექსიკონი, საძიებლები დაურთო თ.

ცაგარეიშვლმა. რედ. რ. მეტრეველი. შემდგ.-რედ. თ. ცაგარეიშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 2000. – 446 გვ.: სურ., ზ. წერეთლის 25 ფერადი ტაბ. (ქართული ეთნოგრაფიული მემკვიდრეობის დაცვის ფონდი).

შინაარსი: ცაგარეიშვილი თ. წინასიტყვაობა. – გვ. 5-8.

თავი I. ქართველი ხალხის ეთნოგენეზი: შესავალი საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – გვ. 9-30; თეორიები ქართველი ხალხის ეთნოგენეზის შესახებ. – 31-63; ივანე ჯავახიშვილი და საქართველოს ეთნოგრაფია. – გვ. 64-87; აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშია და ქართველი ხალხის წარმოშობის პრობლემა. – გვ. 88-99; საქართველოში კლასობრივი საზოგადოებისა და სახელმწიფოს წარმოშობის შესახებ. – გვ. 100-103; ეთნონიმიკური ხალხური გადმოცემები. – გვ. 104-111; ძველი აფხაზეთის მოსახლეობის ეთნიკური ჩამომავლობის შესახებ. – გვ. 112-122; ქართულ-აფხაზური ეთნოგრაფიული პარალელები. – გვ. 123-131. **თავი II. კულტურულ-ისტორიული პრობლემები:** ცნება «კულტურა». – გვ. 132-139; სვანური «საკურცხილ». – გვ. 140-153; საყოფაცხოვრებო რეალიები ვეფხისტყაოსანში. – გვ. 154-160; ხევსურული ორნამენტი. – გვ. 161-208; დაჩითული ჭრელები. – გვ. 209-214; სიცოცხლის ხის მოტივი ლაზურ ორნამენტში. – გვ. 215-230; ლიფანალის მხატვრობის შესახებ. – გვ. 231-234; თბილისის ყოფა ფეოდალურ ხანაში. – გვ. 235-245; საქართველოს ვაზის კულტურის ისტორიიდან (ძველი ლეგენდები). – გვ. 246-255; თოხის კულტურა დასავლეთ საქართველოში (კოლხეთში). – გვ. 256-268; მასალები ქართული ჩაცმულობის ისტორიისათვის. – 269-276; ხევსურული კოსტუმი. – გვ. 277-279; «სილა» და «ლალა». – გვ. 280-284; ხევსურული სტილი. – გვ. 285-287; ხევსურული მშვილდ-ისარი. – გვ. 288-298; ხევსურული საცერული. – გვ. 299-303; შატილის წარმოშობის შესახებ. – გვ. 304-307; პიტარეთისა და გუდარეხის საფლავის ქვები. – გვ. 308-322; ქვის კუბო ქვემო ალმედან. – გვ. 323-332; არქეოლოგიური გათხრა ზემო ავჭალაში. – გვ. 333-335; ჯვარის

მონასტრისათვის. – გვ. 336-338. თავი III. კავკასიურ-ბველადმოსავლური შტუდიები: აჭარული დათვა-ბოყვა. – გვ. 339-356; ქართული ჭვინტიანი ფეხსაცმელი. – გვ. 357-363; სამი ინსიგნია (წარჩინების ნიშანი ამიერკავკასიიდან). – გვ. 364-367; სუმერთა ცივილიზაცია. – გვ. 368-372; ხალდური წარწერა. – გვ. 373-376; ხეთური ბარელიეფი. – გვ. 377-380; ფარაონ ტუტანხამონის აკლდამა. – გვ. 381-385; მუმია და სარკოფაგი. – გვ. 386-388; Ethnogenesis and Culturul-Historical Problems of Georgian People (Summary). – გვ. 389-396; Этногенез и культурно-исторические проблемы Грузинского народа (Резюме). – გვ. 397-405; ბიბლიოგრაფიული ცნობა; ფოტო-საილუსტრაციო მასალის აღწერილობა; ფერადი ტაბულების აღწერილობა; შემოკლებათა ახსნა; მასალა ეთნოლოგიურ ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონისათვის; საგანთა საძიებელი; ეთნიკურ სახელთა საძიებელი; გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი; პირთა საძიებელი. – გვ. 406-440.

Труды в пяти томах. Т. II. Этногенез и культурно-исторические проблемы грузинского народа / Текст и изд. пригот., том сост., предисл., примеч., словарь и указатели сиабдился Т. Цагареишвили. Ред. Р. метრელი. Сост.-ред. Цагареишвили. – Тб.: Мецниереба, 2000. – 448 с.: портр., 25 табл. 3. Церетели. (Фонд защиты этнографич. населения Грузии).

Содержание: Цагареишвили Т. Предисловие. – С. 5-8. **Глава I. Этногенез Грузинского народа:** Предисловие к истории грузинской этнографии. – С. 9-30; Теории этногенеза грузинского народа. – С. 31-63; Ив. Джавахишвили и грузинская этнография. – С. 64-87; Акад. С. Джанашия и проблема происхождения грузинского народа. – С. 88-99; О происхождении классового общества и происхождении государства. – С. 100-103; Народные этнонимические предания. – С. 104-111; Об этническом происхождении населения древней Абхазии. – С. 112-122; Грузино-абхазские этнографические параллели. – С. 123-131. **Глава II. Культурно-исторические**

проблемы: Понятие «культура». – С. 132-139; Сванский «сакурцхил». – С. 140-153; Бытовые реалии в «Витязе в тигровой шкуре». – С. 154-160; Хевсурский орнамент. – С. 161-208; Штампованные ткани . – С. 209-214; Мотив « древа жизни» в лазском орнаменте. – С. 215-230; О лифанальской живописи. – С. 231-234; Быт Тбилиси в феодальной эпохе. – С. 235-245. – Из истирии виноградной лдзы (древние легенды). – С. 246-255; Мотыжня культура в Западной Грузии. – С. 256-268; Материалы для истории грузинского костюма. – С. 269-276; Хевсурский костюм. – С. 277-279; «Сила» и «лага». – С. 280-284; Хевсурский «стили» . – С. 285-287; Хевсурский лук и стрела. – С. 288-298; Хевсурский «сацерули». – С. 299-303; О происхождении селения Шатили. – С. 304-307; Надгробные камни из Питарети и Гударехи .- С. 308-322; Каменный гроб из Квемо-Алме. – С. 323-332; Земо-Авчалские археологические раскопки. –С.333-335; Джварский монастырь. – С.336-338. **Глава III. Кавказско-древне-восточные штудии:** Аджарский «датва-боква». – С. 339-356; Грузинская обувь с носком. – С. 357-363; Три закавказских инсигния (знак отличия). – С. 364-367; Цивилизация шумеров. – С. 368-372; Халдейская надпись. – С. 373-376; Хетский барельеф. – С. 377-380; Гробница фараона Тутанхамона. – С. 381-385; Мумия и саркофаг. – С. 386-388; Ethnogenesis and Cultural-Historical Problems of Georgian Peoples (Summary). – С. 389-396; Этногенез и культурно-исторические проблемы грузинского народа (Резюме). – С. 397-405; Библиографические сведения; Описание материала из фото-архива; Описание таблиц; Список сокращений; Материалы к словарю этнографических терминов; Предметный указатель; Указатель этнических терминов; Указатель географических имен; Указатель личных имен. – С. 406-440.

289. შრომები ხუთ ტომად. ტ. III. XX საუკუნის ქართული ეთნოგრაფია, საველე-ეთნოგრაფიული ძიებანი, მეთოდოლოგია / ტომი გამოსაც. მოამზადეს ზ. წერეთელმა და თ.

ცაგარეიშვილმა. რედ. რ. მეტრეველი. შემდგ. – რედ. თ. ცაგარეიშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 2001. – 642 გვ.: სურ., ზ. წერეთლის 27 ფერადი ტაბ. (ქართული ეთნოგრაფიული მემკვიდრეობის დაცვის ფონდი).

შინაარსი: ცაგარეიშვილი თ. წინასიტყვაობა. – გვ. 5-12.

თავი I. ეთნოლოგიის სათავეებთან: ზოგიერთი ქართული ეთნოგრაფიული თავისებურება (მათი გაქრობის გამო). – გვ. 13-20; ქართული ეთნოლოგია (1917-1926). – გვ. 21-23; რუსეთის ეთნოლოგია და ეთნოლოგიური მუშაობის პრაქტიკა სსრკ მუზეუმებში. – გვ. 33-43. **თავი II. ქართული ეთნოგრაფია საბჭოთა ხელისუფლების წლებში:** 1935 წლის საველე მუშაობის ანგარიში, კავკასიათმცოდნეობის ინსტიტუტის ეთნოგრაფიის სექციის მუშაობის შესახებ. – გვ. 44-46; საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ ეთნოგრაფიისა და ფოლკლორის საკითხების შესახებ მოწვეულ პლენუმზე მივლინების მოკლე ანგარიში. – გვ. 47-52; ქართული საბჭოთა ეთნოგრაფია. – გვ. 53-73; საველე ეთნოგრაფიული მუშაობის პრინციპები და მეთოდი. – გვ. 74-83; ქართული ეთნოგრაფიული ატლასი. – გვ. 84-94. **თავი III. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმი:** მუზეუმის ახალი შენობის დამთავრების გამო. – გვ. 95-97; ქართველი ხალხის ძველი და ახალი ყოფისა და კულტურის გამოფენა, 1955. – გვ. 98-110; საქართველოს ეთნოგრაფიული გამოფენა. – გვ. 111-117; საქართველოს მუზეუმის მეგზურის შედგენის ძირითადი პრინციპები. – გვ. 118-119; საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის მუშაობის გამომკვლევ კომისიის ორი წევრის ანგარიში. – გვ. 120-134; საქართველოს ებრაელთა ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის საანგარიშო-საჩვენებელი გამოფენა. – გვ. 135-138. **თავი IV. ეთნოგრაფიული მუზეუმი ღია ცის ქვეშ:** ღია ცის ქვეშ მუზეუმი თბილისში. – გვ. 139-144; კიდევ ერთხელ ღია ცის ქვეშ ეთნოგრაფიულ მუზეუმზე. – გვ. 145-149; ეთნოგრაფიული ცნობები სამუზეუმო კულტურის ელემენტებზე. – 150-156; ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის

მუზეუმი ღია ცის ქვეშ. – გვ. 157-164; ღია ცის ქვეშ მუზეუმის მოწყობის ძირითადი პრინციპები. – გვ. 165-175. **თავი V. სავლე ეთნოგრაფიული ძიებანი:** ეთნიკური სახის შენარჩუნებისათვის. – გვ. 176-180; 1924 წ. მესხეთის ექსკურსიის დღიური. – გვ. 181-210; მოკლე ანგარიში ეთნოლოგიური ექსკურსიის შესახებ მესხეთში. – გვ. 211-217; ადიგენის რაიონი ეთნოგრაფიულად. – გვ. 218-223; ზოგადი მოხსენება კახეთში მოგზაურობის შესახებ (სიძველეთა მდგომარეობა და არქეოლოგიური აღმოჩენები) – გვ. 224-242; ცნობა საინგილოს შესახებ. – გვ. 243-245; აღბულაღ-წალკის რაიონებში მოგზაურობის (დღიური). – გვ. 246-291; ეთნოგრაფიული მოგზაურობიდან აღბულაღის რაიონში. – გვ. 292-316; 1926 წ. აღბულაღ-წალკის მოგზაურობა (მოგონება). – გვ. 317-319; 1929 წ. ხევსურეთის ექსკურსიის დღიური. – გვ. 320-330; ქორედი სახლი ხევსურეთში. – გვ. 331-333; ლუდის დამზადების ხალხური წესები (მასალები). – გვ. 334-340; 1927-1929 წ.წ. ხევსურეთის ექსკურსიები (მოგონება). – გვ. 341-355; 1933 წ. აჭარისტანის ექსპედიცია (დღიური). – გვ. 356-369; 1936 წ. იმერეთის ექსპედიცია (ბაღდათის რაიონი). – გვ. 370-377; პალატ-სახლი სოფ. ხანიდან. – გვ. 378-381; 1938 წ. ლეჩხუმის ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მოკლე ანგარიში. – გვ. 382-390; 1938 წ. ქსნის ხეობის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია (მოკლე ანგარიში). – გვ. 391-399; 1939 წ. თიანეთის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია (მოკლე ანგარიში). – გვ. 400-409; 1939 წ. პატარა ლიახვისა და მეჯუდის ხეობებში ეთნოგრაფიული ექსპედიცია (მოკლე ანგარიში). – გვ. 410-417; 1947 წ. ქართლის კომპლექსური ეთნოგრაფიული ექსპედიცია (დღიური). – გვ. 418-151; 1948 წ. ქართლის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია (ანგარიში). – გვ. 452-477; 1958 წ. კოლხეთის კომპლექსური ეთნოგრაფიული ექსპედიცია. – გვ. 478-483; 1960 წ. კოლხეთის მესამე ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მოკლე ანგარიში. – გვ. 484-489; კოლხური ცხვარი. – გვ. 490-492; ძელქვა. – გვ. 493-494; ლაზური ორნამენტი. – გვ. 495-501; ლაზური სახლი. – გვ. 502-

521; ძველკოლხური კულტურის ზოგიერთი ძირითადი ნიშნის შესახებ – გვ. 522-534; 1962 წ. ფშავის ექსპედიცია (დღიური). – გვ. 535-543; 1963 წ. ფშავ-ხევსურეთის ექსპედიცია (დღიური). – გვ. 544-573; აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის ლიმიტოპული სოფლების დასახლების საკითხისათვის. – გვ. 574-588; 1965 წ. თუშეთის ექსპედიცია (დღიური). – გვ. 589-596; Georgian Ethnography of the 20th Century. Field Investigations. Methodology (Summary). – გვ. 597-601; Грузинская этнография XX века. Полевые изыскания. Методология (Резюме). – გვ. 602-606; ბიბლიოგრაფიული ცნობა; პირადი არქივიდან; ფოტოსაილუსტრაციო მასალა; ფერადი ტაბულების აღწერილობა; შემოკლებათა ახსნა; მასალა ეთნოგრაფიულ ტერინთა ლექსიკონისათვის; საგანთა საძიებელი; ეთნიკურ სახელთა საძიებელი; გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი; პირთა საძიებელი. – გვ. 607-633.

Труды в пяти томах. Т. III. Грузинская этнография XX века. Полевые изыскания. Методология / Том к изд. пригот. З. Церетели и Т. Цагарешвили. Ред. Р. Метревели. Ред-сост. Т. Цагареишвили. – Тб.: Мецниереба, 2001. – 642 с.: порт., 27 табл. З. Церетели. (Фонд защиты этнографич. населения Грузии).

Содержание: Цагареишвили Т. Предисловие. – С. 5-12; **Глава I. У Истоков этнологии:** Некоторые грузинские этнографические особенности (в связи с их исчезновением). – С. 3-20; Грузинская этнология (1917-1926 гг.). – С. 21-32; Российская этнология и практика этнографической работы в музеях СССР. – С. 33-43. **Глава II. Грузинская этнография в годы Советской власти:** Отчет полевой работе секции этнографии Института Кавказоведения. – С. 44-46; Краткий отчет о командировке на пленум по вопросам этнографии и фольклора в Институте этнографии АН СССР. – С. 47-52; Грузинская советская этнография (1930-1968 гг.). – С. 53-73; Принципы и методы полевой этнографической работы. – С. 74-83; Грузинский этнографический атлас. – С. 84-94. **Глава III.**

Государственный музей Грузии: В связи с завершением нового здания музея. – С. 95-97; Выставка старого и нового быта и культуры грузинского народа. – С. 98-110; Этнографическая выставка Грузии. – С. 111-117; Основные принципы составления путеводителя по выставкам музеев Грузии. – С. 118-119; Отчет двух членов Государственного музея Грузии. – С. 120-134; Отчетно-показательная выставка Историко-этнографического музея грузинских евреев. – С. 135-138. **Глава IV. Этнографический музей под открытым небом:** Музей под открытым небом в Тбилиси. – С. 139-144; Еще раз об этнографическом музее под открытым небом. – С. 145-149; Этнографические сведения о музейных культурных элементах. – С. 150-156; Музей под открытым небом грузинской народной архитектуры и быта. – С. 157-164; Основные принципы устройства музея под открытым небом. – С. 165-175. **Глава V. Полевые этнографические изыскания:** Чтоб сохранить этническое лицо. – С. 176-180; Дневник Месхетской экскурсии 1924 г. – С. 181-210; Краткий отчет о Месхетской этнологической экскурсии. – С. 211-217; Адигенский район – этнографически. – С. 218-223; Общий доклад о путешествии по Кахети (состояние древностей и археологические открытия). – С. 224-242; Справка о Саингило. – С. 243-245; Дневник путешествия в Агбулаг-Цалкский районы. – С. 246-291; Из этнографического путешествия в Агбулагский район. – С. 292-316; Путешествия в Агбулаг-Цалкский районы 1926 г. – С. 317-319; Дневник Хевсуретской экскурсии 1929 г. – С. 320-330; Дом «кореди» в Хевсурети (отчет). – С. 331-333; Народные способы изготовления пива (материалы). – С. 334-340; Хевсуретские экскурсии 1927-1929 гг. (воспоминания). – С. 341-355; Дневник Аджарской экспедиции 1933 г. – С. 356-369; Имеретинская экспедиция 1936 г. – С. 370-377; «Палат-сахли» из села Хани. – С. 378-381; Краткий отчет о Лечхумской экспедиции 1938 г. – С. 382-390; Краткий отчет об этнографической экспедиции в Ксанское ущелье 1938 г.

– С. 391-399; Краткий отчет о Тианетской этнографической экспедиции 1939 г. – С. 400-409; Краткий отчет о работе этнографической экспедиций в ущельях Малой Лиахви и Меджуди в 1939. – С. 410-417; Дневник Карталинской комплексной этнографической экспедиции 1947 г. – С. 418-451; Отчет Карталинской этнографической экспедиции 1948 г. – С. 454-477; Колхетская комплексная этнографическая экспедиция 1958 г. – С. 478-483; Краткий отчет о третьей Колхетской этнографической экспедиции 1960 г. – С. 484-489; Колхская овца. – С. 490-492; «Дзелква». – С. 493-494; Лазский орнамент. – С. 495-501; Лазский дом. – С. 502-521; О некоторых основных чертах древнеколхской культуры. – С. 522-534; Дневник Пшавской экспедиции 1962 г. – С. 535-543; Дневник Пшавско-Хевсуретской экспедиции 1963 г. – С. 544-573; К вопросу о лимитрофном сельском поселении горной части Восточной Грузии. – С. 574-588; Дневник Тушетской экспедиции 1965 г. – С. 589-596; Georgian Ethnography of the 20th Century. Field Investigations. Methodology (Summary). – გვ. 597-601; Грузинская этнография XX века. Полевые изыскания. Методология (Резюме). – С. 602-606; Библиографические сведения; Частный архив; Фото-иллюстративный материал; Описание таблиц; Список сокращений; Материалы к словарю этнографических терминов; Предметный указатель; Указатель этнических терминов; Указатель географических имен; Указатель личных имен. – С. 607-633.

2001

290. შრომები ხუთ ტომად. ტ. IV. საუნივერსიტეტო ლექციების კურსი ეთნოგრაფიაში. «სვეტები» / ტომი გამოსაც. მოამზადეს ზ. წერეთელმა და თ. ცაგარეიშვილმა. რედ. რ. მეტრეველი. შემდ.-რედ. თ. ცაგარეიშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 2001. – 307 გვ.: სურ., ზ. წერეთლის 28 ფერადი ტაბ. (ქართული ეთნოგრაფიული მემკვიდრეობის დაცვის ფონდი).

შინაარსი: ცაგარეიშვილი თ. წინასიტყვაობა. – გვ. 5-10.
თავი I. ზოგადი ეთნოგრაფიის კურსი (შესავალი). – გვ. 11-63.
თავი II. სალექციო კურსი საქართველოს ეთნოგრაფიაში:
ქართული ეთნოგრაფიის ისტორია. საგანი და მეთოდი. – გვ. 64-78; საველე ეთნოგრაფიული მუშაობის მეთოდი. – გვ. 78-85; ზოგადი ცნობები საქართველოს გეოგრაფიული და ბუნებრივ-სამეურნეო ზონების შესახებ. – გვ. 86-95; ქართული ხალხური სამიწათმოქმედო კულტურა. – გვ. 96-136; მევენახეობა – მეღვინეობა. – გვ. 137-150. კვება და საკვები. – გვ. 151-156; ქართული ტრანსპორტი. – გვ. 157-164; დასახლება და საცხოვრებელი ნაგებობანი. – გვ. 165-176; ჩაცმულობა. – გვ. 177-195; ხელოსნობა და შინამრეწველობა. – გვ. 196-212; ქართველი ხალხის სულიერი კულტურის ზოგიერთი საკითხი: მიცვალებულის კულტი. – გვ. 213-224; ქართული მითოლოგია. – გვ. 225-231; ხალხური სპორტი. – გვ. 232-235. **თავი III. ეთნოგრაფიული ცნობები საქართველოს ზოგიერთი კუთხის მოსახლეობის შესახებ.** – გვ. 236-272. **დამატება. პასუხები შეკითხვებზე:** ვინ უნდა იყოს ეთნოგრაფი; როგორ იანგარიშება თაობა; დრო და კალენდარი; ჩვენი საუნჯე; არგონავტების ნაკვალევზე. – გვ. 273-279; University Courses of Lectures on Ethnography «Svetebi» (Summary). – გვ. 280-282; Университетские лекционные курсы по этнографии. «Светеби» (Резюме). – გვ. 283-286; ფერადი ტაბულების აღწერილობა; დამატებითი ლიტერატურა; მასალა ეთნოგრაფიულ ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონისათვის; საგანთა საძიებელი. – გვ. 287-304.

Труды в пяти томах. Т. IV. Университетские лекционные курсы по этнографии. «Светеби» / Том к изд. пригот. З. Церетели и Т. Цагарешвили. Ред. Р. Метревели. Ред.-сост. Т. Цагареишвили. – Тб.: Мецниереба, 2001. – 307 с.: рис., порт., 28 табл. З. Церетели. (Фонд защиты этнографич. населения Грузии).

Содержание: Цагареишвили Т. Предисловие. – С. 5-10. Глава I. Курс общей этнографии (введение). – С. 11-63. Глава II. Курс лекций по этнографии Грузии : История грузинской

ეთნოგრაფიი. – С.64-78; Принципы и методы полевой этнографической работы. – С. 78-85; Природно-хозяйственные зоны Грузии. – С.86-95; Земледельческая культура. – С. 96-136; Виноградарство и виноделие. – С.137-150; Пища и питание. – С. 151-156; Народный транспорт. – С. 157-164; Поселение и жилище. – С. 165-176; Одежда. – С. 177-195; Ремесло и кустарное производство.- С. 196-212; Некоторые вопросы духовной культуры грузинского народа. – С. 213-235. **Глава III. Этнографические сведения о населении некоторых регионов Грузии.** – С. 236-272. **Приложение. Ответы на вопросы:** Кто должен быть этнографом Как считаются поколения; Время и календар; Наша сокровище (о грузинском языке); Об аргонавтах. – С.273-279; University Courses of Lectures on Ethnography. «Svetebi» (Summary). – С. 280-282; Университетские лекционные курсы по этнографии. «Светеби» (Резюме). – С. 283-286; Описание таблиц; фото-иллюстративный материал; Дополнительная литература; Материалы к словарю этнографических терминов; Предметный указатель. – С. 287-304.

291. შრომები ხუთ ტომად. ტ. V. ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ნარკვევები, წერილები, რეცენზიები / ტომი გამოსაცემად მოამზადეს ზ. წერეთელმა და თ. ცაგარეიშვილმა. რედ. რ. მეტრეველი. შემდგ.-რედ. თ. ცაგარეიშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 2001. – 542 გვ.: სურ. ზ. წერეთლის 60 ფერადი ტაბ. (ქართული ეთნოგრაფიული მემკვიდრეობის დაცვის ფონდი).

შინაარსი: ცაგარეიშვილი თ. წინასიტყვაობა. – გვ. 5-11. **თავი I. ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ნარკვევები:** ნიკო ხიზანიშვილის ეთნოგრაფიული მემკვიდრეობა. – გვ. 12-18; დიმიტრი არაყიშვილის ცხოვრება და სამეცნიერო მოღვაწეობა. – გვ. 19-29; პროფესორი, დოქტორ რობერტ ბლაიხშტაინერი და კავკასიის ეთნოგრაფია. – გვ. 30-35; ვახუშტი ბაგრატიონი – ეთნოგრაფი. – გვ. 36-42; ნიკო მარი და საქართველოს ეთნოგრაფია. – გვ. 43-54; პროფესორი, დოქტორი კაზიმირ მოშინსკი. – გვ. 55-59; ქართული ეთნოგრაფია ვალშია ლადო

აღნაშვილის წინაშე. – გვ. 60-61; დავით კლდიაშვილი მწერალი-ეთნოგრაფი. – გვ. 62-63; ექვთიმე თაყაიშვილი და ქართული ეთნოგრაფია. – გვ. 64-72; იოსებ გრიშაშვილი პოეტი-ეთნოგრაფი. – გვ. 73-74; აკაკი შანიძე – ქართული მეცნიერების ნესტორი. – გვ. 75-80; თედი სახოკიას ღვაწლი ქართულ ეთნოგრაფიაში. – გვ. 81-96; შალვა ამირანაშვილი – მეცნიერი, მოღვაწე. – გვ. 97-99; В. Д. Дондуа – научная деятельность. – გვ. 100-104; მარიამ ლორთქიფანიძის სამეცნიერო მოღვაწეობა. – გვ. 105-108. **თავი II. წერილები:** О надземных склепах в Хевсуретии. – გვ. 109-123; Тбилисские ювелирные мастерские. – გვ. 124-130; К вопросу о происхождении абхазских пахотных орудий. – გვ. 131-140; Абхазы. Этнографическая справка. – გვ. 141-150; Культурные достижения грузинского народа. – გვ. 151-156; Мачахела. – გვ. 157-161; Древнейшие жатвенные орудия и их роль в развитии земледелия. – გვ. 162-168; Концепция В. В. Бардавелидзе о Липанальском искусстве. გვ. – 169-173; ქართველი ხალხის მატერიალური კულტურის ისტორიიდან. საცხოვრებელი ნაგებობანი. – გვ. 174-187; **თავი III. რეცენზიები, კრიტიკა და მიმოხილვა:** Max Tilke, Orientalische Kostüme in Schnitt und Farbe, Verlag Ernst Wasmuth A.-G., Berlin, 1923. – გვ. 188-190; ძ. წერეთელი – ხეთის ქვეყანა, მისი ხალხები, ენები, ისტორია და კულტურა. კონსტანტინეპოლი, გამოცემა კონსტანტინეპოლის ქ. კ. სავანისა, 1924, 112 გვ. – გვ. 191-196; O. G. Von Wesendonk, Über Georgisches Heidentum, Leipzig, verlag der „Asia Major“, 1924, გვ. 102. – გვ. 197-200; Caucasia, Zeitschrift für die Erforschung der Sprachen und Kulturen des Kaukasus, Editor A. Dirr. Fascisi. 1. Verlag der „Asia Major“, Leipzig, 1924. – გვ. 201-203; Сборник материалов для описания местностей и племён Кавказа, Выпуск 47-ой. Махачкала, 1926. – გვ. 204-206; Hans Pohlig (Universitätsprofessor in Bonn), Völkerkunde und Paleoethnologie, 1923. – გვ. 207-210; Благовещенский М. Н. и Мешковский И. В. Советская Верхняя Сванетия, М., 1935. – გვ. 211-213; Professor J. L. Myres, A modern „kernos“ vessel from Tiflis,

Man, February, 1937, London, 30. – გვ. 214-216; Prof. J. L. Myres, A figurine vase from Tiflis, Man, London, 1937. – გვ. 217-220; Alexandre H. Krappe, Promethee, Revue de l'histoire des religions, t. XIX, N2-3, Paris, 1939. – გვ. 221-227; მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის, ტ. III, თბ., 1940. – გვ. 228-238; Dr. Arif Müfid Mansel, Trakya-kirklareli, Kubbeli, mezarlari ve sahte kubbe ve Kemer problemi: Türk tarih Kurumu vavinlarindan, VI, seri-N2, Ankara, 1943. – გვ. 239-243; შენიშვნები პროფესორ R. Bleichsteiner-ის წიგნზე Georgien gertern und heufe. Eine Fahrt hinter den Kaukayus. Wien, 1950. – გვ. 244-245; ი. ციციშვილი. [შესავალი წერილი] მასალები ქართული ჩაცმულობის ისტორიისათვის, თბ., 1954. – გვ. 246-255; ს. კაკაბაძე. ქართველი ხალხის ისტორია. ტ. I. თბ., 1953. (ხელმანქანაზე ნაბეჭდი). – გვ. 256-262; ეთნოგრაფია. უნგრეთის ეთნოგრაფიული საზოგადოების ორგანო. ტ. LXIX, 4 ნაკვ., ბუდაპეშტი, 1959. – გვ. 263-265; Подъячих П. Г. Население СССР. М., 1961. – გვ. 266-270; Völkernunde für jedermann. Yrundkonzeption: W. Viedke, Ewa Yips, W. Stegner, D. Treide. გოთა-ლაიპციგი, 1967. – გვ. 271-277; კონსტანტინე გამსახურდია. რვატომეულის გამოცემასთან დაკავშირებით. – გვ. 278-279; გიორგი გიორგობიანი. წარმართული კალენდარი და ასტრალური რწმენა-წარმოდგენები ძველ საქართველოში. თბ., 1973. – გვ. 280-283; ნიკო კეცხოველი. მომავლისკენაც გავიხედოთ. თბ., 1974. – გვ. 284-285; Население СССР. Справочник. М., 1974 г. – გვ. 286-287; Инал-ипа Ш. Д. Вопросы этнокультурной истории абхазов. Сухуми, 1976. – გვ. 288-292; Хазарадзе Н., Новые изыскания по проблемам древней истории Грузии (мосхи). Тб., 1985. – გვ. 293-295. **სადისერტაციო ნაშრომების რეცენზიები:** ლ. ბოჭორიშვილი, «კახურ კერემიკა». თბ., 1944. – გვ. 296-301; ნ. ჩუბინაშვილი. «Грузинская средневековая резьба по дереву (X-XI в.в.)». თბ., 1958. – გვ. 302-305; ანდრია აფაქიძე. მცხეთა-ქართლის სამეფოს დედაქალაქი არქეოლოგიურ აღმოჩენათა მიხედვით. 1959. – გვ. 306-314; Шмерлинг Р. О., Малые формы в архитектур средневековой

Грузии, 1962. – გვ. 315-318; იური სიხარულიძე. აჭარა ისტორიულ-გეოგრაფიულად (ტოპონიმისკა). ბათუმი 1960 წ. – გვ. 319-324; ი. უზნაძე. XI საუკუნის დეკორატიული ძეგლი ს. ლაშქვანი. თბ., 1954. – გვ. 325-330; მ. ურუშაძე. პირველი ქართული გრავიორი გრიგოლ ტატიშვილი. თბილისი, 1958. – გვ. 331-334; Голубкина Т. И. Материалы к истории албанских племен Кавказа по данным кувшинных погребени, Азербайджан (2-ой в. до н. э.). Баку, 1961. – გვ. 335-340; ა. ბოხრაძე. მევენახეობა-მეღვინეობა ძველ საქართველოში არქეოლოგიური მასალების მიხედვით (უძველესი დროიდან ახ. წ. XII-XIII საუკუნეებამდე). თბ., 1963. – გვ. 341-345; დ. ხახუტაიშვილი. «უფლისციხე და იბერიის ქალაქების ისტორიის საკითხები». ისტორიულ-არქეოლოგიური გამოკვლევა. უფლისციხე, 1, თბილისი, 1966. – გვ. 346-352; ნ. კახიძე. აჭარის მთიანი ხეობის ძველი და ახალი სამეურნეო ყოფა და კულტურა (მაჭახლის ხეობა). თბილისი, 1967. – გვ. 353-356; ი. უთურაშვილი. კაპიტალისტურ ურთიერთობათა განვითარება აღმოსავლეთ საქართველოს სოფელში (1864-1914). თბ., 1967. – გვ. 357-364; ჯ. რუხაძე. «ხალხური აგრიკულტურა საქართველოში». თბ., 1983. – გვ. 365-368. **მოგონებები:** Джавахишвили И.; ს. ჯანაშია; ვ. ბარდაველიძე; მ. გეგეშიძე; რ. ხარაძე; ვ. ჯიქია; ძ. ლოლუა. – გვ. 369-388. **პერსონალია:** დავით ყიფშიძის და სილიბისტრო ლომიას ხსოვნას; სერგი გორგაძე; კონდრატე თათარაშვილი; ნიკო ბერძენშვილი; ვარლამ დონდუა; შალვა ნუცუვიძე; შოთა მესხია; გიორგი ჩუბინაშვილი; ლადო გუდიაშვილი; არნოლდ ჩიქობავა. – გვ. 389-408. **Varia:** Сокровищница грузинской культуры. – გვ. 409-412; Грузинская этнография вчера, сегодня и завтра. – გვ. 412-416; Проникая вглубь веков. – გვ. 417-418; Колыбель русской науки. – გვ. 419-420; საქართველო თვალის ერთი გადავლევით (მუზეუმი ღია ცის ქვეშ). – გვ. 421-422; ბოლოსიტყვა – გამოსათხოვარი. – გვ. 423-427; ბიბლიოგრაფიული ცნობა გ. ჩიტაიას «შრომები» I–II–III–IV–V ტომებში გამოქვეყნებული ნაშრომების შესახებ. (ქართ., რუს.,

ინგლ.). – გვ. 428-470; გ. ჩიტაიას «შრომები»ს ხუთტომეულში (ტ. II–III–IV–V) გამოქვეყნებული მხატვარ ზურაბ წერეთლის ფერადი ტაბულების აღწერილობა. (ქართ., რუს., ინგლ.). – გვ. 471-484; Historical-Ethnographical Studies, Papers, Critical Essays. (Summary). – გვ. 485-489; Историко-этнографические очерки, статьи, рецензии. (Резюме). – გვ. 490-494; ცაგარეიშვილი თ. შემგდენელი რედაქტორისაგან. – გვ. 495-497; შემოკლებათა ახსნა; მასალა ეთნოგრაფიულ ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონისათვის; საგანთა საძიებელი; ეთნიკურ სახელთა საძიებელი; გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი; პირთა საძიებელი. – გვ. 498-529.

Труды в пяти томах. Т. V. Историко-этнографические очерки, статьи, рецензии / Том к изд. пригот. З. Церетели и Т. Цагарешвили. Ред. Р. Метревели. Ред-сост. Т. Цагареишвили. – Тб.: Мецниереба, 2001. – 542 с.: рис., порт., 60 табл. З. Церетели. (Фонд защиты этнографич. населения Грузии).

Содержание: Цагареишвили Т. Предисловие. – С. 5-11.

Глава I. Историко-этнографические очерки: Этнографическое наследие Нико Хизанишвили. – С. 12-19; Жизнь и деятельность Димитри Аракишвили. – С. 20-29; Доктор профессор Роберт Блайхштайнер и этнография Кавказа. – С. 30-35; Вахушти Багратиони-этнограф. – С. 36-42; Нико Марр и этнография Грузии. – С. 43-54; Доктир профессор Казимир Мошинский. – С. 55.-59; Грузинская этнография в долгу перед Ладო Агниашвили. – С. 60-61; Давид Клдиашвили – писатель-этнограф. – С. 62-63; Эквтиме Такаишили и грузинская этнография. – С. 64-72; Иосиф Гришашвили – поэт-этнограф. – С. 73-74; Акаки Шанидзе – Нестор грузинской науки. – С. 75- 80; Заслуга Тедо Сахокия в грузинской этнографии. – С. 81-96; Шалва Амиранашвили – ученый, деятель. – С. 97-99; Н. В. Дондуа – научная деятельность. – С. 100-104; Мариам Лоркипанидзе – научная деятельность. – С. 105-108. **Глава II. Статьи:** О недземных склепах в Хевсурети. – С. 109-123;

Тбилисские ювелирные мастерские. – С. 124-130; К вопросу о происхождении абхазских пахотных орудий. – С. 131-140; Абхазы. Этнографическая справка. – С. 141-150; Культурные достижения грузинского народа. – С. 151-156; Мачахела. – С. 157-161; Древнейшие жатвенные орудия и их роль в развитии земледелия. – С. 162-168; Концепция В. В. Бардавелидзе о Липанальском искусстве. – С. 169-173; Из материальной культуры грузинского народа. – С. 174-187. **Глава III. Рецензии. Критика и обозрение:** Max Tilke, *Orientalische Kostüme in Schnitt und Farbe*, Verlag Ernst Wasmuth A.-G., Berlin, 1923.-С.188-190; Церетели М. Страна хеттов, её народы, языки, история и культура. Константинополь, 1924. – С. 191-195; O. G. Von Wesendonk, *Über Georgisches Heidentum*, Leipzig, verlag der „Asia Major”, 1924, С. 102. – С. 197-200; *Caucasia*, Zeitschrift für die Erforschung der Sprachen und Kulturen des Kaukasus, Editor A. Dirr. Fascisi. 1. Verlag der „Asia Major”, Leipzig, 1924. – С.201-203; Сборник материалов для описания местностей и племён Кавказа, Выпуск 47-ой. Махачкала, 1926. – С. 204-206; Hans Pohlig (Universitätsprofessor in Bonn), *Völkerkunde und Paleoethnologie*, 1923. – С. 207-210; Благовещенский М. Н. и Мешковский И. В., Советская Верхняя Сванетия. М., 1935. – С. 211-213; Professor J. L. L Myres, A modern „kernos” vessel from Tiflis, Man, February, 1937, London, 30. – С. 214-216; Prof. J. L. Myres, A figurine vase from Tiflis, Man, London, 1937. – С. 217-220; Alexandre H. Krappe, *Promethee, Revue de l’histoire des religions*, t. XIX, N2-3, Paris, 1939. – С. 221-227; Предисловие, материалы для этнографии Грузии т.3, 1940.- С.228-238; Dr. Arif Müfid Mansel. *Trakya-kirkclareli, Kubbeli, mezarlari ve sahte kubbe ve Kemer problemi: Türk tarih Kurumu vavinlarindan*, VI, seri-N2, Ankara, 1943. – С. 239-243; Заметки на книгу R. Bleichsteiner, *Georgien gertern und heufe. Eine Fahrt hinter den Kaukasus*. Wien, 1950. – С. 244-245; Цицишвили И. Введение, Тб., 1954. – С. 246-255; Какабадзе С. История Грузинского народа. Т. 1. Тб., 1953. – С. 256-262;

Рецнзия. Этнография, Орган Венгерского этнографического общества. Т. LXIX, вып. 4, Будапешт, 1959, Изд-во АН Венгрии, Сообщения Отделения общественных наук АН ГССР, 1960, №3. – С. 263-265; Подъячих П. Г. Население СССР. М., 1961. – С. 266-270; Рецнзия. Völkernunde für jedermann. Yrundkonzeption: W. Viedke, Ewa Yips, W. Stegner, D. Treide. Гота-Лейпциг, 1967. – С. 271-277; Гамсахурдия К. Об издании восьмитомника. – С. 278-279; Гиоргобиани Г. Дохристианский календарь. МЭГ, Тб., 1973. – С. 280-283; Кецховели Н. Взглянем в будущее. Тб., 1974. – С. 284-285; Рецензия на книгу, Насления СССР. Справочник. М., 1974. – С. 286-287; Инал-ипа Ш. Д., Вопросы этнокультурной истории абхазов, Сухуми, 1976. – С. 288-292; Хазарадзе Н., Новые изыскания по проблемам древней истории Грузии (мосхи), Тб., 1985. – С. 293-295. **Рецензии диссертационных работ:** Бочоришвили Л. Кахтинская керамика. Тб., 1944. – С. 296-301; Чубинашвили Г. Грузинская средневековая резьба по деореву (X-XI). Тб., 1958. – С. 302-305; Апакидзе А. Мцхта – столица Картли, по археологическим данным. Тб., 1959. – С. 306-314; Шмерлинг Р. О., Малые формы в архитектур средновековой Грузии, 1962. – С. 315-318; Сихарулидзе Ю. Аджария по историко-географическим данным. Батуми, 1960. – С. 319-324; Узнадзе И. Декоративный памятник XI века из селения Лаше. Тб., 1954. – С. 325-330; Урушадзе М. Первый грузинский гравёр Григол Татишвили. Тб., 1958. – С. 331-334; Голубкина Т. И., Материалы к истории албанских племен Кавказа по данным кувшинных погребени, Азербайджан (2-ой в. до н. э.), Баку, 1961. – С. 335-340; Бохоладзе А. Виноградарство-виноделие в Грузии по археологическим данным. Тб., 1963. – С. 341-345; Хахутаишвили Д. Вопросы истории г. Уплисцихе и иберийских городов. Тб., 1966. – С. 346-352; Кахидзе Н. Старый и новый быт и культура в нагорной Аджарии. Тб., 1967. – С. 353-358; Утурушвили И. Развити капиталистических отношений в селении Восточной Грузии. Тб., 1967. – С. 359-364; Рухадзе Дж. Народная агрикультура в

Грузии. Тб., 1983. – С. 365-368. **Воспоминания:** Джавахишвили И.; Джанашия С.; Бардавелидзе В.; Гегешидзе М.; Харадзе Р.; Джикия В.; Лолуа Дз. – С.369-386. **Personalia:** Памяти Кипшидзе Д. и Ломия С., Горгадзе С., Татарашвили К., Бердзенишвили Н., Дондуа В., Нуцубидзе Ш., Месхия Ш., Чубинашвили Г., Гудиашвили Л., Чикобава А. – С. 387-408. **Varia:** Сокровищница грузинской культуры. – С. 409-411; Грузинская этнография вчера, сегодня и завтра. – С. 412-416; Проникая вглубь веков. – С. 417-418; Колыбель русской науки. – С. 419-420; Взгляд на Грузию с птичьего полета. – С. 421-422; Прощальное слово. – С. 423-427; Библиография печатных работ Г. С. Читая. (груз., рус., англ.). – С. 428-470; Перечень цветных иллюстраций З. К. Церетели. (груз., рус., англ.). – С. 471-484; Historical-Ethnographical Studies, Papers, Critical Essays. (Summary). – С. 485-489; Историко-этнографические очерки, статьи, рецензии. (Резюме). – С. 490-494; Цагарейшвили Т. От редактора-составителя. – С. 495-497; Объяснения сокращений; для словаря; предметный указатель; указатель этнических названий; указатель географических названий; указатель имен. – С. 498-529.

2008

292. ხევსურული «ჯვარის» და ორნამენტის შესახებ // მითი და ტრადიცია: იბერიის ცივილიზაცია. წგ. III, კავკასია «სოლარულ წრეში». – თბ., 2008. – გვ. 49-55.

თანავტ. ვ. ბარდაველიძე.

О хевсурском «кресте» и орнаменте // Миф и традиция: Цивилизация Иберии. Кн. III, Кавказ «в соляном круге». – Тб., 2008. – С. 49-55.

Соавт. В. Бардавелидзе.

გიორგი ჩიტაიას რედაქციით გამოცემული შრომები

WORKS EDITED BY GIORGI CHITAIA

ТРУДЫ, ИЗДАННЫЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ Г. ЧИТАЯ

1940

293. მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის: 1940 წ. ნაკვ. III. –1960 წ. ნაკვ. XI; 1968 წ. ნაკვ. XIV–1970 წ. ნაკვ. XV; 1975 წ. ნაკვ. XVIII–1979 წ. ნაკვ. XX.

Материалы по этнографии Грузии: 1940 г. Вып. III. – 1960 г. Вып. XI; 1968 г. Вып. XIV–1970 г. Вып. XV; 1975 г. Вып. XVIII – 1979 г. Вып. XX.

294. ხიზანიშვილი ნ. (ურბნელი) ეთნოგრაფიული ნაწერები. – თბ.: სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1940. – 199 გვ. (მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. ნაკვ. II).

Хизанишвили Н. (Урбнели). Этнографические Записки. – Тб.: Изд-во Груз. филиала АН СССР, 1940. – 199 с. (Материалы по этнографии Грузии. Вып. II).

1941

295. ბარდაველიძე ვ. ქართველთა უძველესი სარწმუნოების ისტორიიდან: (ღვთაება-ბარბარ-ბაბარ). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. – 148 გვ.

Бардавелидзе В. Из истории древнейших верований грузин: (Божество-барбар-бабар). – Тб.: Изд-во. АН ГССР, 1941. – 148 с.

296. აკად. ნ. მარის სახ. ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მოამბე, ტ. XI. – თბ.: საქ. სსრ აკად გამ-ბა, 1941. – 182 გვ.

Известия Института языка, истории и материальной культуры им. акад. Н. Я. Марра, т. XI. – Тб.: изд-во АН ГССР, 1941. – 182 с.

297. შრომის ორგანიზაციის ფორმები საქართველოს სახალხო მეურნეობაში. I. რობაქიძე ა. კოლექტიური ნადირობის გადმონაშთები რაჭაში. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1941. – 203 გვ.

Формы организации труда в народном хозяйстве древней Грузии: I. Робакидзе А. Пережитки коллективной охоты у рачинцев. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1941. – 203 с.

1944

298. თბილისის სახალმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო შრომების კრებული. II. – თბ., 1944. – 116 გვ.

Сборник научных трудов студентов Тбилисского гос. Университета. II. – Тб., 1944. – 116 с.

1949

299. ბოჭორიშვილი ლ. ქართული კერამიკა: I. კახური. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1949. – 257 გვ.

Бочоришвили Л. Грузинская керамика: I. Кахетинская. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1949. – 257 с.

1950

300. ბედუკაძე ს. საცხოვრებელი ნაგებობანი ქართული ხალხური პოეზიის ნაბეჭდი მასალების მიხედვით. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1950. – 54 გვ.

Бедукадзе С. Жилищные постройки по материалам грузинской народной поэзии. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1950. – 54 с.

301. სახოკია თ. მოგზაურობანი. – თბ.: სახელგამი, 1950. – 324 გვ.

Сахокия Т. Путешествия. – Тб.: Госиздат ГССР, 1950. – 324

с.

302. ჯავახიშვილი ივ. ქართველი ერის ისტორიის შესავალი. წგ. I. საქართველოს, კავკასიისა და მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიულ-ეთნოლოგიური პრობლემები. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1950. – 333 გვ.

Джавахишвили Ив. Введение в историю грузинского народа: Кн. I. Историко-этнографическое проблемы Грузии, Кавказа и ближнего Востока. – Тб.: АН ГССР, 1950. – 333 с.

303. Бюллетень Сессии Института им. И. А. Джавахишвили Академии наук Грузинской ССР, посвященной вопросам этнографии Кавказа (15-21 ноября 1949 г.). – Тб., 1950. – 7 с. (АН ГССР Инт. истории им. И. А. Джавахпшвили).

1952

304. რობაქიძე ალ. ცხენბურთი: ქართული ნაციონალრი სპორტის ერთ-ერთი სახეობა. – თბ.: სახელგამი, 1952. – 57 გვ.

Робакидзе А. “Цхенбурти” (Конное поло): Грузинский национальный вид спорта. – Тб.: Госиздат ГССР, 1952. – 57 с.

305. Вопросы этнографии Кавказа: Доклады на сессии Института истории им. И. А. Джавахишвили (15-21 ноября 1949 г.). – Тб., 1952. – 353 с.

306. Меликишвили Г. А. О происхождении грузинского народа: Стенограмма публ. лекции, прочит. в Тбилиси. – Тб., 1952. – 52 с.

1953

307. ბარდაველიძე ვ. ქართული (სვანური) საწესო გრაფიკული ხელოვნების ნიმუშები. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1953. – 184 გვ.

Образцы грузинского (сванского) обрядового графического искусства. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1953. – 184 с.

308. მელიქიშვილი გ. ქართველი ხალხის წარმოშობის საკითხისათვის: თბილისში წაკითხული ლექცია. – თბ., 1953. – 44 გვ.

Меликишвили Г. К вопросу происхождения грузинского народа: Лекции прочит. в Тбилиси. – Тб., 1953. – 44 с.

309. რეზიაშვილი ნ. მჭედლობა რაჭაში. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1953. – 192 გვ.

Рехвиашвили Н. Кузнечное дело в Раче. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1953. – 192 с.

310. რჩელიშვილი მ. დ. კ ისტორიის ოვცეოდსტვა გრუზიის. – თბ.: გოსიზდატ გსსრ, 1963. – 218 ს.

Соркдактор С. Н. Боголюбский.

1954

311. ოჩიაური თ. ქართველთა ძველი სარწმუნოების გადმონაშთები და მათი რეაქციული არსი: თბილისში წაკითხული ლექციის სტენოგრამა. – თბ., 1954. – 26 გვ.

Очиаური Т. Пережитки старых грузинских религиозных верований и их реакционная сущность: Стенограмма лекции, прочит. в Тбилиси. – Тб., 1954. – 26 с.

312. სახოკია თ. ქართული ხატოვანი სიტყვათ-თქმანი. ტ. II. მ-ფ. – თბ.: სახელგამი, 1954. – 210 გვ.

Сахокия Т. Грузинские образные выражения. т. II. М-Ф. – Тб.: Госиздат ГССР, 1954. – 210 с.

313. ციციშვილი ი. მასალები ქართული ჩაცმულობის ისტორიისათვის. – თბ.: ხელოვნება, 1954. – 164 გვ.

Цицишвили И. Материалы к истории грузинской одежды. – Тб.: Хеловнеба, 1954. – 164 с.

1955

314. რობაქიძე ალ. ქართული ხალხური სპორტის შესახებ. – თბ., 1955. – 40 გვ.

Робакидзе Ал. О грузинском народном спорте. – Тб., 1955. – 40 с.

315. სახოკია თ. ქართული ხატოვანი სიტყვა-თქმანი. ტ. III. ქ-ჯ. – თბ.: სახელგამი, 1955. – 242 გვ.

Сахокия Т. Грузинские Образные выражения. Т. III. – Тб.: Госиздат ГССР, 1955. – 242 с.

1956

316. გეგეშიძე მ. ქართული ხალხური ტრანსპორტი. I. სახმელეთო საზიდი საშუალებანი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1956. – 231 გვ.: XXIV ტაბ.

Гегешидзе М. Грузинский народный транспорт. I. Сухопутные средства перевозки. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1956. – 231 с.: XXIV табл.

317. საქართველოს ისტორია. I. მაკეტი ხელნაწერის უფლებით. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1956. – 587 გვ. – სარედ. კოლეგ. წევრი.

История Грузии. I. Макет на правах рукописи. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1956. – 587 с. – Член редколлегии.

318. სახოკია თ. ეთნოგრაფიული ნაწერები. – თბ.: სამეცნ.-მეთოდ. კაბინეტის გამ-ბა, 1956. – 142 გვ.

Сахокия Т. Этнографические записки. – Тб.: Изд-во науч.-метод. кабинета, 1956. – 142 с.

1957

319. ჩაჩაშვილი გ. ცეცხლისმიწელთა ყოფა და კულტურა XIX საუკუნეში. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1957. – 49 გვ.

Чачашвили Г. Огнеземельцы, быт и культура в XIX вке. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1957. – 49 с.

1958

320. საქართველოს ისტორია. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დასასრულამდე. დამხმარე სახელმძღვანელო. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1958. – 599 გვ. – სარედ. კოლეგ. წევრი.

История Грузии. I. С древнейших времен до конца XIX века: Вспомогат. учебник. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1958. – 599 с. – Член редколлегии.

321. საქ. სსრ მეცნ. აკად. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინ-ტის შრომები. – 1958. – ტ. IV, ნაკვ. I. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

Труды Института истории им. Ив. Джавахишвили АН Грузинской ССР. – 1958. – Т. IV, вып. I. – Член редколлегии.

322. ჩაჩაშვილი გ. საქართველოს ერთიანი ეთნოგრაფიული გამოფენა: მეგზური. – თბ.: საქ. სსრ. მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1958. – 87 გვ.: 10 ტაბ.

Чачашвили Г. Путеводитель единой этнографической выставки. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1958. – 87 с. 10 л. табл.

1959

323. სონღულაშვილი ჯ. მებოსტნეობა თბილისის სანახებში: (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1959. – 195 გვ.: XIII ტაბ.

Сонгулашвили Дж. Огородничество в окрестностях Тбилиси: (По этнографическим материалам). – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1959 с.: XIII табл.

1960

324. ბედუკაძე ს. წყლით მბრუნავი წისქვილები არაგვის ხეობაში. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1960. – 020, 166 გვ.: 32 ტაბ.

Бедукадзе С. Водяные мельницы арагвского ущелья. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1960. – 020, 166 с.: 32 л. табл.

325. ეთნოგრაფიის საფუძვლების კურსის პროგრამა. – თბ., 1960. – 6 გვ.

Программа курса основы этнографии. – Тб., 1960. – 6 с.

326. ითონიშვილი ვ. ქართველ მთიელთა საოჯახო ურთიერთობის ისტორიიდან. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1960. – 335 გვ.

Итонишвили В. Из истории семейных отношений грузин горцев. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1960. – 335 с.

327. ნანობაშვილი ი. ვაზის ძველი კულტურა ქიზიყში: (ეთნოგრაფიული მონაცემების მიხედვით). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1960. – 179 გვ.

Нанобашвили И. Древняя культура лозы в Кизики: (По этнографическим данным). – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1960. – 179 с.

328. ჯალაბაძე გ. აღმოსავლეთ საქართველოს სამიწათმოქმედო იარაღების ისტორიიდან. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1960. – 177 გვ.

Джалабадзе Г. Из истории земледельческих орудий. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1960. – 177 с.

1961

329. გეგეშიძე მ. სარწყავი მიწათმოქმედება საქართველოში: (ისტორიულ-ეთნოგრაფიული შესწავლის ცდა). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 290 გვ.: XXVI ტაბ.

Гегешидзе М. Орашаемое земледелие в Грузии: (Опыт историко-этнографического изучения). – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1961. – 290 с.: XXVI табл.

330. ჩართოლანი მ. ქართველი ხალხის მატერიალური კულტურის ისტორიიდან. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 253 გვ.: XIX ტაბ.

Чартолани М. Из истории материальной культуры грузинского народа. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1961. – 253 с.: XIX табл.

1962

331. გასიტაშვილი გ. ხის დამუშავების ხალხური წესები. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 89 გვ.

Гаситашвили Г. Народные способы деревообработки. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1962. – 89 с.

332. პავლიაშვილი დ. მეხილეობა აღმოსავლეთ საქართველოში: (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 183 გვ.

Павлиашвили Д. Плодоводство Восточной Грузии: (По этнографическим данным). – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1962. – 183 с.

333. ჩაჩაშვილი გ. საქართველოს მუზეუმის საჩითავების კატალოგი. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 59 გვ.: 30 ფ. ტაბ.

Чачашвили Г. Каталог набивных форм музея Грузии. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1962. – 59 с.: 30 л. табл.

334. ჯავახიშვილი ივ. მასალები ქართველი ერის მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის. ნაკვ. 3. ტანისამოსი, ქსოვილები და ხელსაქმე. ნაკვ. 4. საომარი საჭურველი და სამხედრო საქმე. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1962. – 313 გვ.: 37 ფ. ილ.

Джавахишвили Ив. Материалы к истории материальной культуры грузинского народа. Вып.3. Одежда, ткань и рукоделие. Вып.4. Военное облачение и военное дело. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1962. – 313 с.: 37 л. ил.

335. Народы Кавказа. Этнографические очерки II / Под общ. ред. С. П. Толстова. – М.: Изд-во АН ГССР, 1962. – 684 с. с ил.: 4 л. ил.: 2 л. вкл.

1963

336. ეთნოგრაფიის საფუძვლების კურსის პროგრამა. – თბ.: 1963. – 12 გვ.

Программа по курсу основы этнографии. – Тб., 1963. – 12 с.

337. მოლოდინი ლ. ქართველი ხალხის მატერიალური კულტურის ისტორიიდან: (ხალხური ზეთსახდელი იარაღები). – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. – 124 გვ.: 13 ფ. ილ.

Молодини Л. Из истории материальной культуры грузинского народа: (Народные маслобойные орудия). – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1963. – 124 с.: 13 л. ил.

1964

338. მოლოდინი ლ., ჩაჩაშვილი გ. ქართული კოსტიუმის კატალოგი: I. ხევსურული. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 175 გვ.: XXVII ტაბ.

Молодини Л., Чачашвили Г. Каталог грузинского костюма: I. Хевсурский. – Тб.: Мецниереба, 1964. – 175 с.: XXVII таб.

339. ოჩიაური თ. ხევსურეთში. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1964. – 48 გვ.

Очиаური Т. У хевсуров. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1964 . – 48 с.

340. რეხვიაშვილი ნ. ქართული ხალხური მეტალურგია. რკინა-მჭედლობა: (ეთნოგრაფიული ნარკვევი). – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 273 გვ.: 6 ფ. ტაბ.

Рехвиашвили Н. Народная металлургия Грузии: Обработка железа: (Этнографический очерк). – Тб.: Мецниереба , 1964. – 273 с.: 6 л. табл.

341. რუხაძე ჯ., ლეკიაშვილი ა., ჭყონია ი. სოფელი აკურა: ეთნოგრაფიულ და ანთროპოლოგიურ მეცნიერებათა VII საერთაშორისო კონგრესისათვის. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 201 გვ.: XVI ტაბ.

Рухадзе Дж., Лекишвили А., Чкония И. Село Акура: К VII Международному конгрессу этнографических и антропологических наук. – Тб.: Мецниереба, 1964. – 201 с.: XVI табл.

342. სონღულაშვილი ჯ. მასალები ქართველი ხალხის ყოფისა და კულტურის ისტორიისათვის: ენთოგრაფიულ და ანთროპოლოგიურ მეცნიერებათა VII საერთაშორისო კონგრესისათვის. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 243 გვ.: XXIV ტაბ.

Сонгулашвили Дж. Материалы к истории быта и культуры грузинского народа: К VII Международному конгрессу этнографических и антропологических наук. – Тб.: Мецниереба, 1964. – 243 с.: XXIV табл.

343. ქართული ხალხური კერამიკა: (კატალოგი) / ს. ბედუკაძე, ნ. რეხვიაშვილი, ლ. მოლოდინი, მ. ჩართოლანი, გ. ჩაჩაშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 1964. – 108 გვ.: 37 ფ. ილ.

Каталог грузинской народной керамики / Бедукадзе С., Рехвиашвили Н., Молодини Л. и др. – Тб.: Мецниереба, 1964. – 108 с: 37 л. ил.

344. ძეგლის მეგობარი. 1964 წ. N1 – 1979 წ. N52. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

Дзеглис мегобари. 1964 г. №1 – 1979 г. №52. – Член редколлегии.

345. Грузинская советская историография. – Тб., 1964. – 105 с. – На правах рукописи. – Член редколлегии.

1966

346. აკადემიკოსი ექვთიმე თაყაიშვილი: ცხოვრება და მოღვაწეობა. სტატიების კრებული. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – 213 გვ.

Академик Е. С. Такайшвили: Жизнь и деятельность: Сборник статей. – Тб.: Мецниереба, 1966. – 213 с.

347. კავკასიის ხალხთა ისტორიის საკითხები. – თბ.: მეცნიერება, 1966. – 528 გვ. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

Вопросы истории Народов Кавказа. – Тб.: Мецниереба, 1966. – 528 с. – Член редколлегии.

1967

348. გვათუა ნ. ჩაცმულობის ისტორიიდან: ქალის ქართული ჩაცმულობა. XIX ს. და XX ს. დასაწყისი. – თბ.: ლიტ. და ხელოვნება, 1967. – 130 გვ.: 16 ფ. ილ.

Гватуа Н. История костюма: Грузинской женский костюм XIX и начала XX в.в. – Тб.: Лит. და ხელოვნება, 1967. – 130 ს.: 16 ლ.ილ.

349. სახოკია თ. ქართული ანდაზები. – თბ.: განათლება, 1967. – 287 გვ.

Сахокия Т. Грузинские пословицы. – Тб.: Ганатлеба, 1967. – 287 ს.

1968

350. კვირკველია გ. ირანის მატერიალური კულტურის ისტორიიდან: XIX ს. სპილენძ-თითბრის ირანული ჭურჭელი: (საქართველოს სახელმწ. მუზეუმის მასალების მიხედვით). – თბ.: მეცნიერება, 1968. – 138 გვ.: 19 ფ. ტაბ.

Квирквелиа Г. Из истории материальной культуры Ирана: Медно-латунные иранские посуды XIX в.: (По материалам Гос. музея Грузии). – Тб.: მეცნიერება, 1968. – 138 ს.: 19 ლ.თაბ.

351. საისტორიო წერილები: ნაკვ. I. – თბ.: 1968. – 93 გვ.

Исторические записки: Вып. I. – Тб.: 1968. – 93 ს.

352. შოთა რუსთაველი: კრებული. – თბ.: მეცნიერება, 1968. – 179 გვ.

Шота Руставели: Сборник. – Тб.: მეცნიერება, 1968. – 179.

1969

353. ბრეგაძე ნ. მთის მიწათმოქმედება დასავლეთ საქართველოში: (მემინდვრეობა რაჭა-ლეჩხუმის ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით). – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 286 გვ.: XIV ტაბ.

Брегадзе Н. Горное земледелие в Западной Грузии: (Полеоводство в Рача – Лечхуми по этнографическом материалам). – Тб.: Мецниереба, 1969. – 286 с.: XIV таб.

354. თედო სახოკია: კრებული. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 295 გვ.

Тедо Сахокия: Сборник статей . – Тб.: Мецниереба, 1969. – 295 с.

355. სონღულაშვილი ჯ. აღმოსავლეთ საქართველოს მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის: (დიღმის ხეობა). წგ. I. – თბ.: მეცნიერება, 1969. – 229 გვ.: XXX ტაბ.

Сонгулашвили Дж. К истории материальной культуры Восточной Грузии: (Дигомское ущелье). Кн. I. – Тб.: Мецниереба, 1969. – 229 с.: XXX табл.

1970

356. ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა სამეცნიერო კონფერენცია. თბილისი, 7-8, 11-12 მაისი, 1970 წელი: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. – თბ., 1970. – 65 გვ.

Научная конференция молодых ученых института истории, археологии и этнографии им. Ив. Джавахишвили. Тбилиси, 7-8, 11-12 мая. 1970 г.: План работы и тезисы докладов. – Тб., 1970. – 65 с.

1971

357. მაცნე: ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია. 1971წ. N1-4 – 1980წ. N1-4. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

Мацне: Серия истории, археологии, этнографии и истории искусства. 1971 г. № 1-4. – 1980 г. № 1-4. – Член редколлегии .

358. ცინცაძე ი. ბასიანის ბრძოლა 1205 წ.: სამეცნიერო-პოპულარული ნარკვევი. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 46 გვ.

Цинцадзе Я. Басянская битва 1205 г.: Научно-популярный очерк. – Тб.: Мецниереба, 1971. – 46 с.

359. წულაძე ავ. ეთნოგრაფიული გურია. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1971. – 262 გვ.: 5 წ. ფ.

Цуладзе Ап. Этнографическая Гурия. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1971. – 262 с. ил.: 5 вкл. л.

360. ჯავახიშვილი გ. ტყიბულის მემახტეთა ყოფა და კულტურა. – თბ.: მეცნიერება, 1971. – 130 გვ.

Джавахишвили Г. Быт и культура шахтеров Ткибули. – Тб.: Мецниереба, 1971. – 130 с.

1973

361. ბედუკაძე ს. ხალხური ქვითხურობა ალგეთის ხეობაში. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 47 გვ.: 18 ფ. ილ.

Бедукадзе С. Народное каменное зодчество Алгетского ущелья. – Тб.: Мецниереба, 1973. – 47 с.: 18л. ил.

362. ბერიაშვილი ლ. მიწათმოქმედება მესხეთში: (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით). – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 216 გვ.: XVI ტაბ.

Беришвили Л. Земледелие в Месхети: (По этнографическим материалам). – Тб.: Мецниереба, 1973. – 216 с.: XVI табл.

363. სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი ქალაქ ფასისის ლოკალიზაციის პრობლემებისადმი: მოხსენებები. – თბ.: მეცნიერება, 1973. – 56 გვ.

Научная сессия, посвященная проблеме локализации города фазиса: Доклады. – Тб.: Мецниереба, 1973. – 56 с.

1974

364. ბარდაველიძე ვ. აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის ტრადიციული საზოგადოებრივ-საკულტო ძეგლები: ტ. I. ფშავი. – თბ.: მეცნიერება, 1974. – 240 გვ.: 165 ტაბ.

Бардавелидзе В. Традиционные общественно-культурные памятники горной Восточной Грузии: Т. I . Пшави. – Тб.: Мецниереба, 1974. – 240 с.: 165 табл.

365. პაიჭაძე გ., ჯაფარიძე ვ. ქართული ისტორიული ძეგლები ქალაქ ასტრახანში. – თბ., 1974. – 56 გვ.: 7 ფ. ილ.

Паичадзе Г., Джапаридзе В. Грузинские исторические памятники в городе Астрахани . – Тб., 1974 . – 56 с.: 7 л. ил.

366. ფრუიძე ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით: წგ. I. რაჭა. – თბ., 1974. – 336 გვ.: 11 ფ. ტაბ.

Пруидзе Л. Виноградарство и виноделие в Грузии по этнографическим материалам: Кн. I. Рача. – Тб., 1974 . – 336 с.: 11 л. табл .

1976

367. მასალები საქართველოს შინამრეწველობისა და წვრილი ხელოსნობის ისტორიისათვის. აკად. ივ. ჯავახიშვილის საერთო რედ-ით. 5 ტომად. ტ. I: აღმშენებლობა და ავეჯი. – თბ.: მეცნიერება, 1976. – 551 გვ.: XXIX ტაბ.

Материалы к истории кустарного производства и мелкого ремесла в Грузии, собранные под руководством акад . Ив .Джавахишвили . В 5-ти томах. Т.I: Строительство и мебель . – Тб.: Мецниереба , 1976. – 551 с.: XXIX табл.

368. სამახსოვრო [რესპუბლიკის ნორჩი მხარეთმცოდნეების მუშაობის შესახებ]. – თბ., 1976. – 18 გვ.

Памятка [Республиканский дворец пионеров и школьников им Б. Дзneladze]. – Тб., 1976. – 18 с.

369. Сумбадзе Л. Музей грузинской народной архитектуры и быта под открытым небом. – Тб.: Сабчота Сакартвело, 1976. – 67 с.: ил.

1977

370. თბილისის უნივერსიტეტის შრომები. ტ. 184. ისტორია, ხელოვნებათმცოდნეობა, ეთნოგრაფია. – თბ., 1977. – 342 გვ. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

Труды Тбилисского университета. Т. 184. История , искусствоведение, этнография. – Тб., 1977. – 342 с. – Член редколлегии.

1979

371. თბილისის უნივერსიტეტის შრომები: ტ. 205. ისტორია, ხელოვნებათმცოდნეობა, ეთნოგრაფია. – თბ., 1979. – 218 გვ. – სარედ. კოლეგიის წევრი.

Труды Тбилисского университета. Т. 205. История. искусствоведение, этнография. – Тб., 1979. – 218 с. – Член редколлегии.

372. მასალები საქართველოს შინამრეწველობისა და წვრილი ხელოსნობის ისტორიისათვის: აკად. ივ. ჯავახიშვილი საერთო რედ-ით. 5 ტომად. ტ. 2. ნაწ. I. მეჭურჭლეობა. – თბ.: მეცნიერება, 1979. – 322 გვ.: 14 ფ. ტაბ. – სარედ. კოლეგ. წევრი.

Материалы к истории кустарного производства и мелкого ремесла в Грузии: Собр. под. руковод. акад. Ив . Джавахишвили. В 5-ти томах. Т.2 . Вып. I. Гончарство. – Тб.: Мецნიერება, 1979 . – 322 с.: 14 л. табл.

373. ჯავახიშვილი ივ. თხზულებანი თორმეტ ტომად. ტ. I. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1979. – 459 გვ. – სარედ. კოლეგ. წევრი.

Джавахишвили Ив. Сочинения в двенадцати томах. Т. 1. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1979. – 459 с. – Член. редколлегии.

1980

374. არჯევანიძე ე. ქართული ხალხური სიტყვიერების მასალა: (რევოლუციამდელი საქართველოს რუსულ პერიოდიკაში გამოქვეყნებული ქართული ფოლკლორული მასალის მოკლე მიმოხილვა). – ბათუმი: საბჭოთა აჭარა, 1980. – 154 გვ.

Арджеванидзе Э. Материалы грузинской народной словесности: (краткий обзор фольклорных материалов, опубл. в русск. периодик дорев. Грузии). – Батуми: Сабчота Аджара, 1980. – 154 с.

375. რუხაძე ჯ. ხალხური დღესასწაულები და თანამედროვეობა. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – 38 გვ.

Рухадзе Дж. Народные праздники и современность. – Тб.: Мецниереба, 1980. – 38 с.

376. საქართველოს ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ატლასი: მასალები. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – 176 გვ.: XIII ილ.

Историко-этнографической атлас Грузии : Материалы. – Тб.: Мецниереба, 1980. – 176 с.: XIII ил.

377. Джавахишвили Г. Быт и культуура горняков Грузии. (По этнографическим материалам Ткибули и Чиатура) – Тб.: Мецниереба, 1971. – 116 с.

1981

378. ცაგარეიშვილი თ. ფერეიდნელები საქართველოში. – თბ.: მეცნიერება, 1981. – 56 გვ.: 8 ფ. ილ.

Цагареишвили Т. Фереиданцы в Грузии. – Тб.: Мецниереба, 1981. – 56 с.: 8 л. ил.

1982

379. ბარდაველიძე ვ. აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის ტრადიციული საზოგადოებრივ-საკულტო ძეგლები: ტ. 2. ხევსურეთი. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 194 გვ.: 101 ტაბ.

Бардавелидзе В. Традиционные общественно-культурные памятники горной Восточной Грузии: Т. 2. Хевсурети. – Тб.: Мецниереба, 1982. – 194 с.: 101 табл.

380. ერიაშვილი ჟ. უძველესი სოციალურ-რელიგიური ინსტიტუტები საქართველოს მთიანეთში. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 198 გვ.

Эриашвили Ж.. Древнейшие социально-религиозные институты в горных районах Грузии. – Тб.: Мецниереба, 1982. – 198 с.

381. მასალები საქართველოს შინამრეწველობისა და წვრილი ხელოსნობის ისტორისათვის: აკად. ივ. ჯავახიშვილის საერთო რედ-ით. 5 ტომად.: ტ. 2. – ნაწ. 2: ქსოვა, ღებვა, ქარგვა. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 320 გვ.

Материалы по истории народной кустарной промышленности и мелкого ремесла Грузии: Под общей редакций акад. АН СССР Ив. Джавахишвили. В 5-ти томах: Т. 2. – Вып. 2: Вязание, Крашение, Вышивание. – Тб.: Мецниереба, 1982. – 320 с.

1984

382. ჭანტურიშვილი ს. ყოფა და კულტურა V-X საუკუნეების საქართველოში: (ისტორიულ-ეთნოგრაფიული კვლევის ცდა). – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1984. – 406 გვ.

Чантуришвили С. Культура и быт Грузии V-X вв.: (Опыт историко-этнографического изучения). – Тб.: Изд-во Тбил.ун-та, 1984. – 406 с.

1985

383. სახოკია თ. მოგზაურობანი. გურია, აჭარა, სამურ-ზაყანო, აფხაზეთი. – ბათუმი: საბჭ. აჭარა, 1985. – 474 გვ.

Сахокия Т. Путешествия по Гурии, Аджарии. Самурзакано и Абхазии. – Батуми: Сабчота Аджара, 1985. – 474 с.

1987

384. ცაგარეიშვილი თ. მესაქონლეობის ისტორიისათვის საქართველოში. – თბ.: მეცნიერება, 1987. – 131 გვ.: 12 ფ. ილ.

თანარედ. ვ. შამილაძე.

Цагареишвили Т. Из истории скотоводства Грузии. – Тб.: Мецნიереба, 1987. – С. 131.: 12 л. ил.

Соавт. В. Шамиладзе.

ლიტერატურა გიორგი ჩიტაიას შესახებ

PUBLICATIONS ABOUT GIORGI CITAIA

ЛИТЕРАТУРА ОБ ГЕОРГИИ ЧИТАЯ

1924

385. არქეოლოგიური აღმოჩენა: [გ. ჩიტაიას და ს. იორდანაშვილის მიერ უძველესი ხანის სამარხის აღმოჩენა სოფ. წიწამურთან] // კომუნისტი. – 1924. – 9 აპრ. – გვ. 5.

Археологическое открытие: [Открытие гробницы древнейшей эпохи у сел. Цицамури Г. Читая и С. Иоррданашвили] // Комунисти. – 1924. – 9 апр. – С. 5.

1933

386. ეთნოგრაფიული ექსპედიცია აჭარისტანში: / გ. ჩიტაიას ხელმძღვანელობით // კომუნისტი. – 1933. – 14 ივლ. – გვ. 4.

Этнографическая экспедиция в Аджарии: / Под. руководством Г. Читая // Комунисти. – 1933. – 14 июля. – С. 4.

1937

387. ხევსურული ორნამენტი: [ვ. ბარდაველიძისა და გ. ჩიტაიას მიერ გამოსაცემად მომზადებული წიგნის «ქართული ხალხური ორნამენტის» შესახებ] // კომუნისტი. – 1937. – 21 დეკ. – გვ. 4.

Хевсурский Орнамент: [О книге «Грузинский народный орнамент», подготовленной для публикации В. Бардавелидзе и Г. Читая] // Комунисти. – 1937. – 21 дек. – С. 4.

1951

388. В отделении истории и философии Академии наук СССР . Этнографическое совещание: [С докладом: « Грузинская советская этнография в послевоенной пятилетке» выступил Г. Читая] / Известия АН СССР. серия истории и философии. – 1951. – Т. 8, №3 . – С. 290.

1957

389. საიუბილეო კრებული: თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 40 წლისთავზე: 1917-1957. – თბ.: 1957. – გვ.: V, VIII, 20, 21, 35, 40.

Юбилейный сборник: Тбилисский гос. университет на 40 ление Великой Октябрьской Социалистической революции: 1917-1957. – Тб., 1957. – С.: V, VIII, 20, 21, 35, 40.

390. Читая Георгий Спиридонович // БСЭ: 2-е изд. – М.: 1957. – 1957. – Т. 47. – С. 408.

1958

391. კანდელაკი ნ. ქართული მჭერმეტყველება: ძეგლები და მასალები. – თბ.: ხელოვნება, 1958. – გვ. 64.

Канделаки Н. Грузинское красноречие : Памятники и материалы . – Тб.: Хеловнеба, 1958 . – С. 64.

392. იოსელიანი ა. საქართველო საბჭოთა კავშირის დიდ სამამულო ომში: (1941-1945). – თბ., 1958. – გვ. 296.

Иоселиани А. Грузия в Великой Отечественной войне Советского Союза: (1941-1945). – Тб., 1958. – С. 296.

393. ქარველი მეცნიერების კავშირი უცხოელ მეცნიერებთან: (წერილში აღნიშნულია, რომ უნგრეთში გამოვიდა გ. ჩიტაიას შრომა საქართველოს მეღვინეობის ისტორია შესახებ) // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1958. – 1 მაისი. – გვ. 3; Заря Востока. – 1958. – 1 мая. – С. 2.

Зарубежные связи грузинских ученых: (В статье сообщается о работе Г. Читая «Об истории виноделия в Грузии», которая опубликована в Венгрии) // Ахалгазда комунисти. – 1958 . – 1 мая. – С. 3; Заря Востока. – 1958 . – 1 мая . – С. 2.

1959

394. ითონიშვილი ვ. უცხოეთში ეცნობიან საქართველოს ეთნოგრაფიის საკითხებს: [გ. ჩიტაიას უცხოეთში გამოცემული ნაშრომების შესახებ] // დროშა. – 1959. – №10. – გვ. 15.

Итонишвили В. За рубежом знакомиться вопросам этнографии Грузии: [О трудах Г. С. Читая, вышедших за рубежом] // Дроша. – 1959. – №10. – С. 15.

1961

395. [გ. ჩიტაიას საჯარო ლექცია «ქართველი ხალხის კულტურის ისტორიიდან» 1961 წლის 31 მარტს, 7 აპრილს] // თბილისი. – 1961. – 30 მარტი. – გვ. 4; 6 აპრ. – გვ. 4.

[Лекция Г. Читая «Из истории культуры грузинского народа», прочит. 31 марта, 7 апреля 1961 г.] // Тбилиси. – 1961. – 30 марта. – С. 4; 6 апр. – С. 4.

396. ძვირფასი შენაძენი [პროფ. გ. ჩიტაიას სახელზე იტალიელი ეთნოგრაფის ე. სერენის მიერ XVII საუკუნის მისიონერ ქ. კასტელის საქართველოში შექმნილი ნახატების მიკროფირების გადმოგზავნის შესახებ] // კომუნისტი. – 1961. – 5 დეკ. – გვ. 4.

Дорогое приобретение [о пересылке итальянским этнографом Э. Сереном профессору Г. Читая микрофильмов, рисунков, приобретённых в Грузии миссионером XVII века Христофором Кастелии] // Комунисти. – 1961. – 5 дек. – С. 4.

1962

397. Подарок итальянских друзей: [работа проф. Г. Читая над микрофильмами альбома Х. Кастелла по этнографии Грузии] // Заря востока. – 1962. – 25 окт. – С. 4.

1963

398. Международный конгресс этнографов в Венгрии с участием члена-корр. Акадкмии наук Грузинской ССР Г. Читая // Заря Востока. – 1963. – 15 окт. – С. 4.

1964

399. დიდი ფორუმის წინ: [ეთნოგრაფთა VII საერთაშორისო კონგრესის რესპუბლიკური ხელშემწყობი კომიტეტის თავ-რის გ. ჩიტაიას სამუშაო გეგმის შესახებ] // კომუნისტი. – 1964. – 4 ივლ. – გვ. 3; Заря Востока. – 1964. – 10 июля. – С. 4.

Накануне Всемирного форума этнографов: [в Москве в 1964 году: Беседа с членом-корреспондентом АН ГССР Г. Читая] // Коммунисти. – 1964. – 4 июля. – С. 3; Заря Востока. – 1964. – 10 июля. – С. 4.

400. В Москву на международном форум: [Г. Читая, Н. Кецохвели – участники седьмого Международного конгресса антропологов и этнографов] // Веч. Тбилиси. – 1964. – 28 июля. – С. 1.

1966

401. ხუხუა დ. გორგი სპირიდონის ძე ჩიტაია // ახალი კოლხიდა (ფოთი). – 1966. – 15 ივნ. – გვ. 3.

Хухуа Д. Георгий Спиридонович Читая // Ахали Колхида (Поти). – 1966. – 15 июня. – С. 3.

1968

402. ელიავა გ. ადამიანი, მასწავლებელი მამულიშვილი // განახლებული აბაშა. – 1968. – 3 ოქტ. – გვ. 3.

Елиава Г. Человек, учитель, патриот // Ганахлебули Абаша. – 1968. – 3 окт. – С. 3.

403. ელიავა გ. სვეტები: [თბილ. უნ-ტის 50 წლისთავისათვის] // ნაპერწკალი (ჩხოროწყუ). – 1968. – 28 სექტ. – გვ. 3.

Елиава Г. Столпы: [К 50-летию Тбил. ун-та] // Наперцкали (Чхороцку). – 1968. – 28 сент.

404. კეკელია გ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1968. – 22 ოქტ. – გვ. 2.

Кекелия Г. Заслуженный ученый // Шროмис Дроша (Гегечкори). – 1968. – 22 окт. – С. 2.

1970

405. Этнография сегодня и завтра: Новые академики наук Грузинской ССР: [Г. С. Читая] // Веч. Тбилиси. – 1970. – 6 янв. – С. 3.

1971

406. Лебанидзе Г. Древняя Грузия на... 50 гектарах: Музей под открытым небом: [О начале работы созданию музея древней Грузии под открытым небом в Тбилиси: По материалам беседы с пред. музейного совета акад. АН ГССР Г. С. Читая] // Правда. – 1971. – 4 июня. – С. 4.

1973

407. იმნაიშვილი ნ. ჩინურ და ვიეტნამურ ენებზე [ითარგმნა გ. ჩიტაიას ნაშრომი «საველე ეთნოგრაფიული მუშაობის ძირითადი პრინციპები და მეთოდი»] // კომუნისტი. – 1973. – 28 იანვ. – გვ. 3.

Имнаишвили Н. На китайском и вьетнамском языках [переведен труд Г. Читая «Основные принципы и методы полево-этнографической работы»] // Комуности. – 1973. – 28 янв. – С. 3.

1974

408. ყაუხჩიშვილი ს. ფოთის სახალხო აკადემია [ზეიმი დაარსების გამო. რექტორად არჩეულია აკად. გ. ჩიტაია] // ლიტ. საქართველო. – 1974. – 5 ივლ. – გვ. 4.

Каухчишвили С. Потискакая народная академия: [Торжество по поводу основания. Ректором избран акад. Г. Читая] // Литературули Сакартвело. – 1974. – 5 იული. – С. 4.

409. ცერცვაძე მ. ისტორიის მეცნიერული ცოდნა – მასებს! [საქართველოს საისტორიო სამეცნიერო საზოგადოება – პრეზიდიუმის თავ-რე გ. ჩიტაია] // თბილისი. – 1974. – 5 სექტ. – გვ. 3.

Церцвадзе М. Научное знание истории – массам! [Историческое научное общество – председатель об-ва Г. Читая] // Тбилиси. – 1974. – 5 сент. – С. 3.

1976

410. Читая Георги Спиридонович // Светская историческая энциклопедия: Изд. 3-е. М.: Т. 16. – 1976. – С. 63-64.

1978

411. Хитаришвили Е. Прекрасный мир ученого: [Академика академии наук ГССР Г. С. Читая] // Веч. Тбилиси. – 1978. – 1 апр. – С. 3.

1979

412. ჩიტაია გიორგი სპირიდონის ძე // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია: პერსონალური შემადგენლობა 1941 – 1978. – თბ.: 1979. – გვ. 54.

Читая Георги Спиридонович // Персональный состав Академии наук Грузинской ССР: 1941-1978. – Тб.: 1979. – С. 54.

1986

413. გოცირიძე გ. იღწვოდა მამულიშვილური თავდადებით // სოფლის ცხოვრება. – 1986. – 13 დეკ. – გვ. 4.

Гоциридзе Г. Самоотверженное служение родине // Соплис Цховреба. – 1986. – 13 дек. – С. 4.

414. შესანიშნავი მამულიშვილები. გიორგი ჩიტაია. (ფოტო მოთხრობა მეცნიერის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე) // დროშა. – 1986. – №3. – გვ. 14.

Великолепные патриоты: [Академики Георгий Читая и Пата Гугушвили] // Дроша. – 1986. – №3. – С. 14-15: Фотоиллюстрация с текстом.

1987

415. ჩიტაია გიორგი სპირიდონის ძე // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია: ტ. 11. – თბ.: 1987. – გვ. 139.

Читая Георгий Спиридонович // Грузинская Советская Энциклопедия: Т. 11. – Тб.: 1987. – С. 139.

416. ჯორბენაძე ბ. სასიქადულო მამულიშვილები [აკ. შანიძე და გ. ჩიტაია] // კომუნისტის გზა (დუშეთი). – 1987. – 11 აპრ. – გვ. 3.

Джорбенадзе Б. Славные патриоты [Ак. Шанидзе и Г. Читая] // Комунизмის გზა (Душети). – 1987. – 11 აპრ. – С. 3.

417. რობაკიძე ალ. Георгий Спиридонович Читая // Сов. этнография. – 1987. – №2. – С. 171-173.

1993

418. რუხაძე ჯ. შტრიხები აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას პორტრეტისათვის: (მოგონებები და შეხვედრები). – თბ.: მეცნიერება, 1993 – 96 გვ.

Рухадзе Дж. Штрихи портрета акад. Г. Читая: (воспоминания и встречи). – Тб.: Мацниереба, 1993. – С. 96.

1994

419. ოზიური თ. გიორგი ჩიტაიას ხსოვნას // ძეგლის მეგობარი. – 1994. – №1 (91). – გვ. 5-6.

Очиаური Т. Памяти Георгия Читая // Дзеглис მეგობარი. – 1994. – №1 (91). – С. 5-6.

1997

420. გიორგი ჩიტაია // ეთნოლოგიის ქრესტომათია / შემდგ. ს. ჭანტურიშვილი. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1997. – გვ. 524-526.

Георгий Читая // Хрестоматия этнологии / Сост. С. Чантуришвили. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1997. – С.524-526.

421. ერიშვილი ჟ. «და მხოლოდ ხალხმა, ქართველმა ხალხმა, ვინც თავის თვალით ყველა ეს ნახა...» (წერილები ეთნოგრაფების გ. ჩიტაიას და ვ. ბარდაველიძის გარშემო) // საქ. რესპუბლიკა. – 1997. – 11 თებ. – გვ. 7.

Эришвили Ж..» И только грузинский народ, видевший всё своими глазами...» [о Г. Читая и В. Бардавелтдзе] // Сакартввелос Республика. – 1997. – 11 февр. – С. 7 .

422. ქართული ეთნოგრაფიის გამარჯვება: [აკად. გ. ჩიტაიას «შრომების» ხუთტომეულის პირველი ტომის გამოცემის გამო] / გ. მელიქიშვილი, მ. ლორთქიფანიძე, რ. მეტრეველი, ო. ჯაფარიძე, მ. აბდუმელიძე // საქ. რესპუბლიკა. – 1997. – 2 აგვ. – გვ. 6.

Победа Грузинской этнографии: [В связи с изданием первого тома пятитомника трудов Г. Читая] / Г. Меликишвили, М. Лорткифанидзе, Р. Метревели, О. Джапаридзе, М. Абдушелишвили // Сакартввелос Республика. – 1997. – 2 авг. – С. 6.

423. ცაგარეიშვილი თ. თანადგომისათვის მადლობა ყველას: [აკად. გ. ჩიტაიას «შრომების» ხუთტომეულის პირველი ტომის გამოცემის გამო] // საქ. რესპუბლიკა. – 1997. – 2 აგვ. – გვ. 6.

Цагареишвили Т. Спасибо всем за содействи: [В связи с изданием первого тома пятитомника трудов Г. Читая] // Сакартвелос Республика. – 1997. – 2 авг. – С. 6.

2001

424. ჭანტურიშვილი ს. დიდი მეცნიერის მონაგარი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 2001. – 5 თებ. – გვ. 13.

Чантуришвили С. Наследие большого учёного // Тбилисис университети. – 2001. – 5 фев. – С. 13.

2003

425. ლომოური ნ. ჩვენი წარსულის გამაცოცხლებელი: აკად. გ ჩიტაიას ხუთტომეულის გამოცემის გამო // საქ. რესპუბლიკა. – 2003. – 9 ოქტ. – გვ. 5.

Ломоури Н. Ожившее прошлое: По поводу пятитомного издания Г. Читая // Сакартвелос Республика. – 2003. – 9 окт. – С. 5.

426. რუხაძე ჯ. რამდენიმე შეხვედრა აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიასთან // ეთნოგრაფიული გულანი. – 2003. – გვ. 79-89.

Рухадзе Дж. Несколько встреча с академиком Георгий Читая // Этнографиული гулани. – 2003. – С. 79-89.

427. რუხაძე ჯ. ქართული ეთნოგრაფიის პატრიარქის გახსენება // ეთნოგრაფიული გულანი. – 2003. – გვ. 10-18.

Рухадзе Дж. Вспоминание патриарха Грузнской этнографии // Этнографиული гулани. – 2003. – С. 10-18.

2004

428. ანდლულაძე რ. პატივცემულო რედაქციავ! [გამოხმაურება გაზეთ «ლიტერატურული მესხეთის» 2004 წლის N5-ში გამოქვეყნებული გიორგი ჩიტაიას წერილზე «ადიგენის რაიონი ეთნოგრაფიულად» და ამავე გაზეთის N8-ში დაბეჭდილ ლეგენდაზე ირემის შესახებ] // ლიტ. მესხეთი. – 2004. – N9 (სექტ.). – გვ. 8.

Андуладзе Р. Уважаемая редакция! [Отклик на статью Г. Читая «Этнография Адигенского района», опубликованную в газете «Литератури Месхети», 2004, №5, и на легенду об олене, также опубликованную в той же газете, №8] // Литератури Месхети. – 2004. – №9 (сент.). – С. 8.

429. ეთნოგრაფია-ეთნოლოგიური ლიტერატურის ანოტირებული ბიბლიოგრაფია 1924-1994. ბიბლიოგრაფია ეძღვნება ვერა ბარდაველიძისა და გიორგი ჩიტაიას ნათელ ხსოვნას. – თბ., 2004. – 665 გვ.

Анотированная библиография этнографо-этнологической литературы 1924-1994. Библиография посвящено светлой памяти В. Бардавелидзе и Г. Читая. – Тб., 2004. – 665 с.

430. ეროვნული მეცნიერების დედაბოძი: საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებული ეთნოლოგიური კომისია: გ. ჩიტაიას «შრომების ხუთტომეული» წარდგენილია სახელმწიფო პრემიაზე // საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 21 მარტი. – 12 გვ.

Опора национальной науки: Этнологическая Комисия при Академии наук Грузии. Пятитомник трудов Г. Читая представлен на Государственную премию // Сакартвелос республика. – 2004. – 21 марта. – С. 12.

431. კოპალეიშვილი ლ. უჩინარი გმრობა // საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 30 აპრ. – გვ. 3.

Копалейшвили Л. Невидимое геройство // Сакартвелос республика. – 2004. – 30 апр. – С.3.

432. რენიე პ. საქართველოსა და კავკასიის შესწავლისათვის გირჩევთ მიმართოთ გიორგი ჩიტაიას «შრომებს» // საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 29 თებ. – გვ. 4.

Ренье П. Для изучения истории Грузии и Кавказа советуем обратиться к «Трудам» Г. Читая // Сакартвелос республика. – 2004. – 29 фев. – С. 4.

433. რუხაძე ჯ. წინასიტყვაობა // ეთნოგრაფია-ეთნოლოგიური ლიტერატურის ანოტირებული ბიბლიოგრაფია 1924-1994. თბ., 2004. – გვ. 5-6.

Рухадзе Дж. Предисловие // Анотированная библиография этнографо-этнологической литературы 1924-1994. – Тб., 2004. – С. 5-6.

434. საქართველოს პრეზიდენტი (2004 – ; მ. სააკაშვილი). საქართველოს მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგის 2004 წლის სახელმწიფო პრემიის მინიჭების შესახებ: ბრძანებულება: 24 მაისი. 2004. ... გ. ჩიტაია [და სხვ.] // საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 26 მაისი. – გვ. 2.

Президент Грузии (2004 – ; М. Саакашвили). О Присвоении Государственной премии Грузии в области науки и техники 2004 года: Указ: 24 май. 2004. ... Г. Читая [и др.] // Сакартвелос республика. – 2004. – 26 мая. – С. 2.

2005

435. ნადირაძე ე. გიორგი ჩიტაიას მეცნიერული მოღვაწეობა: (შრომები ხუთ ტომად) // ქართული ეთნოლოგია. – 2005. – I. – გვ. 26-29.

Надирадзе Э. Научная деятельность Г.Читая: (Труды в пяти томах) // Картули этнография. – 2005. – I. – С. 26-29.

საიუბილეო თარიღები
JUBILEE DATES
ЮБИЛЕЙНЫЕ ДАТЫ

დაბადების 70 წლისთავი
70 YEARS ANNIVERSARY
70-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

436. ახვლედიანი ხ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // საბჭოთა აჭარა. – 1969. – 23 დეკ. – გვ. 4.

Ахвледiani X. Заслуженный ученый // Сабчота Аджара. – 1960. – 23 дек. – С. 4.

437. გვრიტიშვილი დ., მესხია შ., ჭყონია დ. მეცნიერი და მოქალაქე // კომუნისტი. – 1960. – 24 დეკ. – გვ. 3.

Гвритишвили Д., Месхиа Ш., Чкония Д. Ученый и Гражданин // Комунисти. – 1960. – 24 дек. – С. 3.

438. თოფურია თ., აბესაძე ნ. ღვაწლმოსილი პედაგოგი და მეცნიერი // სახალხო განათლება. – 1960. – 28 დეკ. – გვ. 4.

Топурия Т., Абесадзе Н. Заслуженный педагог и ученый // Сахалхо ганатлеба. – 1960. – 28 дек. – С. 4.

439. ლეკიაშვილი ა., გაბუნია ლ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // თბილისი. – 1960. – 26 დეკ. – გვ. 3.

Лекиашвили А., Габуния Л. Заслуженный ученый // Тбилиси. – 1960. – 26 дек. – С. 3.

440. ლომთათიძე გ., გეგეშიძე მ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი და პედაგოგი // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1960. – 24 დეკ. – გვ. 2.

Ломтмтидзе Г., Гегешидзе М. Заслуженный ученый и педагог // Ахалгазრда комунисти. – 1960. – 24 дек. – С. 2.

441. მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის XII-XIII: ეძღვნება საქ. სსრ მეცნ. აკად. წევრ.-კორ. პროფ. გიორგი

სპიროდონის ძე ჩიტაიას დაბადების სამოცდაათი წლისა და სამეცნიერო და პედაგოგიური მიღვაწეობის ოთხმოცდახუთი წლისთავს. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1963. – 437 გვ.

გ. ჩიტაიას შესახებ: გეგეშიძე მ. პროფ. გ. ჩიტაიას ცხოვრება და სამეცნიერო მოღვაწეობა. – გვ 5-15; თოდუა რ. გ. ჩიტაიას დაბეჭდილი შრომების ბიბლიოგრაფია. – გვ. 17-36.

Материалы по этнографии Грузии: XII-XIII. Посвящается чл. – корр. Академии наук Грузинской ССР, проф. Георгию Спиридоновичу Читая к семидесятию научной и педагогической деятельности. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1963. – 437 с.

О Г. С. Читая: Гегшидзе М. Жизнь и научная деятельность проф. Г. С. Читая. – С. 5-15; Тодуа Р. Библиография печатных работ Г. С. Читая, с. 17-36.

442. Брегадзе Н. А., Гегшидзе М. К., Чачашвили Г.А. Георгий Спиридинович Читая // Советская этнография . – 1961. – №6. – С. 129-130.

443. Дондуа В. Всегда в пути // Заря Востока. – 1960. – 24 дек. – С. 4.

444. Чартолани М., Чачашвили Г. Ученый, педагог, Общественный деятель // Молодой сталинец. – 1960. – 24 дек. – С. 3.

445. Чхиквадзе Гр. Годы поисков и открытий // Веч. Тбилиси. – 1960. – 26 дек. – С. 3.

დაბადების 75 წლისთავი
75 YEARS ANNIVERSARY
75-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

446. Нацваладзе Н. Полвека науке // Веч. Тбилпси. – 1965.
– 25 ноября. – С. 3.

დაბადების 80 წლისთავი
80 YEARS ANNIVERSARY
80-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

447. ბრეგაძე ნ. სახელოვანი მეცნიერი // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1971. – 16 თებ. – გვ. 3.

Брегадзе Н. Именитый ученый // Ахалгазрда комунисти. – 1971. – 16 февр. – С. 3.

448. გაგლოევა ზ. მეცნიერი, მასწავლებელი, აღმზრდელი // საბჭოთა ოსეთი. – 1971. – 12 მარტი. – გვ. 4.

Гаглоева З. Ученый, учитель, воспитатель // Сабчота Осети. – 1971. – 12 марта. – С. 4.

449. დიდად პატივცემულო ძვირფასო გიორგი! [ჟურნალ «ძეგლის მეგობრის» მილოცვა გიორგი ჩიტაიასადმი] // ძეგლის მეგობარი. – 1971. – N25. – გვ. 73.

Поздравление редакции журн. «Дзеглис мегобარი» к Георгий Читая // Дзеглис мегобარი . – 1971. - №25. – С. 73.

450. თოდუა რ. აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია // ძეგლის მეგობარი. – 1971. – N25. – გვ. 74-77. – რეზ. რუს. გვ. 95.

Тодуа Р. Академик Георгий Читая // Дзеглис мегобარი . – 1971. - №25. – С. 74-77. – Рез. рус. с. 95.

451. კაჭარავა დ., კვესელავა ი. ქართული ეთნოგრაფიის მეზვერე // სამშობლო. – 1971. – 26 თებ. – N4. – გვ. 25; შრომის დროშა (გეგეჭკორი). – 1971. – 13 მარტი. – გვ. 3.

Качарава Д., Квеселава И. Попечитель грузинской этнографии // Самшобло. – 1971. – 26 фев. – №4. – С. 25; Шромис дроша (Гегечкори). – 1971. – 13 марта. – С. 3.

452. კაჭარავა დ., კვესელავა ი., კუტალიეშვილი ზ. ქართული ეთნოგრაფიის მეზურე // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1971. – 11 მარტი. – გვ. 3.

Качарава Д., Квеселава И., Куталеишвили З. Попечитель грузинской этнографии // Ахали Колхети (Поти). – 11 марта. – С.3.

453. კვესელავა ი. გამოჩენილ ეთნოგრაფი // კომუნიზმის დროში (წალენჯიხა). – 1971. – 4 მარტი. – გვ. 4.

Квеселава И. Выдающийся этнограф // Комунизмис дрошит (Цаленджиха). – 1971. – 4 марта. – С. 4.

454. კვესელავა ი. მეცნიერი, მოქალაქე // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 17 თებ. – გვ. 3.

Квеселава И. Ученый, гражданин // Соплис цховრება. – 1971. – 17 февр. – С. 3.

455. კვესელავა ი. ქართული ეთნოგრაფიის მამამთავარი // სახალხო განთლება. – 1971. – 26 თებ. – გვ. 4.

Квеселава И. Основоположник грузинской этнографии // Сахалხო განთლება. – 1971. – 26 февр. – С. 4.

456. ოჩიაური თ., თოდუა რ. ქართული ეთნოგრაფიის თავკაცი // თბილისი. – 1971. – 18 მარტი. – გვ. 3.

Очаури Т., Тодуа Р. Главарь грузинской этнографии // Тбилиси. – 1971. – 18 марта. – С. 3.

457. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულება საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის აკადემიკოსის გ. ს. ჩიტაიას შრომის წითელი დროშის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1971. – 28 იანვ. – გვ. 2; Заря Востока. – 1971. – 28 янв. – С. 1.

Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении академика Академии наук Грузинской ССР Читая Г. С. орденом

Трудового Красного Знамени // Комунисти. – 1971. – 28 янв. – С. 1; Заря Востока. – 1971. – 28 янв. – С. 1.

458. ფრუიძე ლ. ქართული ეთნოგრაფიის ამაგდარი // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 19 მარი. – გვ. 2.

პრუიძე ლ. Попечитель грузинской этнографии // Литერатуриლი საკართველო. – 1971. – 19 მარტა. – С. 2.

459. ღირსეული ჯილდო [აკადემიკოს გ. ჩიტაიას შრომის წითელი დროშის ორდენით დაჯილდოების შესახებ] // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 12 თებ. – გვ. 1.

Заслуженная награда: [О Награждении Г. С. Читая орденом Трудового Красного Знамени] // Литературиლი საკართველო. – 1971. – 12 ფებრ. – С. 1.

460. ჭანტურიშვილი ს., კეკელიძე რ. სახელოვანი ქართველი მეცნიერი // ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში. – 1971. – N2. – გვ. 37-39.

Чантуришвили С., Кекелидзе Р. Именитый Грузинский ученый // История, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში. – 1971. – №2. – С. 37-39.

461. ჭყონია ი. მეცნიერი, მასწავლებელი // კომუნისტი. – 1971. – 24 თებ. – გვ. 4.

Чкония И. Ученый, педагог // Комунисти. – 1971. – 24 ფებრ. – С. 4.

462. Вручение правительственных наград [Награждение акад. АН ГССР Г. С. Читая орденом Трудового Красного Знамени] // Заря Востока. – 1971. – 19 ფებრ. – С. 1.

463. გეგეშიძე მ., ჩაჩაშვილი გ. Жизнь и творчество – людям // Заря Востока. – 1971. – 26 ფებრ. – С. 3.

464. Чантуришвили И., Кекелидзе Р. Основоположник школы грузинской этнографии // Молодежь грузии. – 1971. – 25 ფებრ. – С. 3.

465. Чолокашвили К. Основоположник Грузинской этнографии // Веч. Тбилиси. – 1971. – 6 მაია. – С. 3.

დაბადების 90 წლისთავი
90 YEARS ANNIVERSARY
90-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

466. აკადემიკოს გ. ჩიტაიას დაბადების 90 წლისთავი // მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტ. სერია. – 1980. – №4. – გვ. 210; ნორჩი ლენინელი. – 1980. – 21 ნოემბ. – გვ. 3;

90- ление со дня рождения академика Г.С.Читая // Известия. Серия ист., архе., этногрф. и ист. искусства. – 1980. – №4. – С. 210; Норчи ленинели. – 1980. – 21 ноябрь. – С. 3;

467. აკადემიკოსი გ. ჩიტაია 90 წლისაა // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 3.

Академику Георгию Читая 90 лет // Тбилисис университети. – 1980 . – 19 дек. - С.3.

468. ანთელავა ნ. ქართული ეთნოგრაფიული სკოლის ფუძემდებელი // მებრძოლი (ზუგდიდი). – 1981. – 8 იანვ. – გვ. 3.

Антелава Н. Основоположник грузинской этнографической школы // Мებრძოლი (ზუგდიდი). – 1981. – 8 янв. – С.3.

469. ბაშარაული ე. შეხვედრა მეცნიერთან: აკად. გიორგი ჩიტაია ცხინვალში // საბჭოთა ოსეთი. – 1980. – 23 ოქტ. – გვ. 4.

Башараული Е. Встреча с ученым: акад Г. Читая в Цхинвали // Сабчота ოსეთი. – 1980. – 23 окт. – С. 4.

470. გაგლოითი ზ., გეგეშიძე მ. მეცნიერი მოამაგე // საბჭოთა ოსეთი. – 1980. – 17 დეკ. – გვ. 3.

Гаглойти З., Гегешидзе М. Ученый, служитель // Сабчота ოსეთი. – 1980. – 17 дек. – С. 3.

471. გეგეშიძე მ. გიორგი ჩიტაია ქართული საბჭოთა ეთნოგრაფიის ფუძემდებელი. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – 74 გვ.: 1 ფ. პორტრ.

Гегешидзе М. Георгий Читая: Основоположник грузинской советской этнографии. – Тб.: Мецნირება, 1980 , 74 с.: 1 л. портр.

472. გეგეშიძე მ., კაპანაძე ნ. დიდ მეცნიერი // სამშობლო. – 1981. – იანვ. – №1. – გვ. 6.

Гегешидзе М., Капанадзе Н. Большой ученый // Самшобло . – 1982. – Январь. №1. – С.6.

473. გოცირიძე გ., მოწერელია მ. ქართული საბჭოთა ეთნოგრაფიის ხუროთმოძღვარი // სახალხო განათლება. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 4.

Гоциридзе Г., Моцерелия М. Зодчий грузинской советской этнографии // Сахалхо ганатлеба. – 1980. – 19 дек. – С. 4.

474. ესაკია ვ. კვალი ნათელი [მოგონება გ. ჩიტაიასა და თ. დავითაიაზე] // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1981. – 3 თებ. – გვ. 3.

Есакия К. Светлый след: [Воспоминание о Г. Читая и Ф. Давитая] // Ахали Колхети (Поти). – 1981. – 3 февр. – С. 3.

475. იოთახაშვილი ვ. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // მნათობი. – 1981. – №1. – გვ. 162-166.

Итонишвили В. Заслужный ученый // Мნათობი. – 1981. – №1. – С. 162-166.

476. თოფურია თ., აბესაძე ნ. ქართული ეთნოგრაფიის პატრიარქი // თბილისი. – 1980. – 18 დეკ. – გვ. 3.

Топуриа Т., Абесадзе Н. Патриарх грузинской этнографии // Тбилиси. – 1980. – 18 дек. – С.3.

477. კახიძე ნ. ქართული საბჭოთა ეთნოგრაფიის ფუძემდებელი // საბჭოთა აჭარა. – 1981. – 31 იანვ. – გვ. 4.

Кахидзе Н. Основоположник грузинской советской этнографии // Сабчота Аджара. – 1981. – 31 янв. – С. 4.

478. ლეკიაშვილი ან. კვლავაც მტკიცედ სჭეროდეს... // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 2.

Лекиашвили Ан. Пожелание юбиляру // Тбилисис университети. – 1980. – 19 дек. – С. 2.

479. ლორთქიფანიძე მ. თაობათა მასწავლებელი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 2.

Лорткипанitze М. Учитель поколений // Тбилисис университетი. – 1980. – 19 დეკ. – С. 2.

480. მეცნიერთა იუბილეები: საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიაში [გ. ს. ჩიტაიას დაბადების 90 და სამეცნიერო პედაგოგიური მოღვაწეობის 65 წლითავი] // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1981. – ტ. 101. – №1. – გვ. 228-231.

Юбилей ученых: В академии наук Грузинской ССР [90-летие со дня рождения и 65-летие научно-педагогической деятельности Г. С. Читая] // Сообщения АН ГССР. – 1981. – Т. 101. – №1. – С. 228-231.

481. მიეძღვნა გამოჩენილ მეცნიერს [საქ. სსრ მეცნ. აკად. ბათუმის სამეცნ.-კვლევ. ინ-ტის, რუსთაველის სახ. ბათუმის პედ. ინ-ტის, აჭარის სახელმწ. მუზეუმის და საქ. საისტ. საზ-ბის აჭარის საოლქო პრეზიდიუმის გაერთ. საიუბილეო სხდომა] // საბჭოთა აჭარა. – 1981. – 3 იანვ. – გვ. 4.

Посвящено выдающегося ученому: [Объединенное юбилейное заседание Батумского НИИ АН ГССР, Батумского пед. ин-та им. Руставели, Аджарского Гос. музея и Адж. окр. президиума Груз. ист. об-ва] // Сабчота Аджара. – 1981. – 3 янв. – С. 4.

482. ოჩიაური თ. გიორგი ჩიტაია // საბჭოთა ხელოვნება. – 1981. – №1. – გვ. 29-33.

Очаური Т. Георгий Читая // Сабчота ხელოვნება. – 1981. – №1. – С. 29-33.

483. ოჩიაური თ., თოდუა რ. გიორგი ჩიტაია / მხატვ.: თ. მირზაშვილი, ო. ჯიშკარიანი; რედ. რ. თოდუა. – თბ., 1980.

Очаური Т., Тодуа Р. Георгий Читая / Буклет. Художн.: Т. Мирзашвили, О. Джискариани; Ред. Р. Тодуа. – Тб., 1980.

484. პრიცკერი ლ. გამოჩენილი მეცნიერის პატივსაცემად // საბჭოთა აფხაზეთი. – 1980. – 11 დეკ. – გვ. 3.

Прицкер Л. В честь выдающийся ученому // Сабчота Абхазети. – 1980. – 11 დეკ. – С. 3.

485. რუხაძე ჯ. ეროვნული კულტურის ამაღლარი // ლიტ. საქართველო. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 3.

Рухадзе Дж. Попечитель национальной культуры // Литературиლი Сакартველო. – 1980. – 19 дек. – С. 3.

486. რუხაძე ჯ. ქართული ეთნოგრაფიის ფუძემდებელი // სოფლის ცხოვრება. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 4.

Рухадзе Дж. Основоположник грузинской этнографии // Соплис ცხოვრება. – 1980. – 19 дек. – С. 4.

487. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოთა პრეზიდიუმის ბრძანებულება საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის გ. ს. ჩიტაიას ხალხთა მეგობრობის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1980. – 25 ნოემბ. – გვ. 1; Заря Востока. – 1981. – 25 ноября. – С. 1.

Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении академика Академии наук Г. С. Читая Орденом Дружбы народов // Комунисти. – 1980. 25 ноября. – С. 1; Заря Востока. – 1981. – 25 ноября. – С. 1.

488. სურგულაძე აკ. ეთნოგრაფთა სულიერი მამა // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 2.

Сургуладзе Ак. Духовный отец этнографов // Тბილისის უნივერსიტეტი. – 1980. – 19 дек. – С. 2.

489. ქველიძე ნ. ნორჩ ეთნოგრაფთა ხევისბერი // მეგლის მეგობარი. – 1980. – №55. – გვ. 63-65. – რეზ. რუს. გვ. 74.

Квелидзе Н. Хевисбери юных этнографов // Дзегლის მეგობარი. – 1980. – №55. – С. 63-65. – Рез. рус. с. 74.

490. ცაგარეიშვილი თ. აკად. გ. ჩიტაიას სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში // თბილ. უნ-ტის შრომები: ისტორია, ხელოვნებათმცოდნეობა, ეთნოგრაფია. – 1982. – ტ. 227. – გვ. 5-11.

Цагарейшвили Т. Учебно-воспитательная работа акад. Г. Читая в Тбилиском гос. университете // Труды Тбил. ун-та: История, искусствоведение, этнография. – 1982. – Т. 227. – С. 5-11.

491. ცხვარაძე ლ. მისი ზრუნვის საგანი // სოფლის ცხოვრება. – 1980. – 19 დეკ. – გვ. 2.

Цхварадзе Л. Предмет его заботы // Соплис цховრება. – 1980. – 19 дек. – С. 2.

492. ჭყონია ი. საქართველოს ეთნოგრაფიის თავკაცი // მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნ. ისტ. სერია. – 1981. – №2. – გვ. 171-184.

Чконя И. Главари грузинской этнографии // Известия. Серия истории, археологии, этнографии и истории искусства. – 1981. – №2. – С. 171-184.

493. ხაზარაძე ნ., ითონიშვილი ვ. ქართული ეთნოგრაფიის პატრიარქი // კომუნისტი. – 1980. – 20 დეკ. – გვ. 4.

Хазарадзе Н., Итонишвили В. Патриарх грузинской этнографии // Комунисти. – 1980. – 20 дек. – С. 4.

494. ახვლედიანი X. Академику Г. Читая 90 лет // Сов. Аджария. – 1981. – 21 февр. – С. 3.

495. «Впереди большая работа...» // Заря Востока. – 1980. – 27 ноября. – С. 4.

496. გეგეშიძე M., ბრეგაძე N. Яркий путь ученого // Заря Востока. – 1980. – 19 дек. – С. 4.

497. დავითაშვილი N. Юбилею ученого посвящается // Сов. Аджария. – 1981. – 9 янв. – С. 4.

498. მალია E. Патриарх грузинской этнографии // Сов. Абхазия. – 1980. – 6 дек. – С. 3.

499. Список основных работ действительного члена АН ГССР Георгия Спиридоновича Читая // Советская этнография. – 1982. – №2. – С. 108-110.

500. Махаматты А. Стир ахуыргонд // Растдзинад. – 1980. – 18 дек. – С. 4.

501. ცыбыრты L. Гуырძიაგ ეთნოგრაფიის პატრიარქი // Советон Ирстон. – 1980. – 17 окт. – С. 4.

დაბადების 95 წლისთავი
95 YEARS ANNIVERSARY
95-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

502. კომახიძე კ. დიდი მეცნიერი // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1985. – 19 დეკ. – გვ. 4.

Комахидзе К. Большой ученый // Ахали Колхети (Поти). – 1985. – 19 дек. – С. 4.

503. ოზიაური თ. ქართული ეთნოგრაფიის ბერძენი // სოფლის ცხოვრება. – 1985. – 29 ნოემბ. – გვ. 4.

Очаури Т. Патриарх грузинской этнографии // Соплис цховреба. – 1985. – 29 ноября. – С. 4.

504. რობაქიძე ა., ცაგარეიშვილი თ. ქართული ეთნოგრაფიის ბერძენი // თბილისი. – 1985. – 29 ნოემბ. – გვ. 4.

Робакидзе А., Цагарейшвили Т. Патриарх грузинской этнографии // Тбилиси. – 1985. – 29 ноября. – С. 4.

505. რუხაძე ჯ. სახელოვანი მეცნიერი // ლიტ. საქართველო. – 1985. – 6 დეკ. – გვ. 15.

Рухадзе Дж. Именитый ученый // Литератури Сакартველო. – 1985. – 6 дек. – С. 15.

506. სართანია დ. ჩვენი მოძღვარი // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1985. – 28 დეკ. – გვ. 4.

Сартания Д. Наш учитель // Ахалгазრда комунисти. – 1985. – 28 дек. – С. 4.

507. შესანიშნავი მამულიშვილები: [აკადემიკოსები გიორგი ჩიტაია და პაატა გუგუშვილი] // დროშა. – 1986. – №3. – გვ. 14-15.

Великолепные патриоты: [Академики Георгий Читая и Паата Гугушвили] // Дроша. – 1986. - №3. – С. 14-15.

508. ცაგარეიშვილი თ. ქართული ეთნოგრაფიის პატრიარქი // მნათობი. – 1986. – №3. – გვ. 170-173.

Цагарейшвили Т. Патриарх грузинской этнографии // Мнатоби. – 1986. – №3. – С. 170-173.

509. ხელეური: ეძღვნება საქ. სსრ. მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსს, პროფ. გიორგი სპირიდონის ძე ჩიტაიას დაბადების 95 წლისა და სამეცნ.-პედ. მოღვაწეობის 70 წლისთავს. – თბ.: მეცნიერება, 1985. – 326 გვ.

შინაარსი: იოთონიშვილი ვ. აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია. – 3-11; ბარამიძე ალ. ფოთის გიმნაზიაში (ნაწყვეტი მოგონებიდან). – 12-15; ჯალაბაძე გ. გ. ჩიტაიას სამეცნიერო მოღვაწეობა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში. – 16-23; სუმბაძე ლ. გიორგი ჩიტაია – ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის ღია ცის ქვეშ მუზეუმის ფუძემდებელი. – 24-30.

Хелеური: Посвящается академику АН ГССР, проф. Георгию Спиридоновичу Читая, к 95-летию со дня рождения и 70-летию научной и пед. деятельности. – Тб.: Мецниереба, 1985. – 326 с.

Содержание: Итоношвили В. Дж. Академик Георгий Читая. – 3-11; Барамидзе Ал. В Потийской гимназии (отрывок из воспоминаний). – 12-15; Джалабадзе Г. В. Научная деятельность Г. Читая в Государственном музее Грузии. – 16-23; Сумбадзе Л. З. Георгий Читая – основатель музея народного зодчества и быта под открытым небом. – 24-30; Ямпольский З. И. Об исследовании Г. С. Читая орудий сельского хозяйства. – 124-128.

510. ჯალაბაძე გ., შამილაძე ვ. დიდი ეროვნული საქმის წინამძღოლი // კომუნისტი. – 1985. – 4 დეკ. – გვ. 4.

Джалабадзе Г., Шамиладзе В. Предоводитеь болшлго национального дела // Комунисти. – 1985. – 4 дек. – С. 4.

511. Гаглоева З. Д. Большой ученый и общественный деятель // Известия (Юго-Осет. неуч. исслед. ин-та). – 1985. – Вып. 27. – С. 173-176.

512. Робакидзе А. Видный ученый-этнограф // Заря Востока. – 1985. – 28 дек. – С. 4.

დაბადების 100 წლისთავი
100 YEARS ANNIVERSARY
100-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

513. აია. კრებული ეძღვნება აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას დაბადების მე-100 წლისთავს. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1991. – 226 გვ.

შინაარსი: ცაგარეიშვილი თ., ჭანტურიშვილი ს. მეცნიერი, მოღვაწე მოძღვარი. – გვ. 3-12; შამილადე ვ. აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაიას მოღვაწეობა თბილისის სახელმწიფო უნ-ტის ეთნოგრაფიის კათედრაზე. – გვ. 13-26; რუხაძე ჯ. რამდენიმე შეხვედრა აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიასთან. – გვ. 187-205.

Аиа. Сборник посвящается академику Г. Читая. К 100-летию со дня рождения. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1991. – 226 с.

Содержание: Цагареишвили Т., Чантуришвили С. Учёный, деятель, наставник. – С. 3-12; Шамиладзе В. Деятельность Акад. Г.Читая в кафедре этнографии Тбил. Гос.ун-те. – С. 13-26; Рухадзе Дж. Несколько встреч с академиком Г. Читая. – С. 187-205.

514. გოცირიძე გ. ქართული ეთნოგრაფიის მექურქლეთუხუცესი // სოფლის ცხოვრება. – 1990. – 16 დეკ. – გვ. 4.

Гоциридзе Г. Казнохранитель грузинской этнографии // Софлис цховреба. – 1990. – 16 дек. – С. 4.

515. დარჯანია გ., გვასალია ს. სახელოვანი მამულიშვილი // ახალი კოლხეთი (ფოთი). – 1990. – 13 დეკ.

Дарджания Г., Гвасалия С. Знаменитый патриот // Ахали Колхети (Поти). – 1990. – 13 дек.

516. რუხაძე ჯ. აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას დაბადების 100 წლისთავი (1890-1990) // მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტ. სერია. – 1992. – N1. – გვ. 172-174.

Рухадзе Дж. 100 лет со дня рождения Акад. Г.Читая (1890-1990) // Известия. Серия истории, археологии, этнографии и истории искусства. – 1992.- №1. – С. 172-174.

517. რუხადე ჯ. ქართული ეთნოგრაფიის ფუძემდებელი // ლიტ. საქართველო. – 1991. – 17 მაისი. – გვ. 13.

Рухадзе Дж. Основоположник грузинской этнографии // Литературиლი საქართველო. – 1991. – 17 მაისი. – С. 13.

518. ცაგარეიშვილი თ. გიორგი ჩიტაია – 100 / [რედ. რ. მეტრეველი]. – თბ.: მეცნიერება, 1993. – 152 გვ. – რეზ. რუს., ინგლ.

Цагареишвили Т. Георгий Читая – 100 / [Ред. Р. Метревели]. – Тб.: – Мецниереба, 1993. – 152 с. – Рез. рус., англ.

519. ხუცშვილი ს. გულწრფელად გადაიხადა სამშობლოსათვის ვალი... // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1990. – 7 დეკ.

Хуцишвили С. Честно выполнил долг перед родиной ... // Тбилисის უნივერსიტეტი. – 1990. – 7 დეკ.

დაბადების 105 წლისთავი 105 YEARS ANNIVERSARY 105-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

520. ნათაძე ნ. დაგვრჩა თბილისში «პატარა საქართველო»: [დაბადების 105 წლისთავისა და ეთნოგრაფიის მუზეუმის დაარსების 30-ე წლისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო] // დილის გაზეთი. – 1996. – 2 ივლ. – გვ. 12.

ნათაძე ნ. Осталось у нас у Тбилиси «маленькая Грузия»: [Юбилейный вечер, посв. 105-летию со дня рождения Г. Читая и 30-летию музея этнографии] // Дзегლის მეგობარი. – 1996. – 2 ივლ. – С. 12.

521. საყვარელიძე ლ. ერთიანი საქართველო ღია ცის ქვეშ: [გ. ჩიტაიას დაბადების 105 წლისთავისა და ეთნოგრაფიის მუზეუმის დაარსების 30-ე წლისთავის გამო]. – სამშობლო. ფორტე. – 1996. – 16 ივლ. – გვ. 7.

Сакварелидзе Л. Единая Грузия под открытым небом: [К 105-й годовшине со дня рождения Г. Читая и 30-летию музея этнографии] // Самшобло. Форте. -1996. – №16. – июля. – С. 7.

522. შევარდნაძე ე. «როგორც მაგალითი მომავალი მეცნიერული თავდადებისა და ერისათვის უანგარო და სანაქებო სამსახურისა» // საქ. რესპუბლიკა. – 1996. – 2 ივლ. – გვ. 1.

დაბადების 110 წლისთავი 110 YEARS ANNIVERSARY 110-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

523. იველიშვილი თ. მეცნიერის უკვდავება // მესხეთის უნივერსიტეტი. – 2000. – ნოემბერი.

Ивелашвили Т. Бессмертие ученого // Месхетис Университети. – 2000. – Ноябрь.

524. რუხაძე ჯ. მეცნიერის მეორედ დაბადება: [გ. ჩიტაიას «შრომების» გამოცემა ზურაბ წერეთლის მოთავეობით] // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. – 23 ნოემბ. – გვ. 6.

Рухадзе Дж. Второе рождения учёного // Сакартвелос республика. – 2000. – 23 ноября. – С. 6.

525. რუხაძე ჯ. ქართული ეთნოგრაფიის პატრიარქის გახსენება // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 2001. – XXIV. – გვ. 3-11.

Рухадзе Дж. Воспоминания о патриархе грузинской этнографии // Материалы по этнографии Грузии. – 2001. – XXIV. – С. 3-11.

526. ქართული მეცნიერების ეროვნული სიამაყე // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. – 3 ოქტ. – გვ. 6.

Национальная гордость грузинской науки // Сакартвелос республика. – 2000. – 3 окт. – С. 6.

527. ღვაწლი მამულიშვილისა // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. – 23 ნოემბ. – გვ. 6.

Вклад патриота // Сакартвелოს Республика. – 2000. – 23
ноября. – С. 6.

528. შევილაძე გ. მაღლი დაბრუნებული ... // საქ.
რესპუბლიკა. – 2000. – 23 ნოემბ. – გვ. 6.

Шекиладзе Г. Оценённый вклад ... // Сакартвелოს
Республика. – 2000. – 23 ноября. – С. 6.

529. ცაგარეიშვილი თ. ქართველი ხალხის კულტუ-
რული მემკვიდრეობის მისტორიე // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. –
23 ნოემბ. – გვ. 6.

Цагареишвилт Т. Хранитель истории культурного
наследия грузинского народа // Сакартвелოს Республика. – 2000.
– 23 ноября. – С. 6.

530. წერეთელი ზ. მე მას ვუმადლი ქვეყნისა და ხალხის
სიყვარულს // საქ. რესპუბლიკა. – 2000. – 23 ნოემბ. – გვ. 6.

Церетели З. Благодарю его за любовь страны и народа //
Сакартвелოს Республика. – 2000. – 23 ноября. – С. 6.

გარდაცვალება და დაკრძალვა
DEATH AND FUNERAL
СМЕРТЬ И ПОХОРОНЫ Г. ЧИТАЯ

531. გიორგი ჩიტაია [1890-1986 წ.წ. ნეკროლოგი] // კომუნისტი. – 1986. – 28 აგვ. – გვ. 3; სამშობლო. – 1986. – N18. – გვ. 7; მაცნე. ისტ., არქ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტ. სერია. – 1986. – N4. – გვ. 182-183; Заря Востока. – 1986. – 28 ავგ. – С. 3: с портр. – ხელმოწერა: ჯ. პატიაშვილი, ვ. ალავიძე, გ. ანდრონიკაშვილი [და სხვ.].

Георгий Читая [1890-1986 гг. Некролог] // Комунисти. – 1986. – 28 ავგ. – С. 3; Самшобло. – 1986. – №18. – С. 7; Известия. Серия истории, археологии, этнографии и истории искусства. – 1986. – №4. – С. 182-183; Заря Востока. – 1986. – 28 ავგ. – С. 3 с портр. – Подписи: Дж. И. Патиашвили, В. И. Алавидзе, Г. Андроникашвили [и др.].

532. საქ. კპ ცკ., საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი, საქ. სსრ მინისტრთა საბჭო [სამძიმარი] // კომუნისტი. – 1986. – 26 აგვ. – გვ. 1.

ЦК КП Грузии, Президиум Верховного Совета ГССР, Совет министров ГССР [Соболезнование] // Комунисти. – 1986. – 26 ავგ. – С. 1.

533. ავაქიძე ა. ქართული ეთნოგრაფიის ბერძენი // ძეგლის მეგობარი. – 1986. – N3. – გვ. 70-72. – რეზ. რუს., ინგლ. ენ. გვ. 75; ლიტ. საქართველო. – 1986. – 5 სექტ. – გვ. 14.

Апакидзе А. Патриарх грузинской этнографии // Дзеглис მეგობარი. – 1986. – №3. – С.70-72. – Рез. рус., англ. с. 75; Литературиლი Сакартвело. – 1986. – 5 სენტ. – С. 14.

534. ელიავა გ. აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია // ნაპერწკალი (ჩხოროწყუ). – 1986. – 11 სექტ. – გვ. 4.

Елиава Г. Академик Георгий Читая // Наперцкали (Чхороцку). – 1986. – 11 სენტ. – С. 4.

535. ოჩიაური თ., რუხაძე ჯ., ხაზარაძე ნ. თქვენს სახელს არასოდეს დავივიწყებთ // ლიტ. საქართველო. – 1986. – 5 სექტ. – გვ. 4.

Очиаური Т., Рухадзе Дж., Хазарадзе Н. Никогда не забудем вашего имени // Литератури Сакартвело. – 1986. – 5 სენტ. – С. 4.

536. ჯიბლაძე გ. მეცნიერის კეთილშობილება // ლიტ. საქართველო. – 1986. – 5 სექტ. – გვ. 4.

Джибладзе Г. Благородство ученого // Литератури Сакартვლო. – 1986. – 5 სენტ. – С. 4.

537. რობაქიძე ა. Георгий Спиридонович Читая // Советская этнография. – 1987. – №2. – С. 171-173.

სახელთა საძიებელი
INDEX OF NAMES
УКАЗАТЕЛЬ ИМЕН

აბაშიძე გ. 195
აბესაძე ნ. 438, 476
აბდუშელიშვილი მ. 422
ავალიანი გ. (შემდგ.) 216
ავალიშვილი ზ. (მასზე) 228
ალავიძე ვ. 531
ამირანაშვილი შ. 200, 213
ამირანაშვილი შ. (მასზე) 208, 291
ანდრონიკაშვილი გ. 531
ანდრონიკაშვილი ლ. (მასზე) 228
ანდლულაძე რ. 428
ანთელავა ი. (მასზე) 238, 248
ანთელავა ნ. 468
ანჩაბაძე ზ. (მასზე) 268
არაყიშვილი დ. (მასზე) 90, 291
არჯევანიძე ე. 374
აფაქიძე ა. 107, 533
აფაქიძე ა. (მასზე) 96, 272, 291
აღნიაშვილი ლ. (მასზე) 291
ახვლედიანი ხ. 436

ბაკურაძე ბ. (მასზე) 219
ბარამიძე ალ. 509
ბარდაველიძე ვ. 36, 40, 141, 177, 295, 307, 364, 379
ბარდაველიძე ვ. (მასზე) 209, 291, 387, 429
ბაშარული ე. 469
ბედუკაძე ს. 300, 324, 343, 361
ბერიძე გ. 247
ბერძენიშვილი ნ. (მასზე) 141, 157, 291

ბლაიხშტაინერი რ. (მასზე) 111, 262, 291
ბოჭორიშვილი ლ. 299
ბოჭორიშვილი ლ. (მასზე) 291
ბოხოჩაძე ა. (მასზე) 291
ბრეგაძე ნ. 253, 447

გაბუნია ლ. 439
გაგლოევა ზ. 448
გაგლოითი ზ. 470
გამსახურდია კ. 195, 200
გამსახურდია კ. (მასზე) 165, 291
გასვიანი გ. (მასზე) 222
გასიტაშვილი გ. 331
გეგეშიძე გ. 283
გეგეშიძე მ. 75, 287, 316, 329, 440, 441, 470-472
გეგეშიძე მ. (მასზე) 178, 265, 291
გელბახიანი პ. (მასზე) 212
გვათუა ნ. 348
გვასალია ს. 515
გვრიტიშვილი დ. 437
გიორგობიანი გ. (მასზე) 246, 291
გობეჯიშვილი გ. (მასზე) 96
გოთუა ლ. (მასზე) 275
გორგაძე ს. (მასზე) 22, 291
გოცირიძე გ. 413, 473, 514
გოცირიძე ვ. 275
გრიშაშვილი ი. (მასზე) 291
გუგუშვილი პ. (მასზე) 507
გუდიაშვილი ლ. (მასზე) 250, 291

დავითაია თ. (მასზე) 245, 474
დარჯანია გ. 515
დონდუა ვ. (მასზე) 175, 291

ელიავა გ. 402, 403, 534

ერიაშვილი ჟ. 380, 421
ესაკია კ. 474

ვახუშტი ბაგრატიონი (მასზე) 291

ზურაბიანი გ. (შემდგ.) 216

თათარიშვილი კ. (მასზე) 24, 291
თაყაიშვილი ე. (მასზე) 145, 291, 346
თოგომშვილი გ. 258
თოდუა რ. 270, 275, 441, 450, 456, 483
თოდუა რ. (რედ.) 483
თოფურია თ. 438, 476

იველაშვილი თ. 523
ითონიშვილი ვ. 325, 394, 475, 493, 509
იმნაიშვილი ნ. 407
ინალ-იფა შ. (მასზე) 283
იორდანაშვილი ს. 385
ოსეელიანი ა. 392

კაკაბაძე ს. (მასზე) 291
კალანდაძე ა. (მასზე) 96, 232
კანდელაკი ნ. 391
კაპანაძე ნ. 472
კასტელი ქ. (მასზე) 396
კახიძე ნ. 477
კახიძე N. (მასზე) 291
კაჭარავა დ. 451, 452
კეკელია გ. 404
კეკელია მ. 277
კეკელიძე რ. 460
კეცხოველი ნ. (მასზე) 221, 291
კვესელავა ი. 451-455
კვირკველია გ. 350

კვირკველია გ. (მასზე) 238
კლდიაშვილი დ. 127
კლდიაშვილი დ. (მასზე) 291
კომახიძე კ. 502
კოპალეიშვილი ლ. 431
კუტალიეშვილი ზ. 452

ლევიაშვილი ა. 341, 439, 478
ლევიაშვილი ა. (მასზე) 215
ლოლუა ძ. (მასზე) 236, 291
ლომთათიძე გ. 440
ლომთათიძე გ. (მასზე) 96
ლომია ს. (მასზე) 10, 291
ლომოური ნ. 239, 425
ლორთქიფანიძე გ. 422, 479
ლორთქიფანიძე მ. (მასზე) 291

მაკალათია ს. (მასზე) 220
მარი ნ. (მასზე) 140, 291
მელიქიშვილი გ. 247, 308, 422
მესხია შ. 208, 437
მესხია შ. (მასზე) 204, 291
მეტრეველი რ. 422
მეტრეველი რ. (შემდგ.) 247
მეტრეველი რ. (რედ.) 288-291, 518
მირზაშვილი თ. (მხატვ.) 483
მიქაძე ლ. 191
მოლოდინი ლ. 337, 338, 343
მოშინსკი კ. (მასზე) 291
მოწერელია მ. 473

ნადირაძე ე. 435
ნათაძე ნ. 520
ნანობაშვილი ი. 327
ნიკოლაძე ნ. (მასზე) 163

ოჩიაური თ. 311, 339, 419, 456, 482, 483, 503, 535

პავლიაშვილი დ. 332

პაიჭაძე გ. 365

პატიაშვილი ჯ. 531

პრიცკერი ლ. 484

ჟღენტო ვლ. (მასზე) 212

რენიე პ. 432

რეხვიაშვილი ნ. 309, 340, 343

რეხვიაშვილი სპ. (მასზე) 258

როზაქიძე ალ. 277, 280, 297, 304, 314, 504

რუსთაველი შ. (მასზე) 352

რუხაძე ჯ. 269, 341, 375, 418, 426, 427, 433, 485, 486, 505, 513, 516,
517, 524, 525, 535

რუხაძე ჯ. (მასზე) 291

სააკაშვილი მ. 434

სართანია დ. 506

საყვარელიძე ლ. 521

სახოკია თ. 72, 88, 95, 156, 301, 312, 315, 318, 349, 383

სახოკია თ. (მასზე) 134, 162, 176, 291, 354

სევერინი ტიმ (მასზე) 267

სერენი ე. (მასზე) 396

სიხარულიძე ი. (მასზე) 291

სონღულაშვილი ჯ. 323, 342, 355

სუმბაძე ლ. 509

სუმბაძე ლ. (მასზე) 270

სურგულაძე აკ. 488

ტაკიძე ა. (მასზე) 200

ტატიშვილი გ. (მასზე) 291

ტატიშვილი ი. (მასზე) 212

უზნაძე ი. (მასზე) 291
უთურაშვილი ი. (მასზე) 291
ურუშაძე მ. 291

ფრუიძე ლ. 177, 190, 222, 366, 458
ფუთურიძე ვ. 40

ყაუხჩიშვილი ს. 208, 408
ყაუხჩიშვილი ს. (მასზე) 259
ყიფშიძე დ. (მასზე) 10, 291

შამილაძე ვ. 280, 510, 513
შამილაძე ვ. (რედ.) 384
შანიძე ა. 214
შანიძე ა. (მასზე) 152, 291, 416
შევარდნაძე ე. 522
შეცილაძე გ. 528

ჩაკნელიძე გ. 208
ჩართოლანი მ. 330, 343
ჩაჩაშვილი გ. 234, 319, 322, 333, 338, 343
ჩიქობავა არ. (მასზე) 274, 291
ჩიქოვანი მ. (მასზე) 264
ჩუბინაშვილი გ. 200
ჩუბინაშვილი გ. (რედ.) 96
ჩუბინაშვილი გ. (მასზე) 213, 291
ჩუბინაშვილი ნ. (მასზე) 291
ჩოლოყაშვილი ა. 239
ჩოლოყაშვილი კ. 258
ცაგარეიშვილი თ. 286, 288-291, 378, 384, 423, 490, 504, 508, 513, 518,
529
ცაგარეიშვილი თ. (რედ.) 284
ცაგარეიშვილი თ. (შემდგ-რედ.) 286, 288-291
ცერცვაძე მ. 409

ცინცაძე ი. 358
ციციშვილი გ. 86
ციციშვილი ი. 291, 313
ცხვარაძე ლ. 491

წერეთელი ზ. 290, 530
წერეთელი ზ. (მხატვ.) 289-291
წერეთელი ზ. (მასზე) 273, 524
წერეთელი მ. (მასზე) 5, 291
წულაძე აპ. 359

ჭანტურიშვილი ს. 382, 424, 460, 513
ჭანტურიშვილი ს. (შემდგ.) 285, 420
ჭყონია დ. 437
ჭყონია ი. 75, 341, 461, 492

ხაზარაძე ნ. 493, 535
ხარაძე რ. (მასზე) 276, 291
ხახუტაიშვილი დ. (მასზე) 291
ხიზანიშვილი ნ. (ურბნელი) 46, 291, 294
ხომტარია ე. 107
ხუციშვილი ს. 519
ხუხია დ. 401

ჯავახიშვილი გ. 360
ჯავახიშვილი გ. (მასზე) 263
ჯავახიშვილი ივ. 71, 89, 302, 334, 373
ჯავახიშვილი ივ. (რედ.) 367, 372, 381
ჯავახიშვილი ივ. (მასზე) 40, 55, 73, 148, 228, 229, 234, 235, 288
ჯალაბაძე გ. 280, 328
ჯანაშია ს. (რედ.) 36
ჯანაშია ს. (მასზე) 59, 60, 65, 79, 251, 260, 288, 291
ჯალაბაძე გ. 509, 510
ჯაფარიძე ვ. 365
ჯაფარიძე ო. 422

ჯიბლაძე გ. 536
ჯიქია ვ. (მასზე) 291
ჯიქია ს. 247
ჯიშკარიანი ო. (მხატვ.) 483
ჯორბენაძე გ. 416

Ахведиани Г. 182
Ахведиани Х. 494

Бердзенишили Н. 63
Бардавелидзе В. 129
Бардавелидзе В. (О нем) 291
Благовещенский М. Н. (О нем) 291
Боголюбов С. (Ред.) 310
Бочоришвили Л. 129
Браилашвили Н. 129
Брегадзе Н. 442, 496

Гаспаров Э. 182
Гегешидзе М. 129
Гегешидзе М. (О нем) 266
Голубкина Т. И. (О нем) 291
Гегешидзе М. 442, 463, 496
Гаглоева З. Д. 511

Джанашия С. (О нем) 62, 63
Джавахишвили Г. 203, 377
Джавахишвили Ив. (О нем) 150, 231, 291
Дондуа В. 443
Дондуа В. (О нем) 291
Давиташвили Н. 497

Инал-Ипа Ш. (О нем) 291

Каухчишвили С. 182
Кастелли Х. (О нем) 397
Кекелидзе Р. 464

Лебанидзе Г. 407
Лекиашвили А. 129
Малия Е. 498
Махаматты А. 500
Мегрелидзе К. (О нем) 192
Меликишвили Г. 306
Мешковский И. В. (О нем) 291

Нацваладзе Н. 446
Никогосян Г. 74
Нуцубидзе Ш. (О нем) 185, 291

Пхакадзе М. 74
Подъячик П. Г. (О нем) 193, 291

Робакидзе А. 129, 417, 512, 537
Робакидзе А. (О нем) 269
Рчеулишвили М. 84
Рчеулишвили Н. 310

Сумбадзе Л. 369

Тильке М. (Художник) 28
Толстов С. П. (Ред.) 335

Хазарадзе Н. (О нем) 279, 291
Харадзе Р. 129
Хитаришвили Е. 230, 411

Цыбырты Л. 501

Чантуришвили И. 464
Чартолани М. 444
Чачашвили Г. 129, 442, 444, 463
Чикобава А. (О нем) 278
Чкония И. 129
Чолокашвили К. 465
Чубинашвили Г. (О нем) 217
Чхиквадзе Гр. 445

Шанидзе А. 62, 63
Шмерлинг О. (О нем) 291

Bleichsteiner R. (About him) 291

Dirr A. (Editor) 291

Krappe A. H. (About him) 291

Mansel A. M. (About him) 68, 291
Myres J. L. (About him) 32, 33, 291

Polig H. (About him) 15, 291

Stegner W. (About him) 291

Tilke M. (About him) 2, 291

Treide D. (About him) 291

Viedke W. (About him) 291

Wesendonk O. G. (About him) 6, 291

Yips E. (About him) 291

გეოგრაფიული საძიებელი
INDEX OF GEOGRAPHICAL NAMES
ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

- ადიგენი 289, 428
აკურა (სოფ.) 341
ალგეთის ხეობა 361
ამიერკავკასია 211, 288
არაგაწის მწვერვალი 196
არაგვის ხეობა 324
არმაზისხევი 96
ასტრახანი 365
აფხაზეთი 72, 288, 383
აჭარა 72, 289, 291, 383, 386
აღბულადი 16, 289
აღმოსავლეთ საქართველო 188, 291, 328, 332, 355
აღმოსავლეთ საქართველს მთიანეთი 289, 364, 379
- ბასიანი 358
ბაღდათი (იმერეთი) 30
ბედანის ზეგანი (მანგლისის რა-ნი) 144
- გეგეჭკორი 128, 189
გუდარეხი 13, 288
გურია 72, 359, 383
- დასავლეთ ევროპა 189
დასავლეთ საქართველო 110, 188, 286, 288
დასავლეთ საქართველო (რაჭა-ლეჩხუმი) 353
დასავლეთ საქართველოს მთიანეთი 222
დიდგორი 195

ზემო-ავჭალა 3, 288
ზემო სვანეთი 197, 211, 271

თბილისი 180, 289, 308, 311, 323, 356, 520
თიანთი 48, 289
თორტიზი (გორის რა-ნი) 75
თუშეთი 289

იბერია 291
იმერეთი 30, 289
ინგუშეთი 286
ირანი 350

კავკასია 71, 286, 291, 302, 347, 432
კახეთი 289
კედაბეკის სამარხი 211
კოლხეთი 128, 164, 289

ლაშე (სოფ.) 291
ლენინგრადი 180, 181
ლექხუმი 56, 289
ლიკანი 153
ლიფანალი 209, 288

მაჭახალის ხეობა 291
მახლობელი აღმოსავლეთი 71, 302
მესტია 197
მესხეთი 289, 362
მეჯუდის ხეობა 49, 289
მთიულეთი 83, 286
მოსკოვი 139
მცხეთა 96, 291

პატარა ლიახვი 49, 289
პეტერბურგი 228

პიტარეთი 13, 288

რაჭა 309, 366

რუსეთი 289

საინგილო 289

სამურზაყანო 72, 383

საქართველო 54, 66, 71, 73, 112, 125, 135, 147, 166, 191, 234, 246, 247,
286, 288-291, 293, 297, 302, 317, 320, 322, 329, 333, 366, 367,
372, 374, 376, 378, 381, 382, 384, 392, 394, 432, 434

საქართველოს მთიანეთი 380

სვანეთი 26, 27, 216

სოხუმი 38, 79

სუმერეთი 57, 288

ტყიბული 360

უნგრეთი 393

უფლისციხე 291

ფასისი 363

ფოთი 408

ფშავ-ხევსურეთი 289

ფშავი 289, 364

ქართლი 59, 69, 289, 291

ქვაბლიანი 9, 286

ქვემო ალმე 43, 288

ქიზიყი 327

ქსნის ხეობა 37, 289

ქუთაისი 225

შატილი 178, 288

ჩეხოსლოვაკია 161
ჩეჩნეთი 286

წალკა 289
წითელწყარო 124
წიწამური 385

ხალდა 288
ხანი (სოფ.) 289
ხეთა (მცირე აზია) 5, 19, 288, 291
ხეთა (ხობის რა-ნი) 164
ხევსურეთი 25, 289, 339, 379

ჯავახეთი 286
ჯვარის მონასტერი 1, 288

Адъген 101
Азербайджан 291

Венгрия 398
Верхняя Сванети 291

Грузия 47, 64, 80, 84, 94, 97, 99, 102, 109, 138, 202, 203, 279, 291, 310,
405, 406

Древняя Колхида 137, 143

Западной Кавказ 8

Кавказ 28, 93, 118, 130, 303, 305, 335
Колхида 171

Ленинград 183
Липанали 291

Махачкала 291
Москва 131, 137, 339, 400
Мцхета 173

Петроград 182

СССР 193, 289, 291

Тбилиси 151, 183, 202, 203, 291, 306, 406

Хевсурети 291

Budapest 143

Georgia 120, 291, 256

Europa 143

Hungaria 143

India 242

Kaukas 11, 291

Moskau 120

Tokio 174